

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLV. št. 270 (13.501)

Trst, četrtek, 23. novembra 1989

Fašisti zahtevajo spremembo meje med Italijo in Jugoslavijo

Provokacija na meji

**Policija je Finiju in njegovim pajdašem onemogočila rušenje obmejne ograje
Fašisti so v Gorici ostali popolnoma izolirani, meščani se niso zmenili zanje**

MARKO WALTRITSCH

GORICA — Provokacijo, ki ji niso nasledili niti Goričani niti sosedni Novogoričani, so fašistični prvaki včeraj popoldne uprizorili v Gorici, na državni meji z Jugoslavijo. Na Trgu Transalpina, tik pred novogoriško železniško postajo, kjer je državna meja označena s 30 centimetri visokim zidkom in pol-drug meter visoko ograjo, kot da bi šlo za označitev posesti stanovanjske hiše v predmestni četrti, so fašisti uprizorili bedasto protijugoslovansko demonstracijo, ki so jo policisti in karabinerji hitro ukrotili tudi s pendreki, tako da je marsikateri fašist odšel iz Gorice s »spominčkom« na ta »junaški dan« in na goriški izlet.

Odšli so iz Gorice, smo napisali. Goriških fašistov je bilo namreč le pičla desetina. Tu so bili le prvaki, ki so tam morali biti prisotni. Takega cirkuša si niso želeli, so trdili, ukaz je prišel iz Rima. Zaradi tega so se tudi držali bolj v ozadju. Z glavnim tajnikom MSI Finijem, ki je bil odet v trak evropskega parlamentarca, je prišlo še enajst drugih parlamentarcev. Prišli so nekateri prvaki iz Trsta, Vidma in Porde-

nona. Od neznano kod je prišla neka-ka napol uniformirana straža. Iz Trsta pa se je priteplo dvajset mulcev, ki so bili, kot se je kasneje videlo, udarna sila te fašistične komaj 50-članske odprave, tudi vajeni ruvanja s policisti.

Na poziv goriškega župana in občinskega odbora je že prejšnji večer goriški kvestor prepovedal demonstracijo na meji. Fašisti so se zato umaknili na Katarinijev trg, nekaj sto metrov stran od mejnega prehoda v Škabrijelovi ulici - Erjavčevi cesti in od Trga Transalpina. Fini in njegovi so na Katarinijev trg prišli z enourno zamudo. Shoda Fini tam ni imel. Govoril je le novinarjem, ki jih je bilo kar precej. Prišlo je precej fotografov in televizijskih snemalcev, tako da bo Fini imel kar precej reklame. Skupnica se je peš napotila proti meji.

Ta je bila zastražena. Tu so bili policijski funkcionarji in kakih petdeset policistov in karabinerjev. Fašistični poslanci, ki so hoteli rušiti goriški »berlinski zid«, so se dokaj začudili, ko so videli kakšna je goriška meja in da ni na drugi strani »hudobnih« policistov in vojakov.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Fašistični pozdrav pred italijansko-jugoslovansko mejo

(Foto Čubej)

Ob odločnem sklepu Slovenije, da mitingaši ne smejo v Ljubljano

Predsedstvo SFRJ osvojilo srbska stališča do mitinga

BOGO SAMSA

LJUBLJANA — »Predsedstvo SFRJ je v nadaljevanju včerajšnje seje obravnavalo družbenogospodarske in politično-varnostne razmere v SAP Kosovo, uresničevanje jugoslovanskega programa o Kosovu in smernice za nadaljnje dejavnosti za normalizacijo razmer v pokrajini.

Po vsestranski razpravi, ki so se je udeležili tudi nekatere funkcionarji zveznih organov in predsedniki predsedstev socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin, je predsedstvo SFRJ ugotovilo, da se razmere na Kosovu na nekaterih področjih postopoma izboljšujejo, še vedno pa obstajajo resni problemi in težave pri uresničevanju jugoslovanskega programa.

Predsedstvo je ugotovilo, da neenotnost v državi in manjša aktivnost za normalizacijo razmer na Kosovu na podlagi politike, ki jo oblikujejo pristojni politični in državni organi Jugoslavije, neposredno spodbujata albanske nacionaliste in separatiste.

V državi je treba zagotoviti enotno akcijo za premaganje številnih problemov in težav v SAP Kosovu, ki bo učinkovita v vsakem konkretnem primeru. Predsedstvo SFRJ bo zato sprejelo posebne sklepe, ki bodo prispevali k njihovega učinkovitega reševanju.

Predsedstvo SFRJ je izhajalo iz svojih mnenj in sklepov o neugodnih mednarodnih in medrepubliških odnosov in potrebi, da morajo vsi prispevati k umirjanju celotnih razmer in še posebej k ustvarjanju družbenega ozračja za učinkovitejšo stabiliziranje, razmer v SAP Kosovu, ki jih je sprejelo na zadnji seji, in na podlagi svoje ustanove odgovornosti za varstvo ustavne ureditve izreklo mnenja, da ni sprejemljivo, da so v nekaterih delih naše države preveč strpni in premalo odločno zavračajo zborovanja v podporo albanskim nacionalistom in separatistom.

Predsedstvo SFRJ je na pobudo predsedstva SR Slovenije obravnavalo tudi informacijo o napovedi mitingov Srbov in Crnogorcev s Kosova in drugih krajev države, med drugim tudi v Ljubljani 1. decembra letos.

Seznanilo se je tudi z negativnim stališčem pristojnih političnih in državnih organov SR Slovenije in z dejstvom, da so organi za notranje zadeve Ljubljane miting prepovedali. Predsedstvo SFRJ meni, da v nastalih razmerah obsta-

ja velika nevarnost za nadaljnje slabšanje mednarodnih odnosov v državi. Predsedstvo SFRJ poziva vse organe, institucije in državljane naše države, ki jim je kaj do človekovih svoboščin in enakopravnosti narodov in narodnosti, naj s svojim vedenjem in dejanji z ničemer ne prispevajo k nadaljnjemu slabšanju mednarodnih in medrepubliških odnosov v naši državi.

Predsedstvo SFRJ ob tem priporoča, naj bi zaradi izhoda iz sedanjih razmer poiskali možnosti za neposredno komunikacijo v duhu demokratičnih pravil, medsebojnega upoštevanja in strpnosti med zainteresiranimi občani in pred-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Predsednik Janez Stanovnik bo jutri v Kulturnem domu

LJUBLJANA — Predsednik slovenske republike Janez Stanovnik je včeraj dopoldne sprejel delegacijo pripravljalnega odbora za proslavo 120-letnice ustanovitve slovenskega športa v Trstu. Predstavniki odbora Vladimir Budin, Marijo Šušteršič in Mitja Race so povabili predsednika, da se udeleži svečane proslave v tržaškem Kulturnem domu. V daljšem pristrčnem razgovoru so ga tudi obvestili o zgodovini slovenskega športa v zamejstvu in o njegovem izrednem narodnostnem pomenu in povezovalni vlogi z italijansko večino.

Predsednik Janez Stanovnik se je zahvalil za ljubeznivo vabilo in zagotovil, da se bo svečanosti udeležil. Povedal je tudi, da se je sinoči pozno v noč vrnil iz Beograda, kjer je bila seja zveznega državnega predsedstva v zvezi ss zadnjimi dogodki. Poudaril je tople vezi, ki vežejo vse pripadnike slovenske narodnostne skupnosti ne oziraje se na državne meje in kar izhaja tudi iz določil slovenske ustave.

Predstavniki zamejskega športa so predsedniku poklonili poleg znakov in raznega materiala o obletnici tudi nekatere zanimive knjige, ki obravnavajo tematiko slovenskega zamejskega športa. (B. S.)

Včeraj nad 250.000 manifestantov v Pragi

Državlanski forum najavi svoj program

PRAGA — Vsaj 250.000 ljudi se je včeraj popoldne zgrnilo na Trg sv. Venceslava v Pragi in uprizorilo največjo manifestacijo v ČSSR po »praški pomladi« pred enaindvajsetimi leti. Na shodu so prebrali tudi poziv takratnega partijskega voditelja Aleksandra Dubčka, ki je zahteval odstop vseh partijskih voditeljev, ki so leta 1968 sodelovali pri nasilnem zatrtju političnih reform, ki jih je načrtovalo takratno češkoslovaško vodstvo z Dubčkom na čelu.

Mogočno manifestacijo je prenašala tudi televizija, ki Dubčkovega sporočila ni omenjala, zato pa so intervjuvali enega izmed manifestantov, ki je izjavil, da ne gre za protisocialistične demonstracije in da zdaj v državi prav gotovo ni socializma, kot si ga je zamisljal Dubček.

Včeraj pa je novoustanovljeni Državlanski forum, ki združuje večino novih češkoslovaških opozicijskih gibanj, priredil tudi tiskovno konferenco, na kateri so forumovi predstavniki najavili politični program tega gibanja. Forumove cilje je obrazložil dramaturg Vaclav Havel, ki je dejal, da bodo že v kratkem ustanovili poseben odbor, v katerem bodo predstavniki vseh neodvisnih gibanj in tudi Cerkve. Poleg njih naj bi bili v odboru še umetniki, znanstveniki in ekonomisti, vsi skupaj pa naj bi že v kratkem izdelali konkreten program o bodočem političnem in gospodarskem razvoju ČSSR, ki naj bi po mnenju opozicije v državo prinesel več demokracije.

Predstavniki Državlanskega foruma pa so na voditelja ZDA in Sovjetske zveze Busha ter Gorbačova naslovili pismo, v katerem oba državnika pozivajo, da na njunem srečanju v začetku decembra ustrezno pozornost posvetita tudi dogajanjem v Vzhodni Evropi, istočasno pa naj bi Bush in Gorbačov tudi obsojila vojaško zasedbo ČSSR leta 1968.

Med tiskovno konferenco so novinarje seznanili tudi s potekom torkovega srečanja z ministrskimi predsednikom Adamecom, kjer pa po mnenju glasnika Državlanskega foruma Malýja še ni šlo za pravi dialog, temveč le za seznanitev Adameca s stališči opozicije.

V pokalu UEFA

**Fiorentina
in Juventus
tesno zmagala,
Napoli doma
praznih rok,
C. zvezda
uspešna (2:0)**

NA 10. STRANI

**Jutri, 24. novembra 1989, ob 20. uri v Kulturnem domu v Trstu
svečana proslava 120-letnice slovenskega športa na Tržaškem.**

na zveznem državnem predsedstvom.

V torek zvečer so v Cankarjevem domu ustanovili »Zvezo za ohranjanje enakopravnosti državljanov«, ker je samo drugo ime za prosrbsko organizacijo v Sloveniji. Zbralo se je 188 delegatov, vsi razen enega, predsedujočega, srbske narodnosti. Predlagali so, da se priredi o kosovski resnici (tudi za njih je samo ena - srbska) okroglo mizo, če pa bo miting bodo Srbe lepo sprejeli in pogostili. Ni manjkalo tožb nad diskriminacijami, do katerih prihaja v Sloveniji in ugotovitev, da se vodi proti srbski politiko, da Srbija na Kosovu dela vse prav. Ozračje je bilo umerjeno in pod vtisom slovenskega okolja, ki mitingom in srbskemu nacionalizmu ni preveč naklonjeno. V bistvu pa gre za demokratično slovensko politično stvarnost, v kateri je povsem normalno, da se organizirajo in ustanavljajo tudi prosrbske organizacije in zveze, ki imajo izrazit politični značaj in ki so lahko formalni gostitelji in ki lahko vabijo mitingaše v Slovenijo.

Vladni zaščitni zakonski osnutek

S priloženim zakonskim osnutkom se nameravajo okviriti v enoten normativni sistem problemi prebivalcev slovenskega jezika v tržaški in goriški pokrajini in prebivalcev slovenskega izvora v videmski pokrajini.

Pobuda teži zato h koordinirani uzakonitvi problema in prispeva k uresničevanju člena 6 ustave v odnosu do slovenskega prebivalstva Furlanije-Juljske krajine, ki ga je treba zaščititi v njegovih kulturnih značilnostih in ovrednotiti njegovo identiteto.

Z začetkom veljave italijansko-jugoslovanskega osimskega sporazuma z dne 10. 11. 1975, ki je bil ratificiran z zakonom štev. 73 z dne 14. 3. 1977 - s koncem veljave londonskega memoranduma in priloženega posebnega statuta in ob spoštovanju ukrepov za uresničitev obeh - sta bili državi pristojni, da avtonomno poskrbita za zaščito manjšinskih jezikovnih skupin; problem tretmana italijanske manjšine v Jugoslaviji in slovenske v Italiji je bil tako »dezinternacionaliziran«. Zaščita slovenske manjšine je zato pobuda, ki sodi v notranje državno pravo in ustrezni zakon je določilo, ki ga država sprejme v udejanjanju svoje suverenosti.

Pri tem je treba upoštevati, da v naši zakonodaji že obstajajo norme, ki težijo k zaščiti manjšine. Že v londonskem memorandumu o soglasju in v priloženem posebnem statutu so bili predvideni ukrepi za zaščito jugoslovanske manjšine v tržaški pokrajini (bivša cona A), in italijanske v bivši con B, obveznosti, ki so iz tega izhajale - čeprav parlament ni ratificiral dogovora - je naša država v veliki meri že uresničila z zakonskimi in administrativnimi ukrepi, včasih pa kar v dejstvih.

Vlada se je že v preteklosti in se tudi danes zaveda potrebe, da se pripravi normativ za globalno zaščito slovenskega prebivalstva. Za poglobitev teh vprašanj je bila decembra 1977 oblikovana ustrežna študijska komisija, ki ji je predsedoval prof. Cassandro in ki je štela 19 članov, od katerih jih je bilo 5 slovenske narodnosti; pri delu komisije so sodelovali tudi izvedenci, ki so jih imenovala politične sile. Omenjena komisija je preučila vse aspekte problema (javna raba slovenskega jezika, šolstvo, kulturne ustanove, družbeni in gospodarski problemi) in po dolgi razpravi izoblikovala soglasna stališča o nekaterih vprašanjih, medtem ko so se člani glede večine problemov razhajali.

Problematika slovenske manjšine je bila poleg tega že predložena parlamentu, kjer so bili že pred dolгим časom vloženi številni zakonski predlogi.

Stališče vlade je, da »globalna« zaščita pomeni obravnavanje problemov, ki zadevajo manjšine v enotnem kontekstu, ne pa nediferencirano zaščito, ki bi zaradi obstoječih različnosti imela značaj vsiljene zaščite, kar ne bi bilo spoštljivo do prebivalstva in ne bi bilo v skladu s členom 3 ustave.

V predloženem normativu se zato upoštevajo razlike med manjšinskim prebivalstvom tržaške in goriške pokrajine na eni strani in prebivalstvom videmske pokrajine na drugi (to prebivalstvo je že stoletja vključeno v okvir naših teritorijev in nato tudi v državno skupnost ter ima lastne tradicije ter značilne jezikovne posebnosti).

Ker ni na razpolago podatkov popisa, ki so ga predstavniki slovenske manjšine vselej zavračali, je »lokalizacija« predlagana na osnovi verodostojnih elementov; med temi so posebni statut za Trst, ukrepi bivše ZVU, obiskovanje šole s slovenskim jezikom, indikacije same skupnosti in krajevnih oblasti.

Z metodo izrecnega imenovanja občin ali delov občin, kjer živijo skupnosti, ki jih je treba zaščititi, želimo z zakonom rešiti vprašanje, ki bi v nasprotnem primeru izzvalo nasprotja in pogoste polemike.

V vsakem primeru pa je v pričujočem zakonu izražena (člen 22), čeprav ne v ostri imperativni obliki, nujnost popisa manjšine, iz katerega naj jasno izhaja številčnost in teritorialna porazdelitev manjšine same. Samoumevno štetje ne bo imelo značaja »izjave o pripadnosti« kot v Gornjem Poadižju, pač pa bo popis taje in bo izhajal iz pregleda popisnih pol.

Predvidene so nato diferencirane oblike zaščite, ki je samoumevno obsežnejša za prebivalstvo tržaške in goriške pokrajine (javna raba jezika, šole, kulturne ustanove itd.).

V občinah tržaške pokrajine, ki niso omenjene v zakonu in v katerih že obstajajo zaščitne norme, ki izhajajo iz uresničevanja posebnega statuta za Trst, priloženega londonskemu memorandumu o soglasju, je izrecno predvidena ohranitev obstoječe zaščite in to je pomembno zlasti v šolstvu.

V ta namen pričujoči zakon uvaja nove zaščitne ukrepe za manjšino in pooblašča vlado, da pripravi enotni tekst veljavnih ukrepov, da se na ta način zagotovijo zakonitost obstoječe zaščitne ravni.

Glede lokalizacije zaščite je druga temeljna značilnost pričujočega zakona dejstvo, da imajo norme, ki zadevajo rabo slovenskega jezika v odnosu do javne uprave kot institucionalni in teritorialni referenčni okvir občino ali (za Trst in Gorico) rajonsko teritorialno območje.

Razlog za to je posebna porazdelitev slovenskega prebivalstva, ki je - za razliko od Gornjega Poadižja in Doline Aoste, kjer sta nemška in frankofonska skupina homogeno prisotni na naseljenem prostoru - v glavnem prisotna v nekaterih centrih, kot so (ob pomanjkanju uradnega popisa) dokazali prej omenjeni verodostojni elementi.

Iz tega izhaja, da je občinska raven najprimernejši center uresničevanja in lokalizacije odnosov med upravo in državljani slovenskega jezika.

Raztegniti zaščitne ukrepe tudi na odnose z upravo na pokrajinski in deželni ravni bi pomenilo opustiti temeljni kriterij, po katerem se zaščita ne prizna posameznikom kot takim, pač pa posameznikom kot pripadnikom skupin (»manjšine«, o katerih govori člen 6 ustave), ki imajo določeno številčnost in lokalizacijo.

Pa tudi s praktičnega vidika ne bi bilo dosledno ugotavljati izvor posameznikov in preverjati, če pripadajo »zaščiteni« skupnosti ter jim nato dovoliti rabo njihovega materinega jezika. K temu je treba dodati, da bi bil izdelek za usposobitev javnih uradov na pokrajinski in deželni ravni prekomeren glede na realne potrebe.

To je med drugim tudi v skladu z usmeritvijo zadnjih reform krajevnih ustanov, ki težijo k temu, da prav v občinski ustanovi oblikujejo dejansko središče upravnega življenja s tem, da ji priznavajo vse večje

vloge glede družbenih in gospodarskih odnosov med državljani in javno upravo.

Treba je sicer poudariti, da z ustavnega vidika frankofonska in nemška manjšina v Dolini Aoste in pokrajini Bocen uživata učinkovitejšo in bolj razčlenjeno zaščito, ki je izrecno predvidena v njihovih statutih, medtem ko glede Slovencev ni podobnih norm v statutu Furlanije-Juljske krajine.

Tekst, ki je predlagan v razpravo, sestoji iz treh delov: prvi, ki ima 21 členov, zadeva prebivalce slovenskega jezika v tržaški in goriški pokrajini; drugi, ki ima 6 členov, zadeva prebivalstvo slovenskega porekla v videmski pokrajini, medtem ko tretji zadeva termine, ko naj stopijo v veljavo nekatere norme glede na potrebno prilagoditev javne uprave ter določa finančno kritje zakona.

Člen 1 navaja koristnike zakonskega ukrepa: to so prebivalci slovenske jezikovne skupine v slavonskih občinah tržaške pokrajine in v nekaterih občinah goriške pokrajine. Kot je bilo rečeno, so bile evidentirane občine, v katerih je slovensko prebivalstvo v večini ali pa predstavlja zelo krepko manjšino. V mestih Trst in Gorica so bila evidentirana rajonska teritorialna območja, v katerih se rabi slovenski jezik.

S členoma 2 in 3 se obravnavajo problemi, ki izhajajo iz privatne rabe slovenskega jezika v vseh različnih oblikah in ki je (raba namreč) ustavno zajamčena. Pričujoče norme zadevajo javno rabo jezika, ki se je državljan lahko poslužuje v odnosu z javno upravo; tej pravici ustreza tudi dolžnost javnih organov, da dajejo sporočila in odgovore v slovenskem jeziku.

Člen 4 obravnava rabo jezika v upravnih telesih tako glede ustnih kot pisarnih posegov.

V istih krajih člen 5 predvideva, da se slovenščina lahko rabi tudi v javnih napisih in toponomastiki.

Člen 6 določa način za uresničevanje pravice do rabe slovenščine v javnih odnosih.

Drugo poglavje, ki zajema člene od 7 do 15, obravnava probleme že obstoječih šol s slovenskim učnim jezikom. Predvidena je poleg tega prilagoditev šolske uprave, da bo bolj primerna za naloge, ki so ji naložene glede šol s slovenskim učnim jezikom.

Členi 16, 17 in 18 tretjega poglavja zadevajo kulturne dejavnosti (Slovensko stalno gledališče).

Člen 19 zadeva ohranitev norm, ki so bile sprejete za uresničevanje posebnega statuta, priloženega londonskemu memorandumu o soglasju in ki so bile osvojene v zakon za ratifikacijo osimskih sporazumov.

Člen 20 pooblašča vlado, da spremeni seznam krajev, v katerih velja zaščitni zakon, če bi iz splošnega popisa prebivalstva izhajale korenite spremembe v naseljenosti jezikovne skupine. Zadnji odstavek pooblašča vlado, da pripravi enotni tekst, ki naj uskladi doslej sprejete norme v korist slovenske manjšine. Postopek za izdajo ustreznega ukrepa je uzakonjen z zakonom štev. 400 z dne 23. 8. 1988.

Drugi del je namenjen prebivalstvu slovenskega jezika v videmski pokrajini, ki ga člen 21 nakazuje kot koristnika ukrepov. To prebivalstvo ima pravico do ovrednotenja lastnih kulturnih pobud in dejavnosti.

I. DEL

Člen 1

V občinah Devin-Nabrežina, Repentabor, Zgonik in Dolina v tržaški pokrajini, v občinah Doberdob, Števerjan in Sovodnje v goriški pokrajini in v rajonskih teritorialnih območjih Vzhodni in Zahodni Kras v občini Trst, Pevma-Oslavje-Štmaver in Štandrež v občini Gorica državljani slovenskega jezika uživajo kot posamezniki in kot združenja ter organizacije zaščito etničnih značilnosti, običajev in jezika, kot določa ta del.

I. POGLAVJE

Člen 2

1. Ob načelih svobodne rabe slovenskega jezika v vseh zasebnih odnosih in uradnosti italijanskega jezika, v krajih, ki jih navaja člen 1, imajo državljani slovenskega jezika pravico, da rabijo svoj jezik v odnosu z organi in uradi občinskih uprav in rajonskih svetov, ki imajo sedež v omenjenih krajih, ter v odnosu s perifernimi uradi in službami, ki imajo sedež v omenjenih krajih in pristojnosti na občinski ravni.

2. Organi in uradi, o katerih govori prvi odstavek, odgovarjajo na vprašanja v slovenskem jeziku v istem jeziku: a) v verbalnih odnosih in sicer neposredno ali s pomočjo tolmača; b) v korespondenci s prevodom, ki je priložen italijanskemu tekstu.

Člen 3

1. Vsakovrstne akte in ukrepe organov, uradov in služb, o katerih je govor v prvem odstavku 2. člena, ki zadevajo državljane slovenske jezikovne skupine z rezidenco v krajih, navedenih v 1. členu, dopolnjuje prevod v slovenskem jeziku. Če te akte izdajo na že pripravljenih obrazcih, se italijanskemu tekstu doda slovenski prevod.

2. Napisani akti splošnega značaja, ki jih sprejemajo organi in uradi, navedeni v 1. odstavku, so dopolnjeni s slovenskim prevodom v krajih, navedenih v 1. členu.

Člen 4

1. V krajih, navedenih v 1. členu, imajo državljani slovenske jezikovne skupine možnost, da rabijo svoj jezik v vseh ustnih in pisarnih posegih, v predlogih, dnevnih redih in vprašanjih na sejah občinskih svetov ali, za Trst in Gorico, na sejah rajonskih svetov. Zapisnik njihovih posegov je sestavljen tudi v slovenščini.

2. Pristojna uprava poskrbi za neposredni prevod v italijanščino ustreznega posega in za prevod napisanih aktov.

Člen 5

1. V občinah, navedenih v 1. členu, zainteresirane uprave lahko rabijo poski naslov v občinskih napisih, na uradnem papirju in na vseh javnih napisih ter na praporih.

2. V istih krajih se na osnovi postopka, ki ga določa deželni zakon, lahko

v toponomastiki in v cestnih napisih rabijo tudi slovenska imena krajev.

Člen 6

Za uresničevanje določil pričujočega zakona bodo zainteresirane uprave sprejele v službo prevajalce in tolmače v skladu s svojimi pravilniki.

II. POGLAVJE

Člen 7

1. V krajih, navedenih v 1. členu, na osnovi predlogov zainteresiranih občin in smernic, ki jih nakažejo okoliški šolski sveti, po posvetu s pokrajinskim šolskim svetom in s komisijo, o kateri je govor v členu 9 zakona štev. 932 z dne 22. 12. 1973, ministrstvo za javno šolstvo ustanovi, in na osnovi dejanskih potreb, šole vseh stopenj in smeri s slovenskim učnim jezikom.

2. Da se nujnostno zadovoljijo potrebe, navedene v 1. odstavku, in z upoštevanjem organizacijskih in finančnih aspektov, se lahko ustanovijo tečajji slovenskega jezika tudi v šolah z italijanskim učnim jezikom. Tečajji se uvedejo s sklepom zavodskega sveta na osnovi mnenja učiteljskega ali profsorskega sveta in na osnovi zahteve zainteresiranih učencev.

3. Osebe za tečaje slovenskega jezika bo izbrano med docenti s slovenskim materinim jezikom ali s priznanjem dodatnih ur osebu, ki je že v staležu, ali z začasnimi suplencami.

Člen 8

1. Učni načrti slovenskih šol se določajo, kot predpisuje člen 4 zakona štev. 1012 z dne 19. 7. 1961, po posvetu z Deželno Furlanijo-Juljsko krajino.

2. Med učnimi predmeti omenjenih šol je predviden tudi pouk krajevnih običajev in kulture.

Člen 9

V okviru tržaškega in goriškega šolskega skrbništva se ustanovi urad za obravnavanje problemov šole s slovenskim jezikom. Vsakemu od teh uradov je dodeljen funkcionar z najmanj VII. stopnjo kvalifikacije, ki je imenovan na osnovi javnega natečaja, ki se ga lahko udeležijo državljani z odličnim poznavanjem slovenskega jezika in ki izpolnjujejo vse ostale pogoje za udeležbo na javnih natečajih.

Člen 10

1. S sedežem v Gorici se ustanovi deželni inštitut za raziskovanje, eksperimentiranje in izpopolnjevanje za šole s slovenskim učnim jezikom. Zavod je pravna oseba in je administrativno avtonomen.

2. Sestava organov zavoda, navedenega v 1. odstavku, njihovo delovanje in osebe, se na osnovi odloka predsednika republike štev. 419 z dne 31. 5. 1974 določi z odlokom predsednika republike na predlog ministrstva za javno šolstvo in po posvetu z Deželno Furlanijo-Juljsko krajino.

Člen 11

Z začetkom finančne dobe 1989 se sklad, naveden v členu 8 zakona štev. 932 z dne 22. 12. 1973, dvigne na 120 milijonov lir letno. Sredstva se lahko

uporabijo tudi za plačevanje avtorjev šolskih brošur in za plačevanje avtorjev knjig in brošur, ki pripadajo slovenskemu kulturnemu območju, tudi če niso italijanski državljani.

Člen 12

Diplome državnih šol in zavodov s slovenskim učnim jezikom in ocenjevalni obrazci so sestavljeni v italijanskem jeziku s priloženim slovenskim prevodom na posebnih obrazcih, ki jih pripravi ministrstvo za javno šolstvo.

Člen 13

1. Tržaško slovensko glasbeno središče Glasbena matica je priznано kot državni konservatorij.

2. Učni načrti omenjenega zavoda se določijo, glede na specifične potrebe pouka slovenske glasbene kulture, z odlokom predsednika republike na predlog ministrstva za javno šolstvo in po posvetu z Vsedržavnim svetom za javno šolstvo.

Člen 14

Če pričujoči zakon ne določa drugače, ostanejo v veljavi določila zakonov štev. 1012 z dne 19. 7. 1961, štev. 932 z dne 22. 12. 1973 in poznejših sprememb, člena 34 odloka predsednika republike štev. 416 z dne 31. 5. 1974 in člena 8 zakona štev. 1 z dne 14. 1. 1975.

Člen 15

V tečajih za poklicno izpopolnjevanje, ki jih prireja Dežela Furlanija-Juljska krajina, so lahko predvidene sekcije s slovenskim učnim jezikom.

III. POGLAVJE

Člen 16

1. Da bi zajamčila zaščito slovenskih ustanov, država letno prispeva v okviru, ki jih določa člen 28, k programom, ki jih Dežela pripravlja v okviru svoje statutarne pristojnosti na področju kulturnih, športnih in rekreativnih ustanov, muzejev in knjižnic.

2. Za naslednja leta poskrbi na osnovi člena 11 zakona 468 z dne 5. 8. 1978, njegovih sprememb in dopolnil.

Člen 17

Slovensko stalno gledališče iz Trsta je priznано kot gledališki proizvodni organizem z javno upravo in posebnimi značilnostmi tudi glede državnih prispevkov v okviru sredstev, ki so določena v ta namen.

Člen 18

1. Avtorizirana je dodelitev poslopja Narodni dom v tržaškem rajonu Sv. Ivan, ki je trenutno državna last, delniški družbi »Dom Immobiliare triestina«. Poslopje naj postane kulturni dom slovenske etnične manjšine v tržaški pokrajini; prodaja ali kakršna koli drugačna namembnost sta prepovedani.

2. Dodelitev se odredi z odlokom finančnega ministrstva po postopku, ki ga predvideva zakon štev. 390 z dne 11. 7. 1986

IV. POGLAVJE

Člen 19

Poleg določil pričujočega zakona ostanejo v veljavi tudi vsi normativni akti, ki jih ta zakon ni osvojil in ki so bili sprejeti kot uresničitev posebnega statuta, priloženega londonskemu memorandumu o soglasju z dne 5. 10. 1954, kot določa zakon štev. 73 z dne 14. 3. 1977 za ratifikacijo osimskih sporazumov.

Člen 20

1. Na predlog notranjega ministra in po posvetu z ministrskim svetom se z odlokom predsednika republike lahko spremeni seznam občin in rajonskih teritorialnih območij, navedenih v členu 1, če se z morebitnimi popisi prebivalstva ugotovi obstoj krepkih skupin slovenskega prebivalstva v drugih občinah, ali pa se pokaže, da v navedenih občinah živi skromna manjšinska skupina.

2. Z istim postopkom se spremenijo rajonska teritorialna območja, navedena v členu 1, če občinske uprave spremenijo konfiguracijo okolišev glede na obstoj krepke skupine slovenske manjšine.

3. Odlok, o katerem je govor v prejšnjih odstavkih, se izda v roku enega leta od uradne objave podatkov popisa ali v roku enega leta, od kar postanejo polnomočni odloki, s katerimi občine spremenijo rajonske okolišje.

4. Vlada je pooblaščena, da v roku treh let od začetka veljave pričujočega zakona, pripravi norme, ki imajo moč zakona in ki uredijo, uskladijo in dopolnijo veljavna določila za zaščito slovenske jezikovne manjšine, ter jih združi v enoten tekst s pravico, da jih dopolni in spremeni na osnovi sledečih kriterijev:

a) poenostavitev norm z odpravo vsakršnega ponavljanja; b) usklajitev norm z določili pričujočega zakona; c) revizija in tipizacija postopkov; d) prilagoditev norm pristojnostim Dežele Furlanije-Juljske krajine.

5. Zadevni odlok je izdan na predlog predsednika ministrskega sveta sporazumno s pristojnimi ministri in po posvetu z ministrskim svetom.

II. DEL

Člen 21

V občinah Ahten, Dreka, Fojda, Grmek, Bardo, Gorjani, Neme, Praprotno, Podbonesec, Rezija, Št. Lenart, Špeter, Sovodnje, Srednje, Tipana in Tavorjana v videmski pokrajini so prebivalcem slovenskega porekla zajamčeni ovrednotenje kulturnih pobud in dejavnosti, upoštevanje toponomastike in običajev, kot določajo sledeči členi.

Člen 22

Občinski sveti lahko v svojih pravilnikih dovolijo svetovalcem rabo krajevne govorice na sejah omenjenih svetov in jamčijo zapisnik teh sej v italijanskem jeziku.

Člen 23

1. V javnih vrtcih, ki so v občinah, omenjenih v členu 21, bo na zahtevo staršev izobraževalni program obsegal tudi krajevne običaje in kulturo slovenskega porekla. Pouk omenjenih argumentov bo zaupan učiteljem, ki bodo, če je potrebno, sprejeti v službo za določen čas in ki jim je krajevna govorica materinščina.

2. V osnovnih šolah omenjenih občin se na zahtevo staršev uvede neobvezni pouk slovenskega knjižnega jezika ali krajevne govorice slovenskega izvora v okviru didaktične spertimentacije, usmerjene v bogatitev učenčeve izobrazbe. V ta namen se lahko zaposli potrebno osebo s poveritvijo začasnih suplenc.

3. Z odlokom ministrstva za javno šolstvo in po posvetu z Deželno Furlanijo-Juljsko krajino se definira način izoblikovanja in uresničevanja vzgojnih usmeritev in didaktičnih programov, o katerih govorita prejšnja odstavka, ter način in pogoje za imenovanje učiteljev.

Člen 24

V srednjih šolah, ki imajo sedež v krajih, navedenih v 21. členu, ministrstvo za javno šolstvo lahko, po posvetu z Deželno Furlanijo-Juljsko krajino in pet let po začetku didaktičnega eksperimentiranja, uvede ločene tečaje s slovenskim učnim jezikom, namenjene učencem, ki so sledili programom didaktičnega eksperimentiranja. Uvedba teh tečajev je podrejena dejanskim potrebam, ki izhajajo iz didaktičnega eksperimentiranja, iz zahtev staršev in iz uravnoteženega razvoja študija.

Člen 25

Za obravnavanje vprašanj, ki so povezana z uresničevanjem členov 23 in 24, in za povezane administrativne ukrepe, je zadolžen državni funkcionar VIII. ali IX. kvalifikacijske stopnje videmskega šolskega skrbništva, ki primerno pozna probleme, ki zadevajo krajevno tradicijo, kulturo in govorice.

Člen 26

Na prebivalstvo, o katerem je govor v členu 21, se raztegne veljavnost določil člena 16, ker so uveljavljiva glede na specifične potrebe zaščite skupin, ki jim je varstvo namenjeno.

III. DEL

Člen 27

Norme, o katerih je govor v členih 2 in 3, se uresničijo 1. januarja drugega leta, od kar začne veljati pričujoči zakon glede na potrebne prilagoditve uradov javne uprave.

Člen 28

1. Brema, ki izhaja iz uresničevanja pričujočega zakona in ki je ocenjeno v višini 8 milijard lir za vsako od let 1991 in 1992, se krije z uporabo predvidenih izdatkov v postavki Ukrepi za slovensko manjšino in za zaščito kulture italijanske manjšine, ki je vpisana v triletnem proračunu 1990/1992 v poglavju 6856 zakladnega ministrstva.

2. Zakladni minister je pooblaščen, da z lastnimi odloki poskrbi za potrebne spremembe bilance.

S skupnega javnega zborovanja petih rajonskih svetov Občina naj preuči tudi načrt WWF za zadnji odsek nove hitre ceste

Tržaška občinska uprava v osebi samega župana Richettija, ki je osebno odgovoren za gradnjo nove hitre ceste, delno odstopa od svojega "stalinističnega" stališča in je pripravljena sprejeti nasvete in kritike prizadetega prebivalstva ter naravovarstvenikov WWF, ki so že pred letom dni izdelali alternativni načrt za zadnji odsek hitre ceste, to je za odsek med Draščo in Lakotiščem. Na torkovem javnem zborovanju, ki ga je v konferenčni dvorani Trgovinske zbornice priredilo pet rajonskih svetov (za Sv. Ivan, Kjadin in Rocol, Valmauro in Naselje Sv. Sergija, Kolonjo in Škorkljo ter za Rojan, Greto in Barkovlje) in katerega se je končno udeležil tudi projektant inž. Vincenzo Malaspina, je župan Richetti namreč priznal, da je Malaspinov načrt, ki ga je še do pred kratkim trmastito branil, mogoče vsaj delno spremeniti. Povedal je tudi, da bo Občina naročila posebni komisiji strokovnjakov (ki jo je treba sicer še sestaviti), naj oceni učinke, ki bi jih tako načrtovana cesta imela na okolje. Komisija naj bi preučila morebitne geofizikalne spremembe (kar je Malaspina v površni obliki že storil), a tudi stopnjo zvočne in zračne onesnaženosti, ki bi jo povzročil promet po njej. Zanimaril pa je drugo pomembno novost, ki jo je v svojem posegu sporočil občinski svetovalec Mestne laične in zelene liste Paolo Ghersina, in sicer, da je pristojna občinska komisija sklenila poklicati na advicijo tudi inženirja WWF Russignana, ki bo imel na ta način končno možnost, da uradno in javno predstavi svoj načrt.

Čeprav je Richetti pokazal nekaj dobre volje, pa ni mogoče reči, da je bil s pobudo rajonskih svetov, da priredijo skupno javno zborovanje in da z načrti Občine seznanijo tudi občinstvo, zadovoljen. Dejal je namreč, da pravilnik ne prevideva skupnih zborovanj (na kar mu je predsednik svetovianskega rajonskega sveta Zorko Spetič odgovoril, da jih niti ne prepoveduje) in s tem pravzaprav izpričal, da se o stvareh odloča samo v "palači", kot pravijo Italijani. Po svojem uvodu je tudi kmalu odšel, ne da bi prisluhnil besedam občinstva.

Razprava je bila vsekakor bogata in se je razvila predvsem po posegih povabljenih gostov, to je inž. Malaspine, kateremu so vsi pozorno prisluhnili, profesorjev Univerze Trst Amodea (Inštitut za cestne povezave) in Coste (Inštitut za arhitekturo in urbanistiko), inženirja družbe ANAS Marija in

predstavnik družbe Sincrotone Spa Collarina. V svojih uvodnih posegih sta univerzitetna profesorja namreč načelno branila Malaspinov načrt (Amodeo je na primer izpodbil teze naravovarstvenikov, da je treba spoštovati omejitve Vsestranskega sveta za raziskave CNR, češ da niso predpisane po zakonu), medtem ko je Collarin izrazil strah, da bi "popravljen" cesta zaradi vibracij ne škodovala sinhrotronu. Samo Mari je izrazil nekaj pomislekov nad Malaspinim načrtom in dejal, da je "ovinek smrti" mogoče izboljšati. Zanimivo je vsekakor "opravičilo", s katerim je Malaspina branil svoj načrt. Rekel je namreč, da je njegovo delo podobno tistemu krojača po meri. Občina naj bi mu naročila, kje in kako naj zgradi cesto, tako da ni mogel sam odločiti, kako naj bo zgrajena!

Po posegih predsednikov rajonskih svetov Capuzza, Uxe, Spetiča in Busanija, ki so izrazili pomisleke pravno-politične narave, in sicer, da občinski upravitelji nikakor ne želijo upoštevati mnenja občanov, je val odobravanja žel inž. Alberto Russignan (občinstvo ga je pozdravilo z burnim ploskanjem), ki je za WWF in s pomočjo mladih inženirjev izdelal alternativni načrt. Moderator Sergio Milic mu je sicer odmeril zelo malo časa, tako da Russignan ni mogel orisati svojega načrta. Russignan je vsekakor ostro kritiziral zadržanje župana in Malaspine rekoč, da nista nikoli hotela vzeti v poštev njegovega načrta, pa čeprav je ta pred kratkim prejel zelo

pomemben blagoslov. Najbolj znan italijanski inženir, to je Vincenzo Zorzi (zgradil je sedmi pomol v Trstu in edini most, ki se v Furlaniji ni zrušil med potresom), je namreč zelo dobro ocenil načrt in dejal, da je celo varnejši od Malaspinovega. Sam je celo vnesel nekaj popravkov, tako da je načrt pravzaprav izpopolnjen.

Russignanov poseg je, kot rečeno, sprožil burno razpravo, v katero je posegel tudi odbornik za urbanistiko Cecchini, ki se je ogradil od Richettija in izjavil, da je Občina dolžna oceniti tudi Russignanov načrt. Ponovno pa je izrazil strah, da ne bi tako načrtovana hitra cesta škodovala sinhrotronu. Ta ugovor je takoj izpodbil deželni predsednik WWF Dario Predonzan, ki je predstavil študijo Geofizikalnega eksperimentalnega observatorija. Le-ta je namreč svojčas preučil, kako bi hitra cesta vplivala na sinhrotron, če bi ga zgradili pri Padričah. Študije niso nikoli uporabili, ker so se odločili za lokacijo pri Bazovici. Študija pa dokazuje, da sinhrotron ne more biti oškodovan, če je cesta zgrajena 50 metrov od njega (kot bi bila Russignanova).

Na koncu je prof. Costa sporočil, da bo njegov Inštitut pripravljen preučiti učinke, ki bi jih hitra cesta imela na okolje, a le v primeru, ko bi lahko primerjal več načrtov in če bi bila Občina res pripravljena spoštovati njegovo mnenje. V preostalih besedah to pomeni, da bi študijo izdelali le, ko ne bi Občina že aprioristično izbrala načrta in bi študijo naročila le, da bi ugodila javnosti.

Le en dan nas loči od velikega slavlja v Kulturnem domu Slovenski šport na Tržaškem nam je lahko v velik ponos

1869-1989: to stodvajsetletno obdobje dokazuje le eno: da je slovenski šport na Tržaškem od svoje ustanovitve daljnega 1869. leta (to je pač uradna letnica, ko je skupina navdušencev osnovala tržaško podružnico Južnega Sokola) do danes bil vedno eden od bistvenih nosilcev naše dejavnosti sploh in brez katere si našega zamejstva ne moremo predstavljati.

Jutrišnjega slavlja, ki bo v tržaškem Kulturnem domu ob 20. uri, se bodo udeležili ugledni gostje, sicer pa vlada zanje izredno zanimanje, saj so svoj prihod zagotovili ne le najvišji predstavniki telesne kulture iz Slovenije in naše dežele, ampak tudi predstavniki najvišjih političnih ustanov z obeh strani meje. K temu naj še dodamo, da so prireditelji povabili tudi verske predstavnike, zastopnike vojske in javnega reda, najvidnejše osebnosti iz zamejskega družbenega življenja, nekdanje zaslužne športnike in druge, proslava pa bo potekala pod pokroviteljstvom naše Dežele.

Kaj pa program? Celotno proslavo bosta povezovala napovedalca v slovenščini in italijanščini, po slavnostnem govoru pa bo Tržaški oktet zapel nekaj pesmi. Osrednja športna točka

bo nastop telovadk in telovadcev Bora, Ginnastice Triestine in Partizana iz Ljubljane, najslavnejši trenutke pa bo, ko bo predvojni član Sokola in nekdanji odlični telovadec Marjan Dolgan predal predstavniku SZ Bor Sokolov prapor ter s tem poudaril kontinuiteto slovenskega športa v Trstu.

Mogoče na Tržaškem obrat mogotca REIS

Nemška družba REIS, ki ima že podružnico v Lombardiji, bo po vsej verjetnosti na Tržaškem postavila nov obrat. REIS je med največjimi evropskimi proizvajalci robotov in avtomatiziranih sistemov, največji obrat ima v Frankfurtu, podružnice pa tudi v ZDA, Franciji in Veliki Britaniji.

Trije razlogi so po mnenju inž. Armanda Crebellija, ki je med odgovornimi funkcionarji tega pomembnega obrata, botrovali izbiri Trsta: v mestu naj bi bila raven tehnološkega znanja dovolj razvita; nova podjetja bi lahko računala na precejšnjo podporo iz deželnih in državnih sredstev (v pričakovanju zakona o obmejnih področjih) in končno je zelo zanimiva lega Trsta oziroma celotne dežele, ki sta idealni izhodišni točki za evropski Vzhod. Kajti vzhodnoevropsko tržišče je za izvoznika robotike trenutno izrednega pomena.

Vendar pa morajo, je izjavil inž. Crebelli v posebni tiskovni noti, najti primerno zemljišče, na katerem bi postavili obrat. Izbrana cona bi morala imeti posebne značilnosti, predvsem pa bi morala biti dovolj velika, da bi ob potrebi v naslednjih letih obrat povečali.

Glede iskanja primerne zemljišča se je podjetje med drugim obrnilo tudi na EZIT, zato da bi do konca leta našli ustrezno rešitev. Če bodo pri tem našli na preveč težav, pravijo v italijanski podružnici REIS, bi se preusmerili v goriško pokrajino.

V začetku naj bi tržaški (ali goriški) obrat REIS posloval predvsem kot prodajalec oziroma izvoznik, deloval pa naj bi tudi projektantski biro v želji, da bi postavili tudi proizvodni obrat elek-

tronskih in elektromehanskih sestavnih delov, v končni fazi pa še celoten ciklus montiranja robotov.

V mednarodnem okviru ima REIS veliko izredno pomembnih odjemalcev, na področju avtomobilske industrije BMW, Ford, Citroen, Porsche, Daimler-Benz, Renault in Volkswagen-Audi, med ostalimi pa AEG, BRAUN, BASF, Michelin, Philips, Procter & Gamble, Siemens in Zeiss. Odlične poslovne odnose pa ima tudi z italijanskimi tvrdkami kot so Piaggio, Alfa Romeo, Teksid in okoli 200 drugih obratov.

O velikem zanimanju, ki ga REIS goji zadnje čase do italijanskega tržišča, priča nadalje še tehnično-komercialni dogovor s podjetjem E. BAS, katerega vsebino bodo v najkrajšem času predstavili v Bresciji.

Krajevni odmevi vsestranskega protesta socialnih delavk »Dovolj nam je izkoriščanja«

Čeprav se v Italiji že dalj časa razpravlja o socialni reformi in tečejo tudi pogajanja za obnovo delovne pogodbe socialnih delavk, ni znakov, ki bi oznanjali pozitivne premike. Socialna politika ne gre v smeri socialne države in torej nujnega garancij najbolj ogroženim družbenim slojem, kar se jasno odraža tudi v nezadostnem uveljavljanju poklicnosti in vloge socialnih delavk. Vsestravno združenje socialnih delavk opozarja na ta vprašanja že vrsto let, da ne bi vse ostalo pri besedah, pa se je tokrat odločilo za vrsto konkretnih akcij. Tako je včeraj — prvič v svoji zgodovini — proglasilo vsestravno stavko in krajevne manifestacije, za prihodnje dni pa so napovedane nove akcije.

Protest je imel včeraj odmeve tudi na Tržaškem. Delegacija socialnih delavk iz vse dežele je v jutranjih urah manifestirala pred deželno palačo, nato pa se je sestala z načelniki svetovalskih skupin. Politični predstavniki so pokazali zanimanje za problematiko in napovedali, da bodo načelnikom parlamentarnih skupin odposlali telegram s pozivom, naj jo ustrezno rešijo. Člani šeste deželne komisije, ki obravnava zakon o prehodu pristojnosti socialnih služb, pa so obljubili, da bodo o iznesenih problemih seznanili deželnih svet.

Madžarski in tržaški avtoprevozniki že dvajset let uspešno sodelujejo

Dvajsetletnico sodelovanja med madžarskimi in tržaškimi avtoprevozniki, špediterji in trgovci so počastili v kongresnem centru na tržaški pomorski postaji. Na svečanosti je govoril Imre Torma, generalni direktor podjetja Hungarocamion, ki je tudi predsednik tržaške družbe Eurocar. To je mešana družba, v kateri so, poleg madžarskih podjetij Hungarocamion in Terimpex, tudi tržaška podjetja Pristanishe in Centralsped.

Imre Torma je povedal, da se je sodelovanje v dvajsetih letih zelo razvilo, da Madžari pridno uporabljajo tržaško pristanišče, da se bodo v bodoče še bolj okrepile poslovne vezi med Trstom in Madžarsko, tudi upoštevajoč novo madžarsko zakonodajo in sporazume, ki so bili nedavno sklenjeni med štirimi srednjeevropskimi državami.

Imre Torma je zatem predsedniku tržaškega pristanišča dr. Micheleju Zanetiju ter dr. Vitu Svetini, ki je ob ustanovitvi podjetja Eurocar bil v špediterskem podjetju Centralsped, izročil spominski plaketi.

Včerajšnja manifestacija socialnih delavk pred deželno palačo

(Foto Magajna)

Delo socialnih delavk je tesno vezano na potrebe najbolj ogroženih slojev prebivalstva, od otrok do starih, od narkomanov do handikapiranih. Velikokrat so prav one edina vez, ki človeka ohranja v družbenem tkivu. Ukvarjati se morajo s prevencijo in vključevanjem, kar pomeni tudi dobro poznavanje psiho-socialnih dejavnikov, potreb porabnikov, družbenih razpoložljivosti in sploh legalnih aspektov

teh posegov. Velikokrat prevzamejo na lastna ramena institucionalne odgovornosti, saj so prav one v neposrednem stiku s prebivalstvom in najrednejši vir za zadovoljevanje primarnih potreb. Pri vsem tem velja še omeniti, da morajo za svoj poklic imeti študij na univerzitetni ravni.

Zahtevno in odgovorno delo torej, za katerega pa socialne delavke ne prejemaajo ustreznega priznanja. Razporeditve med institucijami in konkretnim delom smo uvodoma že omenili, vendar socialne delavke so včeraj povzročile tudi materialno plat. Za svoje delo prejemaajo 1.300.000 lir plače na mesec, po 15 letih dela pa le sto tisoč lir več, saj ni predvideno napredovanja. Z razliko od drugih sorodnih poklicev (denimo zdravnikov ali bolniničarjev) jim nadalje niso priznane odškodnine ne nagrade za nadurno delo, nimajo posebnega zavarovanja INAIL, niti pravice, da bi študijska leta odkupile za zgodnejšo upokojeitev. »Pri svojem delu nismo zaščitene, pač pa izkoriščene. Po desetih letih praznih obljub nam je tega dovolj.« S tem geslom je okrog sto socialnih delavk s Tržaškega, ki so zaposlene v javnih ustanovah, napovedalo za prihodnji teden zborovanje, saj nimajo veliko upanja, da bi se na vsestravno ravni medtem kaj spremenilo.

ATH ADRIATHERM s.r.l.

DOLINA 445 (Trst)
Tel. (040) 228800 - 228000
Telefax (040) 228053
Telex 461105

**UVOZ - IZVOZ
REEKSPORT**

TOPLOTNA TEHNIKA
REPRO MATERIALI
BLAGO ŠIROKE POTROŠNJE

Delujemo po avtonomnem tržaškem računu in po generalnem računu.

Danes aktiv v Ul. Capitolina V tržaški KPI se začena razprava o novi partiji

Živahna notranja razprava v komunistični partiji o predlogih vsedravnega tajnika Occhetta bo v Trstu po vsej verjetnosti še posebno težka. Kot je znano, je Cossuttova struja, ki najbolj odločno nasprotuje novi poti KPI, še posebno močna pri nas, saj je na zadnjem pokrajinskem kongresu prešla kar 23 odstotkov glasov, kar je veliko več kot drugod po Italiji, tej močni opozicijski grupi pa se bodo verjetno pridružili še drugi nasprotniki Occhettovih predlogov o novi partiji z novim imenom.

O vzdusju, ki vlada v tržaški KPI ob napovedanih radikalnih spremembah, se bo vsekakor mogoče vsaj delno prepricati že danes zvečer, ko se bo v dvorani v Ul. Capitolina 3 sestal aktiv tržaških komunistov, katerim bo pokrajinski tajnik Nico Costa poročal o razpravi, ki se je v teh dneh razvijala v Centralnem komiteju. Skupščina se bo začela ob 19. uri.

O tem, da notranja razprava nikakor ne bo lahka, priča že potek torkove skupščine članov sekcije KPI D. Pescatori ob Sv. Sergija, Sv. Ane in Kolonkovca, kjer so bili predlogi vsedravnega partijskega vodstva v celoti zavrnjeni. Skupščine se je udeležilo precejšnje število komunistov, tudi pripadnikov drugih mestnih sekcij, razprava pa je trajala cele štiri ure ter je bila dokaj ostra po vsebini, čeprav umirjena v tonih. Pokrajinsko tajništvo je zastopal Maurizio Pessato, ki je v posegu v razpravo - sicer samo v lastnem imenu, saj pristojni forumi tu-

kajšnje federacije o tem niso še razpravljali - zagovarjal Occhettovo linijo, pri tem pa je naletel na soglasje enega samega udeleženca skupščine.

In tako so na skupščini skoraj soglasno sprejeli resolucijo, ki zavrača predloge strankinega vodstva o zamenjavi imena in simbola in o pristopu k Socialistični internacionali. "V svoji 68-letni zgodovini - je rečeno v resoluciji - je bila KPI vedno na čelu bojev proti fašizmu in nato proti nacizmu. Po koncu vojne je bila pobudnik republiške ustave. Venomer se je borila za mir, za popuščanje napetosti, za pravice delavcev in državljanov, proti mafiji in proti mamilom, za spoštovanje okolja. Zato se zavzemamo - je še rečeno v resoluciji - da partija ostane to, kar je. Italija in svet potrebuje socializem. Zato nasprotujemo spremembi imena in simbola in vstopu v Socialistično internacionalo." Resolucija se zaključuje z zahtevo po čimprejšnjem sklicanju izrednega kongresa, kajti "odločiti morajo vsi člani, ne pa samo vodstveni organi," kot plemično piše v dokumentu.

Kljub tako radikalnim stališčem je bila vsekakor razprava, kot smo omenili, vseskozi omikana. Veliko so govorili tudi o odnosih s socialistično stranko in prav v tej zvezi so bila omenjena tudi vprašanja slovenske manjšine. Marsikdo je namreč poudaril, da ne more biti sodelovanja s stranko, ki tu pri nas skuša omejevati manjšinske pravice.

Včeraj zaslišanje sindikatov Težavno izdelovanje deželnega proračuna

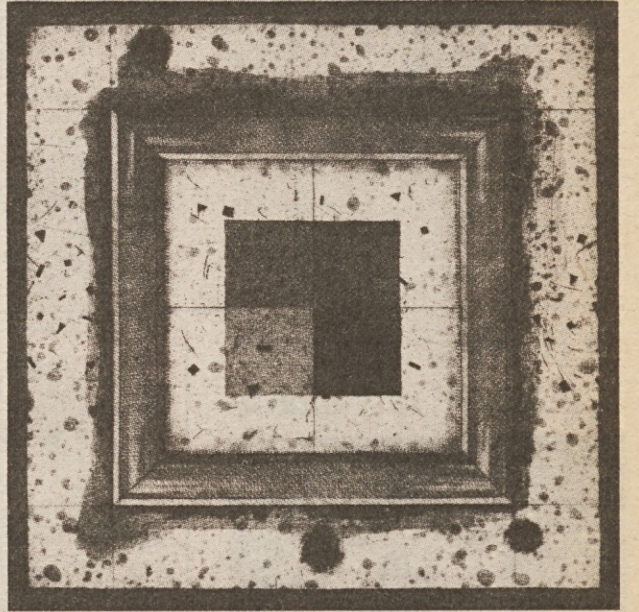
V okviru pripravljanja deželnega proračuna za leto 1990 ter programskih in finančnih dokumentov za triletnje 1990-92 je včeraj prišlo do srečanja med deželnim odborom in predstavniki sindikatov. Za deželni odbor so se sestanka udeležili predsednik Adriano Biasutti, podpredsednik Giocchino Francescutto, odbornik za proračun Gianfranco Carbone in odbornik za finance Dario Rinaldi; sindikate pa so predstavljali deželni tajniki CGIL Graziano Paqual, UIL Gianfranco Trebbi in CISL Gianfranco Pattuanelli.

Deželni upravitelji so na srečanju prikazali težak položaj, v katerem so se znašli pri oblikovanju proračuna za leto 1990 spričlo klestenja, ki ga predvideva državni finančni zakon. Deželne blagajne bodo v letu 1990 predvidoma razpolagale s 355 milijardami lir manj kot letos, kar predstavlja trikrat večje klestenje v primerjavi s tistim izpred letom dni. »Mi se ne izmikamo dolžnosti, da moramo sodelovati pri sanaciji javnih financ,« je med drugim dejal Biasutti. »Toda ne moremo se strinjati s tem, da je vlada močno oklestila prispevke, zlasti na zdravstvenem in prevoznem področju, ki neposredno zadevajo vse državljane, namesto da bi povečala davčne dohodke.«

Predstavniki deželne uprave so poudarili, da se bodo skupno z drugimi deželnimi upravitelji še nadalje zavzemali za povečanje vsaj dela državnih prispevkov, zlasti za zdravstvo. Zaradi manjših razpoložljivih sredstev so vsekakor revidirali celotno strukturo deželnih izdatkov in se niso omejili na klestenje na posameznih področjih. Poleg tega so člani deželne vlade napovedali, da bodo letos hkrati s proračunom predstavili zakonski ukrep, s katerim bodo zahtevali preveritev davčnih dohodkov ter - sklicujoč se na člen 50 deželnega statuta - določili posege, za kritje katerih naj bi dosegli izredne državne prispevke.

Predstavniki sindikatov so vzeli na znanje izvajanja deželnih upraviteljev ter poudarili potrebo, da bi jih deželni odbor redno zasliševal pri sprejemanju svojih temeljnih odločitev. Z deželnimi upravitelji so se strinjali, da je naši deželni upravi tudi s finančnega vidika treba zagotoviti posebno avtonomijo tudi zaradi posebne vloge, ki jo ima v odnosih s sosednjimi državami. Zavzeli so se nadalje za korektno in uravnovešeno finančno politiko, glede zdravstva pa so zahtevali reorganizacijo celotnega sektorja.

Drevi predstavitev v Galeriji TK Nova grafična mapa Marjana Kravosa

»Znotraj ali zunaj niča« je izzivalen naslov nove grafične mape Marjana Kravosa, ki s svojim grafičnim delom - vse od svojih "freudovskih" interjerjev - izziva radovednost občinstva. Z novo mapo, ki jo je izdala Galerija Tržaške knjigarne in ki jo bodo občinstvu predstavili drevi v Galeriji TK ob 18. uri, pa je Kravos "obnovil" nekajletno delovanje, in sicer likovne motive, ki so prevladali po fazi cunj in papirnatih vrečk. Že nekaj let obdeluje Kravos simboliko kvadrata, ki v njegovih jedkanicah postane neke vrste "mandala", oziroma simbolno nabit sakralni prostor.

Grafična mapa vsebuje tri jedkanice, ki jih je Kravos lastnoročno odtisnil v 40 oštevilčenih izvodih na papirju Magnani. Spretni tekst je napisal Giulio Montenero, prevedli pa so ga v slovenščino, nemščino in angleščino.

Tudi na Tržaškem težave ob stavki železničarjev

Včerajšnji vsedravní stavki železničarjev so se pridružili tudi strojevodje in vodje remiz, ki delajo v tržaškem okrožju. Strojvodje so začeli stavkati včeraj ob 14. uri, medtem ko so vodje remiz začeli s protestno akcijo ob 21. uri. 24-urno stavko obeh omenjenih kategorij sta v vsedravnem okviru oklical Cobas in avtonomni sindikat FISAPS.

V tržaškem okrožju se je stavke udeležilo približno 60% strojevodij, zato so ukinili vse tovorne vlake in večino lokalnih. Nekatere krajevne so sicer nadomestili z avtobusi, vsekakor je bilo na teh relacijah največ težav.

Drevi občni zbor Športne šole Trst

V Gregorčičevi dvorani v Trstu bo drevi redni občni zbor Športne šole Trst. Ta ustanova, ki skrbi za dopolnilno telesnokulturno in tudi kulturno dejavnost slovenskih mestnih osnovnošolcev iz Trsta in Milj, bo položila obračun svojega delovanja v zadnjem letu, ki vsekakor ne bo skromen. Vsekakor pa so se demografski premiki v naši šolski populaciji odražali tudi v delovanju SST, ki je zato sklenila predlagati nekaj organizacijskih sprememb, s katerimi bi se bolje prilagodila novemu stanju.

Odveč bi bilo poudarjati velik pomen te organizacije in njene vloge v obšolskem življenju naših osnovnošolcev, pa tudi otrok, ki obiskujejo vrtnice, zato odbor Športne šole vabi starše in učiteljsstvo, da se v čim večjem številu udeleži drevišnjega občnega zbora. (boj)

Danes se sestanejo trije rajonski sveti

Danes se bodo sestali trije rajonski sveti. Vzhodnokraški rajonski svet ima na dnevnem redu med drugim srečanje z občinskima odbornikoma za urbanistiko Cecchinijem in za šport in prosti čas De Gioio ter določitev območij, na katerih bi lahko nastanili Rome.

Rajonski svet za Škedenj in Čarboło, ki se bo sestal ob 20. uri, bo poleg tekočih upravnih zadev razpravljal tudi o občinskem pravilniku za zaščito pred akustičnim onesnaževanjem, o katerem mora izdelati svoje mnenje, o vprašanju novih hitrih cestnih povezav v Škedenju in o zahtevi po prevajalcu, ki so jo na zadnji seji rajonskega sveta predstavili svetovalci KPI.

Rajonski svet za Kolonjo-Škorkljo pa se bo sestal ob 19.30 in bo med drugim obravnaval finančno podporo prireditvam v Ljudskem vrtu, javni skupščini o hitrih cestnih povezavah in prireditve za letošnji božič.

Sindikalni predstavniki so se vzdržali Pristaniška ustanova odobrila proračun '90

V prejšnjih dneh je upravni odbor Tržaške pristaniške ustanove odobril proračun za leto 1990. Proti ni glasoval nihče, vendar pa so se predstavniki sindikalnih organizacij vzdržali.

Sindikati CGIL, CISL in UIL ter sindikati prevoznikov so svoje zadržanje utemeljili v tiskovni noti. V njej pozitivno ocenjujejo dejstvo, da so pred nedavnim slenili pogodbo z vodstvom ustanove, vendar poudarjajo, da je treba pogodbo zdaj odločneje uresničevati.

† Zapustila nas je naša draga mama, tašča, nona in sestra

Daniela Pahor vd. Legiša

(NELA)

Pogreb bo danes, 23. t. m., ob 12.30 iz mrtvašnice tržiške bolnišnice v šti-vansko cerkev.

Žalostno vest sporočajo sin Pepi in hči Lilijana z družinoma, sestra Rozalija in ostalo sorodstvo.

Medja vas, Vižovlje, 23. novembra 1989

Svojci pokojne

Marije Petaros vd. Žagar

sporočajo, da bo pogreb danes, 23. t. m., ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v bazovsko cerkev.

Bazovica, 23. novembra 1989

TPPZ Pinko Tomažič izreka globoko sožalje članici Mariji Žagar ob izgubi drage mame.

Ob 10. obletnici smrti

Alberta Uršiča

se ga srčno spominjajo

vsi njegovi

Trst, 23. novembra 1989

SK Devin izreka iskreno sožalje svojem ob bridki izgubi Stanka Zidariča.

V Slovenskem klubu ciklus »Spoznajmo Trst« S Katjo Kjuder po sledovih starih Rimljanov v Trstu

Z dobro obiskanim predavanjem mlade arheologinje Katje Kjuder o nov ciklus predavanj, ki jih Slovenski klub prireja pod geslom »Spoznajmo Trst«. S ciklusom šestih predavanj, za katere skrbi Jagoda Kjuder, želi Klub namreč osvetliti tržaško davno, a seveda tudi bližnjo zgodovino, predvsem pa seznaniti z raznolikimi obzori Trsta, ki jih mogoče ne poznamo dokaterih manjših verskih in etničnih tržaških skupnosti, kot so Židje in pravoslavni Srbi).

Katja Kjuder, ki je pred nedavnim diplomirala na univerzi v Ljubljani z zaenkrat ponesla občinstvo Kluba do zgodnjega srednjega veka. Kjudrova, ki je v tork dejansko prestala svoj ognjeni krst (šlo je namreč za njeno prvo zaokroženo predavanje), je podperja od njegovega nastanka do našega šteta, raznolika plemena, ki so živele v bližini rimljanskega Tergesta (ime naj bi bilo ilirskega in venetškega izvora), spregovorila o pomenu Ogte regije, v kateri je bil tudi Trst. Najbolj zanimivo pa je bilo seveda njeno poročanje o sledovih, ki so jih Rimljani zapustili v Trstu, saj je svoje izvajanje opremila tudi s številnimi diapozitivi. Med orisom Rihardovega slavolo-

ka (ki je bil pravzaprav mestna vrata) in obzidja, amfiteatra (izkopali so ga leta 1935), bazilike (ostanke so na griču Sv. Justa našli leta 1927, ko so postavljali spomenik padlim v prvi vojni), propilejev (ki so jih delno vgradili v današnje katedrale) in vododvodnega sistema je Kjudrova v glavnih obrisih orisala namreč tudi življenje Rimljanov v Trstu, njihove verske navade, trgovske izmenjave, politično ureditev in "volilni sistem".

Na sliki (foto Križmančič) torkov večer v Slovenskem klubu.

Ayto zbil priletnega pešca v Žavljah in ga hudo ranil

Sinoči se je v Žavljah pripetila prometna nesreča, v kateri se je starejši Tržčan hudo ranil. Ranjenec je 77-letni Giacomo Bembo in sprejeli so ga na oddelek za oživljanje katinarske bolnišnice s pridržano prognozo, saj si je v nesreči prebil lobanjsko dno in si nalomil še druge kosti ter utrpel vrsto manjših ran in udarcev.

Do nesreče je prišlo nekaj pred 20. uro. Po podatkih, ki nam jih je posredovala policija, je Bembo tedaj skušal prečkati Ul. Flavio pri hišni številki 20/A nedaleč od bencinske črpalke Total, in sicer izven prehoda za pešce. Ko je bil na sredi ceste, pa je vanj silovito trčil fiat ritter, ki ga je upravljala Liviana Seppini, stanujoča v Klancu Ubaldini 15 v Miljah. Ranjenega Bemba je v bolnišnico prepeljal rešilec Rdečega križa, izvide o nesreči pa so opravili agenti prometne policije.

Za fanta, ki je umoril mater svoje zaljubljenke

Javni tožilec zahteval obsodbo na dosmrtno ječo

Dosmrtna ječa. To najvišjo kazen je pred porotnim sodiščem zahteval včeraj javni tožilec De Nicolò za Antonia Vincija, 19-letnega mladeniča, ki je z nožem ubil mater svoje zaljubljenke, 46-letno Angelo Mario Lobinu por. De Vecchis. Tragedija se je odigrala 4. novembra lani na domu pokojnice v Ul. Trissino 2 pri Pončani, sprožilo pa jo je dejstvo, da sta De Vecchisova in njen mož prepovedala Vinciju, da bi še naprej imel ljubezensko razmerje z

njuno 17-letno hčerko Annaliso. Vinciju, ki je stanoval s starši v Ul. Ponziana, a je po rodu iz Siracuse, se je prepoved zdel nesprejemljiva in tako krivična, da se je obožil z dvema nožema in De Vecchisovo na njenem domu, kjer je bila slučajno sama, trikrat zabodel. Obdukcija je pokazala, da jo je zadelo deset vbodljajev, od katerih so trije bili smrtni.

Pred porotnim sodiščem, kateremu predseduje sodnik Brenci, je obtoženec včeraj priznal umor, zanimal pa je, da bi vstopil v stanovanje z morilskimi nameni in da bi torej umor predhodno načrtoval. Po zaslišanju številnih prič je prevzel besedo odvetnik Amodeo, ki brani interese civilne stranke, to je moža in dve hčeri pokojnice. Odvetnik je poudaril absurdnost Vincijevega dejanja in hladnokrvnost, s katero je pokončal žrtev. Odločno je tudi zanimal možnost, da bi mu sodišče priznalo kakršnokoli olajševalno okoliščino. V imenu družine De Vecchis je zahteval zgledno kazen in 900 milijonov (!) lir odškodnine, od katerih naj bi 300 milijonov obtoženec izplačal še pred civilnim procesom.

Tudi javni tožilec De Nicolò je za obtoženca imel le hudo negativne ocene. Na osnovi policijske preiskave in psihiatričnih pregledov je potrdil ugotovitve, da je Vinci zločinsko dejanje načrtoval in da je umsko povsem prišteven. Kot drugo obremenilno okoliščino (poleg premišljenosti) pa je navedel dejstvo, da je obtoženec ubil žrtev iz nepomembnih razlogov. Spričo tako hudih obtožb ni bilo pričakovati drugega kot zahtevo po dosmrtni ječi. De Nicolò je tudi odbil prošnjo branilcev, da bi Vinciju omogočili hišni pripor.

Na včerajšnji razpravi je spregovoril še branilec Morgera, ki je Vincijevo osebnost orisal v pozitivnih tonih in zahteval, naj sodišče odredi ponoven psihiatrični pregled, češ da je njegov varovanec bil v trenutku umora nepristeven. Proces se bo nadaljeval in verjetno tudi zaključil danes, ko sta na vrsti še poseg drugega Vincijevega branilca Tassana in razsodba.

KD Lipa ponovno prireja srečanja s psihologoma

Tudi v letošnji sezoni je kulturno društvo Lipa organiziralo niz srečanj s psihologoma dr. Vinkom in Marijo Skalar iz Ljubljane. Lanska predavanja so v glavnem obravnavala probleme predšolskih in osnovnošolskih otrok. Bila pa so tako zanimiva in številno obiskovana, da so odborniki sklenili, da se tudi letos z njimi nadaljuje ter se tako omogoči staršem, da se obogatijo z nasveti, ki jih nato uporabljajo pri vsakdanji rešitvi problemov v zvezi z vzgojo mladostnikov. Prihodnje srečanje na temo »Samovrednotenje in učna uspešnost« bo na vrsti jutri ob 20.30, v Bazovskem

domu. Psihologa bosta v glavnem skušala odgovoriti na sledeča vprašanja: kaj mislijo o sebi in kako se čustveno sprejemajo učenci, ki so v šoli uspešni, v primerjavi s tistimi, ki v šoli odpovedujejo, kakšen vpliv imajo na njihovo samovrednotenje starši, učitelji ali profesorji, kakšno vlogo ima pozitivno ali negativno samovrednotenje in kako se odlikuje v našem življenju. Na ta in podobna vprašanja se bo v glavnem razvila diskusija, za katero organizatorji upajo, da se je bo kot vedno udeležilo veliko število Bazovcev in Bazovk kot tudi staršev iz okoliških vasi.

O človeških vrednotah z glasbeno spremljavo

V okviru prireditve Človeške vrednote, ki jo v Trstu prireja Evropski sklad za razširjanje človeških vrednot, bo danes ob 18. uri v dvorani Krožka za kulturo in umetnost (Ul. S. Carlo 2) srečanje z razpravo o človeških vrednotah, ki jo bo uvedel poročevalec Antonio Craxi. Sledil bo klavirski koncert dua Mattiotto-Scano (na sliki), ki bo izvajal skladbe Brahmsa in Gershwin.

gledališča

ROSSETTI
Gledališka sezona 1989-90 - Tržaški Teatro Stabile sporoča, da so v teku vpisovanja novih abonmajev in potrjevanja starih pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Nocoj ob 20.30 (red četrtek) bo ponovitev predstave gledališča Teatro di Roma z Goldonijevim delom UNA DELLE ULTIME SERE DI CARNOVALE. Režija Maurizio Scaparro. V abonmaju: odrezek št. 4. Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

VERDI
Simfonična sezona gledališča Verdi 1989-90 - Pri blagajni gledališča so v teku vpisovanja novih in potrjevanja starih abonmajev.

V soboto, 2. decembra, ob 20. uri bo v gledališču Verdi premiera opere F. Cilee ADRIANA LANCOUVEUR.

TEATRO CRISTALLO - LA CONTRADA

Nocoj ob 20.30 je na sporedu predstava boccenskega Stalnega gledališča LE SMANIE PER LA RIVOLUZIONE. Režija Luca De Fusco. Nastopajo Gianrico Tedeschi, Vittorio Franceschi, Angela Cardile. Predstava je v abonmaju. Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti in pri blagajni gledališča.

Gledališka sezona 1989-90 - Pri osrednji blagajni v Pasaži Protti in pri blagajni gledališča so v teku vpisovanja novih in potrditve starih abonmajev.

razstave

V TK Galeriji, Ul. sv. Frančiška 20, je na ogled razstava FRANCA VOZLA - slike.

V galeriji Cartesius bo od sobote, 25. t. m., ob 18. uri do 7. decembra na ogled razstava slikarja Carmela VRANICHA.

V muzeju Sartorio je do 21. januarja 1990 na ogled razstava o ruskih baletih Diaghileva. Urnik: vsak dan razen ponedeljka od 9.00 do 13.00 in od 16.00 do 19.00. V muzeju je na ogled tudi zanimiva razstava o čarobnih svetilkah.

V dvorani Franco na sedežu Nadzornišstva za umetniške dobrine na Trgu Libertà je na ogled do 30. t. m. razstava igralnih kart pod naslovom »Dve stoletji igralnih kart«, ki jo je pripravilo tržaško podjetje Modiano. Urnik: vsak dan razen ob praznikih od 9. do 13. ure.

V kulturnem centru VOLTAIRE - Trg S. Giovanni 3 - je še jutri, 24. t. m., na ogled fotografska razstava Alessandra MLACHA.

V Palači Costanzi je do 5. decembra odprta fotografska razstava znanih tržaških mojstrov WULTZ.

V galeriji Juliet's room - Ul. della Guardia 16 - je na ogled razstava ANGELA PRETOLANJA. Razstavo je pripravila Skupina 78 v sodelovanju z galerijo Cristine Busi iz Chiavarija.

koncerti

Società dei concerti - Tržaško koncertno društvo - V ponedeljek, 27. t. m., ob 20.30 bo v gledališču Rossetti nastopila JASMINKA STANČUL.

Glasbena matica Trst - koncertna abonmajska sezona 1989/90. V torek, 28. t. m., ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu SLOVENSKI MADRIGALISTI, dirigent Janez Bole. Prodaja vstopnic v Pasaži Protti - Utat od danes dalje in eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

razne prireditve

KD Lipa vabi jutri, 24. t. m., na srečanje s psihologoma Marijo in Vinkom Skalarjem na temo: SAMOVREDNOTENJE IN UČNA USPEŠNOST. Predavanje bo ob 20.30 v Bazovskem domu.

ZSKD in KD I. Grbec - Škedenj priredita v društveni dvorani v Škedenju jutri, 24. novembra, ob 20.30 VEČER LJUDSKIH PESMI - koncert MePZ Primorec-Tabor - Trebče-Opčine ter 1. večer prireditve ob nabiralni akciji za ustanovitev LUDOTEKE v Škedenju TISOČ RADO-DARNIH ROK ZA VESELJE OTROK. Vabljeni!

V Domu A. Sirkca v Križu bo jutri, 24. t. m., ob 20.30 VEČER POSVEČEN JADRANEMU PADALSTVU. Sodelovali bodo Peter Regent, Martin Starc, Slavko Bezin in Ivan Milič. Prireditelja sta Skdanc in kriški pustni odbor.

Slovenski kulturni klub, Ul. Donizetti 3, vabi v soboto, 25. t. m., na večer z naslovom BERLINSKI ZID SE RUŠI. Predvajali bomo film »Berlin: izbira svobode« (Berlino: opzione zero), igrata Martin Sheen in Sean Penn. Uvodno besedo o tej problematiki bo podal prof. Aleš Breclj. Začetek ob 18.30.

KD Rdeča zvezda in ansambel Lojze Furlan pod pokroviteljstvom Občine Zgonik vabita na narodnozabavni večer GLASBA TREH DEŽEL, ki bo v Športno-kulturnem centru v Zgoniku v nedeljo, 26. t. m., ob 17. uri. Sodelujejo: ansambel Korenika iz Avstrije, ansambel Lojzeta Furlana iz Zgonika, ansambel Jožeta Burnika z Nadjo Fabris in Bracom Korenom, ansambel Heimatland Echo iz Avstrije, ansambel Jasmin, citrar Miha Dolžan, oktet bratov Pirnat, harmonikar Joško Videgar, imitator Sašo Hribar in profesor za šale Zare iz Ljubljane. Program bo povezovala televizijska napovedalka Mojca Blažej - Cirej.

V Društvu slovenskih izobražencev bo v ponedeljek, 27. t. m., razgovor s psihologom dr. Danilom Sedmakom na temo POSKUS PSIHOLOŠKE OZNAKE TRŽASKEGA KRASA. Začetek ob 20.30.

Zveza cerkvenih pevskih zborov priredi REVILJO ZBOROV v nedeljo, 26. t. m., ob 17. uri v Kulturnem domu v Trstu.

tržno obvestilo

Iz Švice v vso Evropo Plešavost: novica je že na poti

MILAN — Pred dvema letoma je dvignila precej prahu znanstvena novost, ki je prišla iz Amerike in ki je krepko pretresla vsakdan tistih, ki s tesnobo doživljajo tveganje izgube las (in v Italiji je plešavec že več kot sedem milijonov). Šlo je za zdravila, ki so po dolgi uporabi povzročila rast dlak, te pa so se počasi krepile. Uspeh je bil takoj velik, vendar je začetno navdušenje kaj kmalu prepustilo prostor odkritim bojaznim. Temu so med drugim botrovali tudi sami proizvajalci, ki so uporabnike seznanili z nekaterimi ugotovljenimi kontraindikacijami.

Iz prestolnice kemije Basla pa prihaja danes novica, ki bi utegnila končno prinesiti varnost vsem tistim, za katere se zdi, da jih je usoda zaznamovala s plešo. Laboratoriji družbe Labo iz okvira neke znane multinacionalke so izdelali preparat kozmetičnega tipa z 0,11-odstotno raztopino benzil nikotinata za zunanjo rabo. Njegova lokalna uporaba proti izpadanju las povzroča površinsko poživiljanje krvnega obtoka in ima to prednost, da ne prinaša s seboj škodljivih stranskih učinkov. Edina ugotovljena nevšečnost je enostavno pordelost lasišča na mestih, kjer je bil preparat nanešen.

Ta nov »čudež znanosti« je že navzok tudi v nekaterih italijanskih lekarnah, medtem ko ga širjenje novic iz Švice usmerja tudi v mnoge druge evropske države.

GLASBENA MATICA TRST

Koncertna abonmajska sezona 1989/90

V torek, 28. t. m., ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu

Slovenski madrigalisti

Dirigent: JANEZ BOLE

Prodaja vstopnic v Pasaži Protti - Utat od danes, 23. t. m., dalje in eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

kino

ARISTON - 17.00, 22.00 L'attimo fuggente, i. R. Williams.
EXCELSIOR - 16.45, 22.15 Johnny il bello, i. Mickey Rourke.
EXCELSIOR AZZURRA - Festival festivalov: 16.30, 21.45 Rosalie va a fare la spesa, kom., r. Percy Adlon.
NAZIONALE I - 16.15, 22.15 Non guardarmi, non ti sento, i. Gene Wilder, Richard Pryor.
NAZIONALE II - 16.20, 22.15 Emanuelle e i piaceri bestiali, porn., □□
NAZIONALE III - 16.15, 22.10 Didietro tutta, porn., □□
NAZIONALE IV - 16.30, 22.00 Skin Deep, il piacere è tutto mio, r. Blake Edwards.
GRATTACIELO - 17.30, 22.15 Black Rain - Piovra sporca, i. Michael Douglas, □
MIGNON - 16.00, 22.15 Indiana Jones e l'ultima crociata, pust., i. Sean Connery, Harrison Ford.
EDEN - 15.30, 22.00 Teresa Orłowski, la furia del sesso 5, porn., □□

CAPITOL - 17.30, 22.15 Batman, i. Jack Nicholson, Kim Basinger, Michael Keaton.
LUMIERE FICE - 17.00, 22.15 L'ultima Salomè, r. Ken Russell, □□
ALCIONE - 16.00, 22.15 Due, i. Gerard Depardieu, Maruschka Detmers.
RADIO - 15.30, 22.00 Rapporti carnali di gruppo, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

Robiju, Sereni in Sophie Corbo se je pridružil mali

NICHOLAS

Staršema in sestrici čestita, bodočemu tenisaču pa želi obilo sreče v življenju

teniška sekcija Gaje

prispevki

Namesto cvetja na grob strica Andreja Pečarja daruje Jožko Pečar z družino 25.000 lir za KD Lipa in 25.000 lir za vzdrževanje spomenika padlih v NOB v Bazovici.

Namesto cvetja na grob Anice Milič darujeta Rutko in Patricija 20.000 lir za repentabsko cerkev.

Ob obletnici smrti moža Artura Russiana daruje žena 100.000 lir za repentabsko cerkev.

Ob 1. obletnici smrti staršev Stanota in Angelo daruje sin Branko z družino 25.000 lir za repentabsko cerkev.

Ob obletnici smrti Stanota in Angele daruje Rozina (Repen 130) 20.000 lir za repentabsko cerkev.

Ob 1. obletnici smrti none Pavle daruje nečakinja Sonja z družino 25.000 lir za repentabsko cerkev.

Ob 11. obletnici smrti Ferdinanda Škarbarja darujeta žena Rozina in hči 30.000 lir za repentabsko cerkev.

V počastitev spomina Pepija Pavlice darujeta žena Ivanka in sin Adriano z družino 50.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

Ob trpkem spominu na Tončko Vitez darujejo sestricine od Banov in Podlonejra 50.000 lir za SKD Barkovlje.

Ob 33. obletnici smrti dragega očeta Silvestra Pregarca darujeta Silva in Ljanka 20.000 lir za Glasbeno matico.

V spomin na Pavlo Canciani daruje Mira Fonda 10.000 lir za etnografski muzej v Škedenju.

V spomin na Anico Škerlavaj darujejo Anica, Ivica in Olga 15.000 lir za cerkev na Opčinah in 15.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

Ob 16. obletnici smrti Antona Gerlanca daruje žena Bogomila 10.000 lir za vzdrževanje spomenika padlih v NOB na Kontovelu.

V spomin na ljubljene brata Edija Rustjo daruje družina Rustja - Polduzzi 25.000 lir za Dijaško matico in 25.000 lir za vzdrževanje spomenika padlimv NOB v Gabrovcu.

menjalnica

TIJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1331,500	1320.—
Nemška marka	737,100	734.—
Francoški frank	216,160	214.—
Holandski florint	653,550	650.—
Belgijski frank	35,106	34,500
Funt šterling	2090.—	2075.—
Irski šterling	1942,300	1935.—
Danska krona	189,830	186.—
Grška drahma	8,130	7,700
Kanadski dolar	1138,700	1110.—

mali oglasi

INŠTRUKCIJE latinščine za 4. letnik znanstvenega liceja nujno rabim. Tel. na št. 70377 v jutranjih urah.

OSMICO je odprl Milič v Zagradcu št. 2 OSMICO je odprl Jožko Colja - Samatorca 21.

V NABREŽINI je odprl osmico Ušaj. Toči belo in črno vino.

TRGOVSKA FIRMA import/export s sedežem v centru Gorice takoj zaposli računovodjo z večletno prakso. Pogoj: dobro znanje finančno-uvozno/izvoznega poslovanja in računovodstvu in bankah. Interesente naprosamo, da nujno pošljejo curriculum vitae na upravo Primorskega dnevnika, Ul. 24 Maggio 1, 34170 Gorica, pod šifro "GODIGO".

NUDIMO vam možnost prihranka pri nakupu pohištva, ugodni pogoji, posebno za tiste, ki nameravajo kupiti pohištvo na novo ali zamenjati staro v roku dveh let. Tel. (040) 44294.

PRODAM računalnik ZX spectrum 128 K z registratorjem, dvema joystickoma, 140 igrar na kasetah in tri knjige z navodili jezikov basic in logo. Lahko tudi zamenjam ali odkupim računalnik amiga 500. Telefonirati na upravo Primorskega dnevnika v Gorico na št. (0481) 533382 v jutranjih urah.

PRODAM ape 500 v dobrem stanju. Tel. na št. 220189 ob večernih urah.

FIAT 126 personal, letnik 1977, malo rabljen, držan v garaži, prodam. Tel. 639536.

ALFA SUD sprint veloce 1.5, letnik 1979, dobro ohranjen, edini gospodar, prodam. Tel. 64813.

LESENO POSTELJICO od novorojenčka do pubertetnika, odlično ohranjeno, prodam. Tel. 639536.

PRODAM dva nova varnostna avtomobilska sedeža za otroke s težo od 0 do 9 kg in od 9 do 18 kg. Tel. na št. 200620.

PRODAM vilo s 5.000 kv. m zemljišča v okolici Trsta. Krasen razgled, sončna lega. Tel. 228390.

POLDNEVNO zaposlimo prodajalko s prakso. Tel. 369576.

RAZVESELITE vaše najmlajše z dišečimi darili Walt Disney, ki so v prodaji na Opčinah v parfumeriji KOZMETIKA 90.

čestitke

Rodila se je TINA. Kolegici in otroci proseškega vrtca želijo učiteljici Betty in novorojenki obilo sreče in zdravlja.

Danes praznuje 18. rojstni dan IVANA s Kontovela. Vse najboljše ji želijo mama, Alex, Alina ter vsi, ki jo imajo radi.

Darujte v sklad Mitje Čuka

prispevki

V spomin na Marijo Lipovec - Cassetti darujeta Dora in Milan Lipovec 50.000 lir za Dijaško matico.

V spomin na Cvetko Čač vd. Žerjal daruje Tonca Žerjal (Boljunc 148) 30.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V počastitev spomina na Milko Kalc - Grgič darujeta Stanko in Milena Bole 50.000 lir za KD Slovan.

Namesto cvetja na grob Edvarda Daneva darujeta Gička in Mario 10.000 lir za ŠD Kontovel.

V isti namen daruje Vida Mennucci 10.000 lir za ŠD Kontovel.

Za prejeta voščila daruje Avgust Castellani 20.000 lir za Zvezo vojnih invalidov in 20.000 lir za Združenje aktivistov na Tržaškem.

V spomin na drago Vilmino Milič daruje Lidija Kapun 20.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Brišičkih.

Ob obletnici smrti drage mame daruje Stanko Čuk 50.000 lir za obnovno bolnico Franja.

V spomin na strica Justa Vrabčevga darujeta Egidio in Mariuca Kariž 30.000 lir za cerkev v Ricmanjih in 20.000 lir za SKD Slavec.

V spomin na Francesca Cecchija daruje Nilda 30.000 lir za Skupnost družina Opčine.

Namesto cvetja na grob Milke iz Padrič daruje Milka 20.000 lir za Skupnost družina Opčine.

V spomin na Stanka Zidariča darujejo Tamara, Žarko in Marina 50.000 lir za SKD Vigred.

V spomin na Ivana Košuto darujeta žena Vida s hčerkama 20.000 lir ter Gigi Švab - Simeon 10.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Križu.

Ob 2. obletnici smrti Ivota Tenceja darujeta Kristina in Majda 20.000 lir za spomenik padlim v NOB v Križu.

V spomin na svoje drage daruje Miro Kalc z družino 15.000 lir za Bazoviški dom in 15.000 lir za KD Lipa.

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Tel.: Sedež 040/67001 Agencija Domje 831-131 Agencija Rojan 411-611

IZ SVETA MOTORJEV

MESEČNA PRILOGA PRIMORSKEGA DNEVNIKA
Ureja: IVAN FISCHER

Št. 23
November 1989

Pooblaščen avtomehanična
delavnica

»ENZO«

OPČINE
Bazoviška ul. 60
Tel. 214618

Novost iz Turina: fiat tempr...

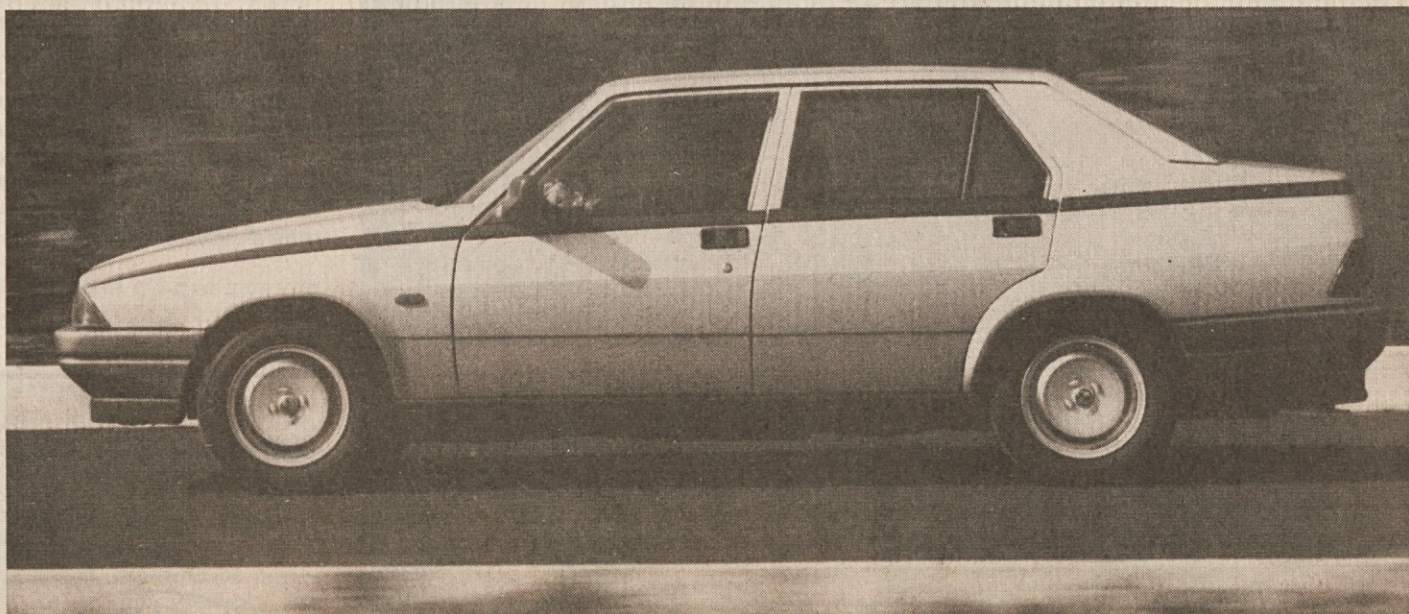

Iz Fiata so te dni posredovali sliko in osnovne podatke novega modela, ki bo

naprodaj v začetku prihodnjega leta: imenovala se bo *tempra*, na razpolaga

pa bo s 1400 in 2000-kubičnim motorjem

...in iz Milana: alfa 75 1.6 i.e

Slavijo tudi pri milanski Alfa Romeo: novorojenček je 1,6-litrska alfa 75 z

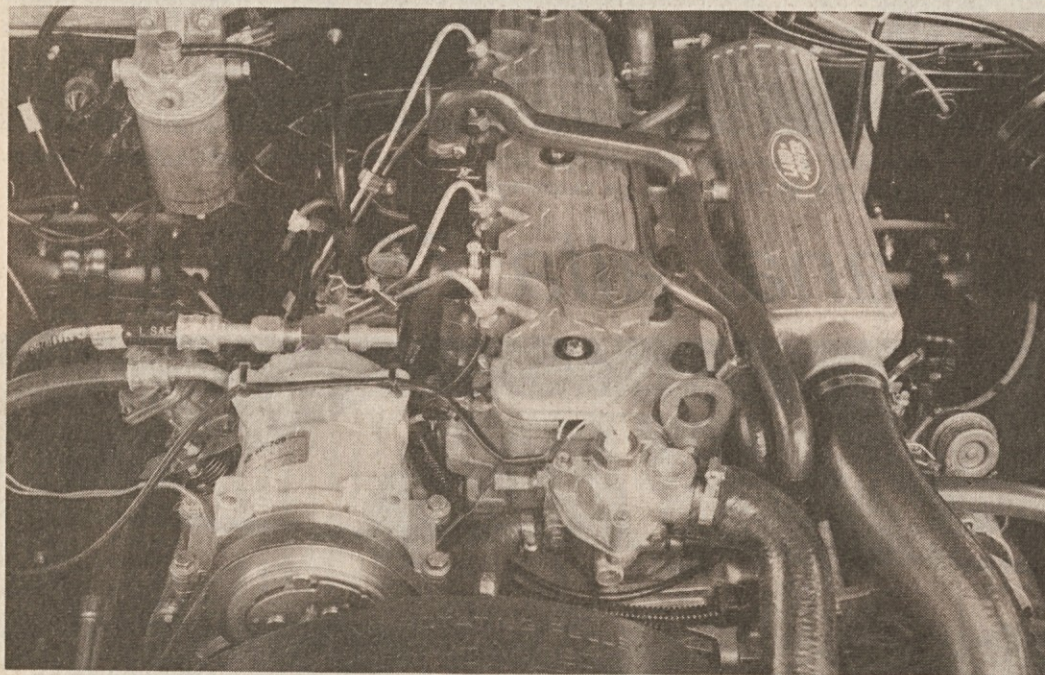
elektronskim vbrizgvanjem goriva: zmogljivost 180 km/h in je na voljo tudi z ABS.

Katalizator, čistejšemu okolju v prid, za sedaj ni predviden

Ni tako špartanski kot land rover, pa niti luksuzni kot range

Discovery - angleški odgovor džipom iz dežele vzhajajočega sonca

V Italiji bo za sedaj naprodaj samo dizelska različica s popolnoma novim 2500-kubičnim štirivaljnikom s turbinskim polnilnikom in intercoolerjem

Land rover discovery je prvo popolnoma novo terensko vozilo te britanske tovarne po 19 letih. Rover, kot avtomobilska hiša, ima zelo razvejane odnose z japonsko Honda, vendar je na področju terenskih vozil povsem samostojna. Kljub temu pa so bili Japonci neposredni vzrok, zaradi katerega je discovery sploh nastal. Japonski terenci kot so mitsubishi pajero, daihatsu rocky, isuzu trooper in nekateri drugi gredo zelo dobro v denar, saj sodijo kot segment nekam med luksuzne range roverje in bolj špartanske land roverje. Tako so Angleži sklenili pokriti tudi ta segment in je tako njihova ponudba na tem področju kar se da popolna: od luksuznega vozila za prosti čas, preko mnogo manj dodelanega, vendar vse prej kot špartanskega discoveryja do vozila za težaška dela in za posebne namene, kar je land rover bil od vsega začetka.

Discovery je dolg 4,5 metra, širok 173 cm, visok pa 193 cm. Kljub tem meram pa je mnogo manj impozanten kot range rover. Pravzaprav je zunanost novega terenca zelo prijetna in v resnici zgleda manjši in skromnejši kot v resnici je. Za sedaj je na voljo samo s tremi vrati, zelo verjetno pa bo kmalu zagledala luč tudi verzija s petimi vrati. Oblika avtomobila je za terensko vozilo klasična, saj gre za kombi s stopničasto streho, ki mu daje videz lahkotnosti. Naj omenimo, da je streha jeklena, medtem ko je karoserija, kot je tradicija pri roverji aluminijasta, tako da ta vozila res ne poznajo rje. Notranjost je tudi zelo lepo izdelana, mnogo bolj skrbno kot pri marsikateri limuzini srednjega razreda, čeprav je takoj na prvi pogled vsem jasno, da gre za terensko vozilo. Šoferjev de-

na 3. strani ➡

autosandra s.r.l

ZASTOPSTVO:

UL. DEL FOLLATOIO 4 - vogal Ul. Flavia
Tel. 040/829777-8

AUTO002/4

➔ z 2. strani

lovni prostor ustreza vsem ergonomskim pravilom, tudi potniki na zadnji klopi, kate-re naslonjalo se da preklo-piti v razmerju 60:40, imajo na voljo obilo prostora za noge. Ena značilnosti disco-veryja je obilica prostora za najrazličnejše drobnjarije. Predalčkov in žepov je po-vsod na pretek, tako da z zemljevidi, rokavicami, steklenicami tokrat ni pro-blema, vse lahko tako spravi-te, da vam niti na najbolj razriti poljski poti ne bo ro-potija plesala po avtu.

Prednje šipe so pomične, srednje se lahko odprejo samo za nekaj centimetrov navzven, da omogočijo zra-čenje, zadnja pa so fiksna. Za boljše zračenje sta pred-videni dve premični strehi, ki ju sicer dobite za doplači-lo. Prednja se lahko dvigne in celo sname, najde pa svoj prostor v posebni torbi v prtljažniku, medtem ko za-dnjo lahko samo dvignemo s posebnim vijačnim meha-nizmom. Za doplačilo pa dobite tudi klimatsko napra-vo.

Predvidena sta dva motorja: ali že dalj časa znani ben-cinski osemvaljnik v obliki črke V (za sedaj ga v Italijo ne bodo uvažali), ki ima 3500 kubikov prostornine, ali pa popolnoma nov 2500-kubični turbodizel z interco-olerjem, ki so ga razvili v zadnjih letih pri Roverju. Prvi je seveda hitrejši in močnejši, moramo pa doda-ti, da je tudi vse prej kot varčen: ima pa prednost, da lahko rabi tudi neosvinčeni bencin. Dizel je sicer neko-liko šibkejši, vendar boste z

njim pravtako prišli povsod, kamor želite, je pa nepri-merno manj žejen. bencinar dosega najvišjo hitrost 163 km/h, dizel pa nekaj manj kot 150. Prvi porabi po mes-tu več kot 20 litrov bencina, pri stalni hitrosti 120 km/h pa 14,4 l, medtem ko z diz-lom v nobenem primeru ne boste porabili več kot 9,5 lit-ra plinskega olja. Posoda za gorivo ima v obeh primerih skoraj 90 litrov prostornine, kar zagotavlja dizelski razli-čici več kot 800 kilometrov vožnje. Pri obeh je največji navor približno 27 kpm (pri bencinski verziji pri 2800 obratih, pri dizlu pa pri 1800 obratih v minuti). Skratka, motor ima toliko moči v sebi, da vas lahko potegne iz vsakršne zagate. Če k temu dodamo še dejstvo, da

ima srednji diferencial za-poro in da ima land rover discovery petstopenjski me-njalnik z reduktorjem za vse prestave, je jasno, da gre za zelo resno terensko vozi-lo. Prenos je stalen tako na zadnjo kot na prednjo pre-mo.

Vožja z discoveryjem je kar se da zabavna. Po razmo-čenih travnikih Devona, kjer smo avto preskusili, nismo imeli nobenih težav, pa čepr-rav so se kolesa vdiral v blato do osi: v drugi presta-vi, z zaporo diferenciala, smo vedno srečno izplavali iz blatnega objema. Preb-redli smo celo manjši potok, saj lahko discovery prebre-de vodne tokove do 50 cm globine.

Vse to zgovorno priča o dej-stvu, da predvidevanja Ro-verja, da bodo v prihodnjem letu prodali kakih 3000 tovr-stnih vozil v Italiji, nikakor ni iz trte izivto. Discovery je vozilo, ki povzročilo raznim japonskim terencem hude preglavice, saj je tudi cena, vsaj kar zadeva dizelsko verzijo, vse prej kot pretira-na (čeprav avto nikakor ni poceni): discovery v različici poltovornjak stane pri-bližno 32,3 milijona lir, dve »potniški« različici pa velja-ta 33,7 in 35,7 milijona lir.

Pahljača modelov Fiatovega srednjega modela se širi

Šestnajstventilna tehnika tudi za športni fiat tipo

Le nekaj manj kot dve leti po krstu je fiat tipo dobil tudi svojo športno različico: tipo i.e. 16V. S tem je zape-ljal ob bok Volkswagrove-mu golfu GTI ter podobno ambicioznim avtomobilom prodajnega segmenta C, hkrati pa ponudil moderno motorno tehniko: po štiri ventile za vsakega od štirih motornih valjev ter dve od-mični gredi, z zobatim jer-menom, v lahki glavi.

Pa to ni tisti dvolitrski mo-tor, ki so ga pred letom dni vzeli iz lancie theme i.e. 16V in postregli z njim v prototipnem tipu 2000 16V. Takrat so tudi napovedovali, da bo šestnajstventilski tipo kupcem na voljo že (letos minulo) pomlad. Dokončna predstavitev se je zavlekla do zdajšnje jeseni, tipo i.e. 16V pa je tudi zdaj naprodaj le na nekaterih evropskih tr-žiščih.

Motor zanj so na novo za-snovali, seveda, ne da bi pri tem prezrli že znano hišno tehnologijo, osnovni podatki o njem pa so tile: 1756 kubi-kov gibne prostornine, 138 KM pri 6250 vrtljajih največ-je moči in 164 Nm pri 4600 vrtljajih največjega navora. Motor je torej očitno naravn-an na višja delovna ob-močja, vendar se na zahte-ve po vrtljajih rad odziva. Je pa razumljivo: za celotno optimiranost so morali po-seči v temeljito termodina-mično obdelavo, najsi gre za materiale ventilov, ali zaradi obsega vodnega in oljnega hlajenja. Povsem na novo zasnovan je izpušni sistem, polnjenje z gorivom pa opravlja elektronska na-prava — v kombinaciji z elektronskim vžigom in z že znano oznako IAW, firme Weber-Marelli.

Malce nerazumljiv se zdi le petstopenjski menjalnik, ki so ga pritaknili motorju. Vse njegove prestave, vključno s peto, so preračunane zelo na kratko, kar pomeni, da avtomobil dosega svoje naj-večje hitrosti že v motornih območjih, nevarno visokih za dobro motorno počutje. Sicer pa so tovarniško ob-ljubljene številke tele: po-spešek 0-100 km na uro v

8,5 sekunde, največja hit-rost 204 kilometrov na uro in normna poraba goriva 6,8/8,7/10,1 — oziroma v poprečju 8,5 litra bencina super na 100 prevoženih ki-lometrov.

Navzven je »tipo sportivo« mogoče prepoznati po tan-kih rdečih obrobah odbija-čev, po izdatnejših hladilnih režah na nosu, po zajetnejši izpušni cevi, po svojstvenih (lahkih) platiščih in po napi-su i.e. 16V na zadku.

Notranjost ponuja armatur-no ploščo z izključno ana-lognimi merilniki hitrosti vo-zila, motornih vrtljajev, tem-perature hladilne tekočine in motornega olja, oljnega tlaka, pa še klasično uro in testno ploščo za shematski nadzor luči in tekočin v avtu. Športno učinkovita sta trikraki volanski obroč, de-belo tapeciran in naklonjen čvrstemu oprijemu ter krat-ka in dovolj hitra prestavna ročica, manj športna pa so pedala, ki so pretirano raz-maknjena in odeta v gumo,

ki se zatika v podplate čev-ljev.

Temeljita sta prednja sede-ža, z dovolj dolgima sedal-nima površinama in z zajet-no obrobjenima naslonjalo-ma, ta čas, ko je na zadnji klopi prostor za dva do tri potnike, klop je pa v celem in delno zložljiva — poveč-ljivemu prtljažniku v prid. Ta je za normno prostorni-no 350/710/1100 enako velik kot pri vseh že od prej zna-nih tipovih različicah.

Si je pa pri tipu i.e. 16V za doplačilo mogoče zažele-ti še temeljitejši, Recarove sedeže, pri katerih sta se-dalni površini prednjih se-dežev sproti podaljšljivi, za-dnja klop pa je razdeljena v tri enako široke potniške prostore. Žal so vsi sedeži v tipu, ne glede na to, katero možnost izberete, nešpor-tno visoko od tal.

K doplačilom pri najnovej-šem tipu sodita tudi zavorni dodatek ABS in klimatska naprava.

K serijski opremljeni pa so še prišteli na novo obdelano

podvozje, s trše naravnani-mi vzmetmi in blažilniki ter z odločnejšima stabilizator-jema — vse skupaj za temeljitejšo lego, najsi bo med zelo hitrimi voznjami po avtomobilskih cestah, ali med dirkaškimi vijuganji na običajnem asfaltu. Športnim zahtevam voznika so prilagojene tudi zavore: kolutne na vseh štirih kolesih in spredaj dodatno hlajene.

Fiat tipo i.e. 16V, ki oznanja svoj večvredni motor tudi s prepričljivim izpušnim zvo-kom, je oboje hkrati: zmog-ljiva družinska kombi-limu-zina za štiri do pet oseb in dovolj prepričljiv športnik za tiste, ki jim je to všeč. A tudi kot takšen ostaja le eden izmed Fiatovih tipov, prilagojenih najrazličnejšim okusom kupcev. Kajti v isti sapi z njim so predstavili tudi tipo T ds X, ki je podob-no športno opremljena raz-ličica že znanega tipa s tur-bo-dizelskim motorjem in tipo selecta, ki ima namesto običajnega, brezstopenjski samodejni menjalnik CVT in temu prilagojeno prestavno ročico. Selecta je na voljo le z 1,4-litrskim motorjem in 72 KM v njem, zmore pa po-spešiti z mesta do hitrosti 100 km na uro v 15 sekun-dah in doseči najvišjo hit-rost 157 kilometrov na uro. Njena povprečna normna poraba znaša 7,3 litra ben-cina super na 100 prevože-nih kilometrov.

**AUTORADIO
SERVICE-CENTER**

TRST - Ul. Settefontane 99 - Tel. 040/948483-944300

— PRODAJA VARNOSTNIH NAPRAV
IN RADIOTELEFONOV
NAJBOLJŠIH ZNAMK
— MONTAŽA IN POPRAVILA
V TEKU DNEVA
— ODPLAČILA NA OBROKE

Le malo je avtov, ki bi doživeli večji uspeh od Fordove fieste. Ta trditev velja tudi za novo serijo, ki so jo predstavili v začetku letošnjega leta in ki so ji na frankfurtskem salonu dodali še eno različico, namenjeno, trdijo v tovarni, mladim. Fiesta XR2 je športni model Fordovega malčka, lahko pa se ponasa z opremo, ki bi ji lahko zavidala tudi večja vozila.

Ford fiesta XR2 je serijsko opremljena na primer s platišči iz lahke litine, s centralno ključavnico, z električnimi šipami, širokimi gumami, medtem ko za doplačilo dobite še mehanski sistem zoper blokiranje koles, pomično streho in napravo proti orošenju prednje šipe, tako kot jo že imata velika scorio in sierra. K temu je treba dodati še 1600-kubični motor z elektronskim vbrizgavanjem goriva, ki lahko deluje tudi z neosvinčenim bencinom. Kar zadeva zmogljivost, 1600-kubični motor omogoča fiesti XR2 najvišjo hitrost 192 km/h, pospešek od 0 do 100 km/h v 9"8, ob normalizirani porabi 5,7 litra za 100 km, ali 17,5 km z enim litrom bencina.

Po drugi strani pa je fiesta, kljub temu, da je športna različica XR2 opremljena z nekoliko trdejšim vzmetenjem, kar se da udoben avto, pripraven tako za vožnjo po čedalje gostejšem mestnem prometu, kot tudi za daljša potovanja. Pri Fordu so pri načrtovanju notranjosti upoštevali vsa zadnja ergonomska navodila, še zlasti kar zadeva pravšnjo lego telesa, vidljivost in potrebe, ki se pojavljajo pri nočni vožnji. Vse to seveda pomeni, da so posvetili posebno skrb zmanjšanju ropota, izboljšanju zračnega in ogrevanja notranjosti ter skrbnejšemu oblikovanju

1600-kubični motor postreže z najvišjo hitrostjo 192 km/h

Tudi živahna športna fiesta XR2 v novi seriji Fordovega malčka

sedežev. Kot pri vseh fiestah je tudi pri fiesti XR2 naslonjalo zadnjega sedeža zlozljivo v razmerju 40/60.

Da bi bile kos močnejšemu motorju in večjim zmogljivostim, so nekoliko spremenili obse: spredaj so sedaj nekoliko spremenjene McPhersonove noge, zadaj pa je poltoga prema z nihajočimi vodili.

Prednje vzmeti so sedaj trdeje še za 16 odst., zadnje pa kar za 35 od sto. Spredaj so sedaj dodali še stabilizacijski drog, kar vse seveda prispeva k odločnemu izboljšanju lege na cesti.

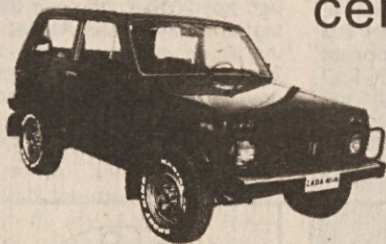
Zanimive so tudi zavore, saj so fiesti prvič vgradili nove zračno hlajene kolote, kar skupaj z napravo zoper blokiranje

ABL, tako kot jo že imajo escorti in orioni. Sistem je namenjen avtom s prednjim pogonom in zagotavlja izreden nadzor nad vozilom na mokrem in spolzkem cestišču. Fiesto XR2 bodo začeli prodajati v Italiji sredi novembra, veljala pa naj bi nekaj nad 17 milijonov lir, vključno z davkom IVA.

cierreauto

center za terenska vozila

LADA-NIVA

POVERJENI
PRODAJALEC
FIAT

ZASTOPSTVO:

**DAIHATSU
LADA
UAZ
MAGNUM
GIANNINI
MORETTI**

**DAIHATSU
FEROZA**

Agencija zavarovalnice
»REALE MUTUA
DI ASSICURAZIONI«

TRST - Proseška postaja 13 (Zgonik) - Telefon 040/251028 (pri salonu pohištva Lanza)

Za Oplove vectro, omego in senatorja po štiri ventile v vsak motorni valj

Za vectro 16 ventilov, za omego in senatorja pa 24 ventilov za 3000-kubični šestvaljni motor - Zadnje obese multilink za oba večja modela prispevajo k odločnem izboljšanju lege na cesti

Oplovi avti imajo od nekdanj sloves zanesljivih, trpežnih vozil, vendar takšnih, ki jim je tuj vsak športni nagib. Če je to oplom v neki meri koristilo, jim je po drugi prav gotovo škodilo, še zlasti na italijanskem tržišču, saj so Italijani znani po tem, da se radi vozijo s športnimi avti, pa naj bodo športni le po videzu. V Rüsselsheimu bi se hoteli tega slovesa zanesljivosti, trpežnosti, skratka dolgočasje, znebiti, vendar to ni lahka zadeva. Že pred časom so začeli prodajati športne kadete, ki jih poganja dvelitrski motor s 16 ventili, ki zagotavlja izredne zmogljivosti, spričo katerih so zmogljivosti marsikatero limuzine, ki velja za športno, skoraj smešne.

No, sedaj so isti dvelitrski motor s 16 ventili namenili vectri (s pogonom na prednji kolesi, pa tudi 4x4), medtem ko sta prestižnejša modela omega in senator dobila nova šestvaljna trilitrski motorja s 24 ventili. Gre torej za trojno novost, katere namen je dati nov image Oplovim avtom in jih približati mladim kupcem, ali takim, ki zahtevajo od svojega avta skoraj dirkalne lastnosti.

Pa začnimo pri vectri 2000 16V. Novo vozilo predstavlja top, špico te serije: v letu 1988 so prodali kar pol milijona raznih modelov, ki sodijo v razred prestižnih srednjerazrednih limuzin. Opel ne skriva ambicij, da bi si zagotovil začetno rezino te bogate torte, pa čeprav se zaveda, da se bo moral spopasti s prestižnimi nasprotniki, ki gredo, da omenimo samo nekatere od Mer-

cedesa do BMW, Lancie in Alfe.

Pa pogledjmo vectro 2000 16V nekoliko od blizu. Poganja jo kot smo že rekli 2-litrski štiri-valjnik s 4 ventili v vsakem valju, obese so posamične spredaj in zadaj, zavorni sistem (štirje koluti in servo, seveda) je serijsko opremljen z elektronskim sistemom zoper blokiranje koles ABS, servovolan, v serijsko opremo sodijo še centralizirana ključavnica, športni sedeži, ogrevana zunanja vzvratna ogledala, ki so tudi električno vodena, vzglavniki na zadnjih sedežih, potovalni kompjuter, deljivo naslonjalo zadnjega sedeža, platišča iz lahke litine, meglenke, prednji in zadnji sojler in še in še... Zanimivo je, da bodo vectro 2000 16V prodajali tudi v Italiji samo s katalizatorjem, ekologom v veselje in čistemu

zraku vprid. Zmogljivosti so temu primerne in najvišja hit-

Pa pogledjmo še ostali dve novosti v Oplovi hiši. Tu gre za povsem nov šestvaljni motor, ki bo poganjal tako omego kot prestižnega senatorja. Tudi ta motor ima 4 ventile v vsakem valju in zmoro 204 KM. Največja tehnična novost je v sesalnem sistemu »dual-ram«, ki združuje pozitivne lastnosti trivaljnih motorjev (visok navor, majhna moč) s pozitivnimi lastnostmi šestvaljnih motorjev (velika moč, relativno nizek navaor) in jih približuje lastnostim štirivaljnikom, ki imajo pravišnje tako moč kot navor. Skratka, s sistemom »dual-ram« so premostili kronično napako nizkega navora za še-

stvaljne motorje. Vžig krmili elektronski sistem Bosch motoronic m 1.5, ki je zadolžen za to, da vbrizga vedno pravišnje mešanico v valje. Velika novost je tudi v zadnjih posamičnih obesah, ki so sedaj tipa DAS-multilink in zagotavljajo odlično lego na cesti v vseh pogojih cestišča.

Tako je vožnja ob šestvaljnem motorju, servovolanu in servozavorami (s serijsko vgrajenim ABS), z izrednimi obesami ter natančnem petstopenjskem menjalniku pravi užitek. Motor se zelo rad vrti in je zelo tih, ko pa pritisnete na pedal za plin sprosti vso svojo moč. Tako omega kot senator dosegata najvišjo hitrost 240 km/h, pa tudi pospeški niso od muh. V Italiji sta sicer oba modela dokaj prizadeta zaradi davkov, ki bremenijo avte z več kot 2000 kubikov z 39-odstotnim davkom IVA, kar pomeni, da stane omega 3000 24V nekaj manj kot 48 milijonov, za senator z istim motorjem pa boste morali seči v žep še globlje: avto namreč velja 58 milijonov lir.

rost krepko presega 200 km/h, pospeši od 0 do 100 km/h v 8,5 sek, pri normalizirani porabi 5,7, 7,2 in 10,2 litra za 100 km. Vse to za slabih 31 milijonov lir, medtem ko dobite različico s štirimi pogonskimi kolesi za slabih 36 milijonov.

POOBLAŠČENA MEHANIČNA
DELAVNICA

VODOPIVEC

Zgonik 50/A
Tel. 229122

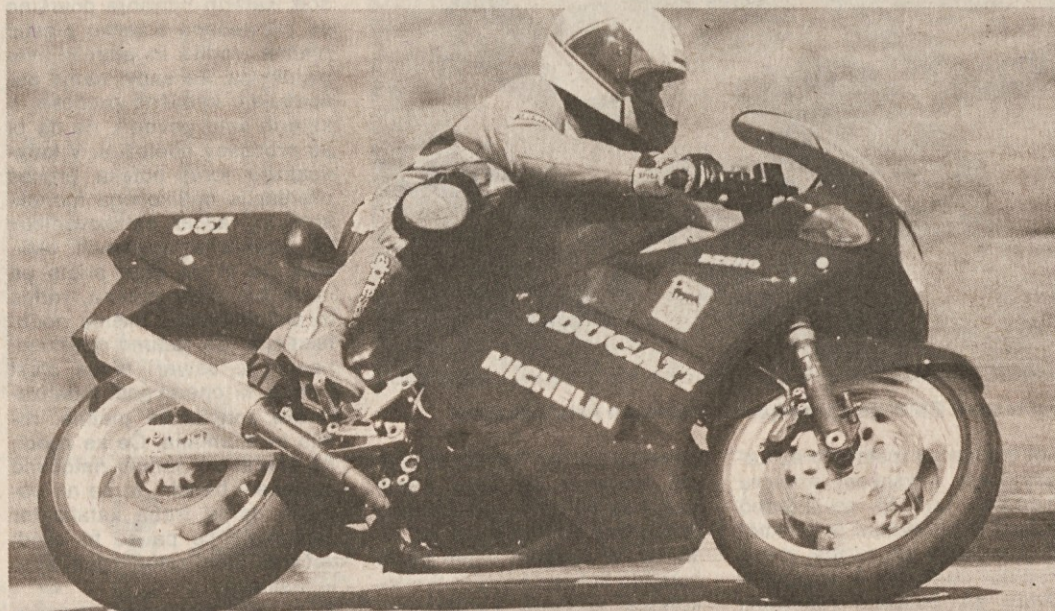
TRST - Trg Foraggi 8
Tel. 391203

Motorno kolo, ki ga Japonci zavidajo Italijanom

Ducati desmo 851 sport

živa in draga legenda

Izredne zmogljivosti tega prestižnega motorja, ki zmore 105 KM in najvišjo hitrost 240 km/h - Cena ni za vsak žep

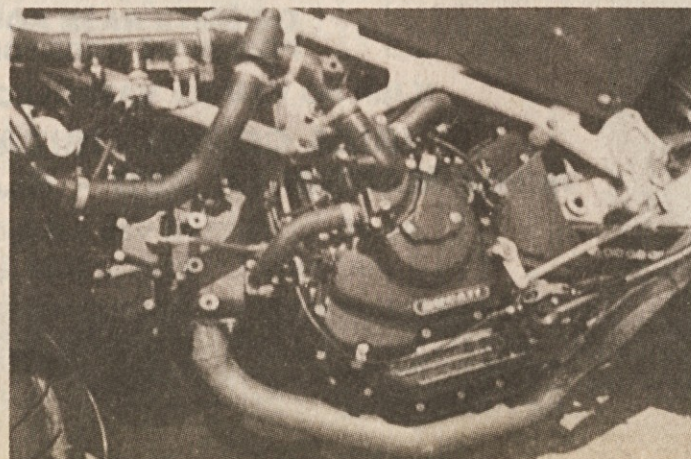

Kamor se človek zadnje čase ozre, tam vidi japonski izdelek. No, in podobno je v zadnjih časih tudi v svetu motociklov. To pa predvsem zato, ker inženirjem dežele vzhajajočega sonca uspe uskladiti visoko tehnologijo, kvaliteto in nizko ceno. Tudi evropski proizvajalci se zadnje čase trudijo uskladiti te tri elemente, toda v večini primerov jim to ne uspe. Največkrat so evropski modeli tehnološko in po kvaliteti povsem enakovredni, če ne boljši, od svojih japonskih sovratnikov. Toda kaj, ko pa se kupci večinoma odločijo za nakup japonskega cestnega ali enduro motocikla, ki nima nobene tehnološke novosti, ampak so mu samo nekoliko spremenili zunanji videz, stane pa seveda dosti manj od evropskega. Pri tem se moramo seveda vprašati kam pa je šel prestiž evropskih motociklov. Kot se zdi je Evropejcem ostal samo ta. V prestižnosti se pa japonski proizvajalci res ne morejo kosati z BMW, Moto Guzzijevimi ali Ducatijevimi motocikli (enkrat so bili tu še Norton in MV Agusta). Torej na eni strani imamo nizko ceno, na drugi pa prestiž. Tako se danes dogaja, da v Evropi kupujemo cenejše japonske motocikle, Japonci si pa želijo prestižnih motociklov.

Posebno v modi je zadnje čase na Japonskem Ducatijev desmo 851 S. In prav to je bilo rovalo k temu, da so se v bolonjski tovarni odločili poceniti

verzijo tega cestnega motocikla. Zato si letos tisti, ki so kupili lansko verzijo pulijo lase, saj bi jih letošnji model stal kar 3 milijone manj.

Prva misel, ki se nam pri tej ugotovitvi poraja, je seveda ta, da so pri Ducatiju štedili s tehnologijo. Bi pa se krepko zmotili. Ceno jim je uspelo znižati predvsem zato, ker so letos izdelali več tovrstnih motociklov. Škoda samo, da jim to ni uspelo prej, saj bi imeli še večji uspeh. Nekaj se je spremenilo tudi pri zunanjem videzu tega novega modela. Prednja smerokaza in vzratni ogledali nista več na eni in isti spojeni ročici, ki se je pri lanski verziji harmonično ujemala z oklepom. Poleg tega je da-

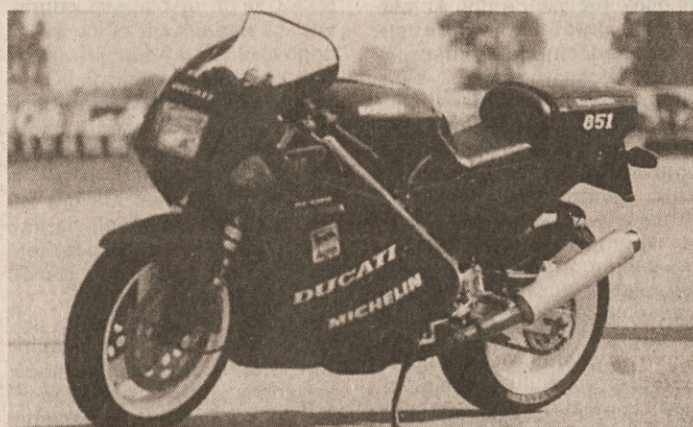

Ko odstranite pokrov je Ducatijev motor videti tako

Povsem klasičen pa je ostal tokrat belo pobarvan jeklen okvir, oklep in zadnji del, ki je mogoče le preveč oster. Nekoliko zastarela pa so armaturna plošča in električna stikala na bilanci.

Vsekakor moramo priznati, da gre za čistokrvno športno cestno motorno kolo in je zato na sedežu prostora samo za pilota. Navkljub tej špotni usmeritvi, Ducatijev desmo 851S ni preveč izgubil na udobnosti. Vzmetenje ni pretirno. Spredaj je namreč opremljen z Marzocchijsvo vilico M1R s kraki premera 41,7 mm in s hodom 100 mm. Zadaj pa najdemo aluminijasto pravokotno na motorjev karter pritrjeno nihajno vilico z monoblažilcem Marzocchi Duo-Schock s hodom 65 mm tako, da zadnje kolo niha za 110 mm. Tudi zavore so na nivoju, kot pri vseh Ducatijevih modelih, saj se bolonjska tovarna poslužuje priznanih zavor Brembo. Spredaj delujeta na oba koluta s premerom 320 mm čeljusti s štirimi bati, medtem ko na zadnji kolut s premerom 245mm deluje čeljust z dvema nasprotnima batoma.

Nekaj svojega časa so pri Ducatiju posvetili tudi izboljšavam štiritaktnega dvovaljnega motorja z valji na L. Iz njega jim je letos uspelo izstisniti še nekaj konjev, tako da jih zdaj ima kar 105 in doseže hitrost

nes desmo na razpolago samo v rdeči barvi ne pa več v rdeče-belo-zeleni barvi. Svoje estetsko nalogo dobro opravi tudi nova aluminijasta obloga zadnjega dela izpušne cevi.

240 km na uro, kar pomeni, da je danes Ducatijev desmo 851S najhitrejši dvovaljni cestni motocikel. K temu seveda bistveno pripomoreta tudi primerna vrtina in gib ter dejstvo, da ima motor v vsaki glavi po dve odmični gredi in štiri desmodromično vodene ventile. Ne smemo seveda pozabiti, da je desmo opremljen tudi z posrednim elektronskim vbrzganjem Weber.

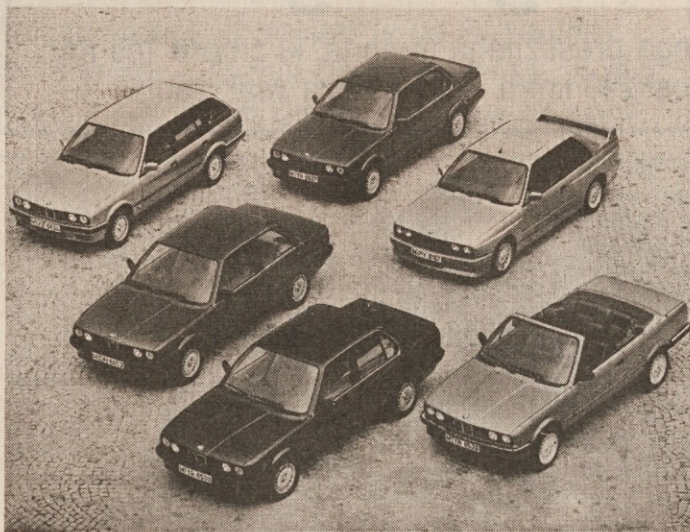
Tudi poraba goriva tega motocikla, ki ga Japonci Italijanom zavidajo, je zmerna. Z enim litrom lahko brez težav prevozimo 20 kilometrov, če se športno izživljamo, pa poraba ne bo nikoli padla pod 10 kilometrov z enim litrom goriva. Edino kar je še zmeraj nekoliko previsoko je seveda cena, saj stane kljub pocenitvi ta "živa" legenda skoraj 17 milijonov lir.

ZVONKO PETJE

Skrb za okolje že dalj časa povzroča ne malo preglavic avtomobilskim hišam. Pod pritiskom ekoloških združenj so v nekaterih državah že pred leti sprejeli dokaj stroge zakone, da bi preprečili ali v veliki meri omejili strupene snovi v izpušnih plinih. Najstrožje norme veljajo v ZDA, še zlasti v zvezni državi Kalifornija, v Evropi pa so najstrožji Švica, medtem ko Italija, kot je bilo tudi za varnostne pasove, pod vplivom avtomobilskih hiš, ki bi jih vgraditev sistemov zoper onesnaževanje okolja nekaj stala, čaka, da postane normativ obvezen v okviru Evropske skupnosti in komaj potem bo stopil v veljavo tudi v Italiji. Avtomobilske hiše vgraditev naprav zoper onesnaževanje pravzaprav neposredno ne stane prav nič, morale pa bi zvišati prodajno ceno avtomobilov, kar bi utegnili privedi do delnega padca prodaje in tega nočejo tvegati.

Govorimo seveda o Ottovih motorjih, ki rabijo kot gorivo bencin. Dizel je povsem drugo vprašanje, s katerim se bomo ukvarjali kdaj drugič. Trenutno je najbolj učinkovito sredstvo za preprečitev onesnaženja okolja pravilno naravnani motor s tristeznim katalizatorjem in ki izgoreva neosvinčeni bencin. Bencinski motor brez katalizatorja deluje ponavadi na bencin, ki so mu primešali svinčev tetraetil, snov, ki preprečuje predčasno vnetje mešanice bencin-zrak, pojav, ki mu pravimo klenkanje. Kljub temu, da ima neosvinčeni bencin nižje število oktanov, obstajajo motorji, ki lahko brez problemov, tudi brez katalizatorja, rabijo tako imenovani zeleni bencin. V prvem primeru ostane v izpušnih plinih, kljub temu, da so pravilno nastavljeni in da izgorevajo optimalno mešanico, še kar zajetna količina svinca, ki je strupen. V drugem primeru pa v izpušnih plinih svinca sicer ni, so pa v njih aromatične snovi, predvsem benzen, ki jih primešajo bencinu, da bi preprečili klenkanje spričo nižjega števila oktanov, benzen pa je močno kancerogena snov.

Katalizatorji v prid čistejšemu okolju

Vsi modeli BMW so opremljeni s tristeznim katalizatorjem

Kot vidimo so motorji brez katalizatorja v vsakem primeru škodljivi, tudi če so izredno natančno naravnani in praktično izkoristijo do konca vsako trohico bencina. V izpušnih plinih pa ostajajo nekatere snovi, ki jih ni mogoče odpraviti. Za sedaj nam nihče še ni odgovoril na vprašanje, če so bolj strupeni izpušni plini motorjev, ki rabijo osvinčeni bencin, ali pa izpušni plini motorjev brez katalizatorja, ki rabijo zeleni bencin. Tako da se v resnici poraja sum, da gre za eno od tistih vprašanj, na katero predvsem velike petrolejske družbe nočejo dati jasnega odgovora.

Tukaj se bomo na kratko ukvarjali z motorji s katalizatorjem. Članek seveda ni in ne bo bit znanstvena razprava, temveč le prispevek k razjasnitvi nekaterih pojmov. Predvsem naj povemo, da je pri pravilno naravnanih motorjih (elektronski vžig, elektronsko nastavljeni uplinjači, elektronsko vbriz-

gavanja goriva) raven strupenih snovi v izpušnih plinih padla za 60 do 70 odstotkov v primerjavi z motorji izpred 10-15 let. V izpušnih plinih pa le ostajajo kot strupene snovi dokajšnje količine ogljikovodikov, ogljikovega monoksida in dušikovih spojin. Količina strupenih snovi v izpušnih plinih znaša 0,8 odst.

Ogljikov monoksid je strupen plin brez barve in vonja, ki se veže namesto kisika s hemoglobinom v krvi in je smrtno nevaren. Nastaja pri nepopolnem izgorevanju bencina in drugih snovi. Treba ga je oksidirati tako da iz njega nastane ogljikov dvokis, ki ni strupen. Ogljikovodiki so spojine, ki vsebujejo ogljik in vodik, v izpušnih plinih pa je prisoten benzen, ki je močno kancerogen: tudi benzen je treba oksidirati, tako da pri izgorevanju nastane ogljikov dvokis in voda, ki oba nista strupena. Tretja strupena sestavina izpušnih plinov so nitrati, pred-

vsem mešanica dušikovega bioksida in dušikovega monoksida, ki se v ozračju spajata z vodo, pri čemer nastaja dušikova kislina, ki povzroča tako imenovan kisel dež. Dušikove okside je treba reducirati, jim odvzeti kisik, tako da pri tem nastane dušik v plinastem stanju, ki pa je stalna sestavina zraka, ki ga vdihavamo.

Ti trije procesi potekajo v izpušnih posodah s tristeznim katalizatorjem, ki so sestavljene, če shematiziramo do skrajnosti, iz keramičnih posod, katerih notranje površine so prevlečene s tenko plastjo platine, rodija in aluminijevega oksida. Te snovi samo pospešujejo kemične procese, o katerih smo govorili, ne da bi se procesov udeležile. V katalizatorju torej poteka proces oksidacije ogljikovega monoksida in raznih ogljikovodikov ter redukcije dušikovih oksidov. Da bi do tega prišlo pa mora biti plast platina, rodija in aluminijevega oksida nedotaknjena. Če rabimo osvinčeni bencin, se ustvari tenka plast svinca, ki onemogoči katalizatorske značilnosti platine, rodija in aluminija. Če se zgodi, da enkrat po pomoti natočimo osvinčeni bencin, to še ne pomeni, da je treba katalizator zamenjati, če pa se to zgodi večkrat, katalizator izgubi svoje lastnosti.

Sicer pa katalizatorji praviloma trajajo, če so pravilno rabljeni, tako dolgo kot avto, izrabljene katalizatorje pa v tovarni lahko spet regenerirajo in jima zamenjajo keramične posode z oblogo vred.

Katalizatorji delujejo optimalno pri določeni temperaturi izpušnih plinov. Za ohranitev stalne in optimalne temperature izpušnih plinov skrbi tako imenovana sonda lambda. Njena naloga je, da sporoča računalniku sestavo izpušnih plinov, nakar računalnik določa natančno količino bencina, ki ga potrebuje vsak valj v danih okoliščinah. Korist je dvojna: čistejši izpušni plini in daljša življenjska doba katalizatorja, ki ga tudi previsoka temperatura izpušnih plinov lahko poškoduje.

**EXTRA
SEAT
SHOW**

**OBIŠČITE NAŠE NOVE
POSLOVNE PROSTORE**

KJER SO VAM NA RAZPOLAGO MODELI:

**IBIZA CRONO - IBIZA DISCO
IN NOVI MARBELLA RED - BLACK - JELLOW**

do 30. novembra vas čakajo posebne
nagrade in raznovrstne atrakcije

SEAT gienne

Trst — Ul. Flavla km 7,2 (Ind. cona) — Tel. 040/827032

Iz baletnih copatk v burmanske sandale

Kraljev, se ve, ni težko obrekovati, še posebno ne tedaj, ko se sami dajejo v zobe. Tako so ameriški kritiki imeli veliko veselja z že itak nepričakovanim Rudolfom Nurejevom. Z veliko naslodo so objavili ostre naslove kot »Kralja je treba odstavi« ali »Togi Nurejev v gledališču«, nekateri pa so še prepisali: »Zapustil je plesne copatke za burmanske sandale...«

Velikega Rudija vse to ne gane. Na račun kritikov je le izrazil upanje, da pišejo v dobri angleščini. Pravzaprav bi morala najbolj razburiti vest, da je zapustil pariško Opero, kjer je bil šest let umetniški vodja opernega baleta. Zdi se, da je bila ta ločitev ali razporka sporazumna, ali vsaj tako izhaja iz tiskovnega sporočila: »Pariška Opera in Rudolf Nurejev sta sklenila, da slednji ne bo več plesni umetniški vodja...« Žolčna je bila pred kratkim pripomba velikega plesalca na račun Pierra Bergèja, predsednika pariških opernih gledališč: »Odlučiti se mora, če naj bom umetniški vodja ali vratar...« Vendar te dolgoletne ljubezni še ne bo konec. Nurejev bo namreč še naprej glavni koreograf, kar pomeni, da bo baletna sezona 1989-1990 potekala brez sprememb. Repertoar predvideva Sneguljčico, Labodje jezero in Julija Bajadero.

Očitno pa Nurejevu pariška Opera ni bila več dovolj. Želel si je novosti in se tako podal v gledališče, da bi se

preizkusil v musicalu Kralj in jaz - The King and I, v vlogi, ki jo je moštrosko odigral Yul Brinner leta 1951. Za glasbeno komedijo Rodgersa in Hammersteina je predvidenih kar 85 tednov ponovitev v naslednjih treh letih. Z gledališkim nastopom Rudolfa Nurejeva je povsem zadovoljen - vsaj tako zatrjuje - producent Manny Klaitis: »Nurejev je najboljši kralj. Iskal sem ga dolgo časa, ker je močen, lažnjiv, infantilni, igriv, dvoumen in ranljiv obenem.«

Ob vseh polemikah je nesporen edino uspeh Nurejeva v Sovjetski zvezi, kamor se je vrnil po 28 letih na vabilo koreografa gledališča Kirov Olega Vinogradova. Nurejev je v Kirovu začel svojo bleščečo kariero. Bil je glavni plesalec, ko je zapustil gledališče med turnejo po Evropi. Njegovo ime je bilo od tedaj na črni listi in se zato ni pojavljalo v nobeni sovjetski enciklopediji. Leningrajskemu izbirnemu občinstvu je 51-letni Nurejev predstavil balet Silfida. Ob njem je nastopila Zhanna Ajupova, ena najsvetlejših mladih zvezd baletne skupine v Kirovu. Oleg Vinogradov misli odpreti na stečaj vrata tudi drugim sovjetskimi plesalcem, ki so raztreseni po svetu. Trenutno si je zagotovil ponovitev Plašča, baleta, ki ga je postavil nalašč za Nurejeva v pretekli sezoni v Firencah.

Umrl je Will Glahe - kralj polke

V 87. letu starosti je umrl dirigent in skladatelj Will Glahe, ki je bil ne samo v rojstni Nemčiji (rodil se je namreč v kraju Wuppertal-Elberfeld pri Düsseldorfu) temveč tudi v Angliji in ZDA poznan kot kralj polke. Zadnje mesece svojega življenja je preživel v svojem stanovanju z v Rheinbreitbachu, nekaj kilometrov daleč od Bonna, kjer je tudi umrl v noči na sredo.

Svojo glasbeno kariero je začel leta 1929 kot pianist v orkestru Dahosa Bele, zaslovel pa je leta 1932, ko je s svojim orkestrom začel predstavljati občinstvu svoje skladbe, ki so imele v sebi prvine polke, tega v začetku stoletja tako priljubljenega češkega plesa. Will Glahe je napisal neverjetno veliko število skladb, prejel zanje nešteto »zlatih plošč«, kasneje se je lotil tudi filmske glasbe in nastopal na mnogih turnejah. O sebi je večkrat rekel: »Navaden človek sem, ne eden tistih skladateljev, ki se važi z belim šalom okrog vratu.«

sklad mitje čuka

jelka cvelbar

Stalni napor za drobne uspehe

Pripovedovanje gospe Manje se je nadaljevalo, včasih ji je spomine obarvala melanholija, drugič spet odločnost, da pribori svojemu otroku življenja vreden prostor pod soncem.

»V začetku se mi je zdelo, da lahko Eva ostane z menoj doma, ker ima to možnost, in pustimo mesto v delovnem središču komu drugemu, ki ima večjo potrebo. Kasneje pa mi je postajalo čedalje bolj jasno, da Eva potrebuje družbo vrstnikov, njej enakih iz središča.« Tako je začela obiskovati center, ki je nastal na mestu nekdanje tovarnice. Preuredili so jo tako, da lahko delujejo posebni delovni oddelki. Vsaka kanadska provinca daje podporo za vzdrževanje in za plače kvalificiranim voditeljem - nadzornikom dela. Glede na delo, ki ga opravljajo, nadzoruje vsak »trainer« deset do petnajst mladih odraslih, včasih pa tudi skupine petnajstih do dvajsetih.

»Do Evinega štirinajstega leta so se vse dejavnosti odvijale na osnovi prostovoljnega dela. Sama sem hodila z njimi plavat, na drsanje... Še sedaj, ko pridem v središče, me vsi pozdravljajo: "Hi, Eva's mother!"«

V zadnjem času imajo tekme, olimpiado za Kanado, na kateri sodelujejo prizadeti, v hokeju, nogometu, skoku v daljavo in skratka v vseh disciplinah. Eva, ki je bila od malega navajena na bazen, je dvakrat ali trikrat dossegla v plavanju prvo mesto. V zadnjem času so institucije opustili in preuredili službo za prizadete v manjših stanovanjskih skupnostih ali bivalnih središčih. Tudi v Kanadi se uveljavlja potreba in pravica prizadetih, da gredo med ljudi. Nič več niso "vegetables" - bitja na stopnji rastline, pač pa postajajo subjekti, čeprav s posebnimi potrebami.

»Še vedno pa se moramo boriti za zaostale otroke in še naprej delati zanje. Opažamo pa, da se je med mladino povečalo zanimanje za družbene in antropološke vede in že kot univerzitetni študentje pridejo nekateri v posebno središča na neke vrste prakso, seveda ne brez ljubezni za te zaostale

mlade odrasle. Vsak sprejme v svoje varstvo po šest prizadetih in jih s kombijem ali manjšim bivalnim avtom vozi na izlete, k plavanju, na smučanje ali na zabavo, včasih pa tudi na krajše taborjenje ali tedenske počitnice.«

Skratka skrbijo za rekreacijo in razbremenjujejo družine.

V takem okolju živi Eva. Zjutraj gre ob osmih v službo, na službenem mestu ima kosilo za 50 do 75 centov. Na razpolago imajo pijačo v avtomatih. Sami se upravljajo, pod nadzorstvom so vključeni tudi prizadeti v delo v menzi. Delo traja do treh, ko kombi odpelje vse iz službe domov.

»Sama sem največ moči za delo z Evo črpala v svojih starših in v svoji sestri. Pozna se pa, da mnogi starši pošiljajo otroke, kasneje mladostnika ali mladega odraslega v solo ali v "training center" zato, da imajo potem sami doma malo predaha. To je sicer človeško, lahko pa rečem, da se od staršev le ena tretjina zares zanima za svojega prizadetega otroka...«

Mnogi starši ne morejo preboleti dejstva, da jim je bil usojen prizadet otrok. Včasih v zakonskem paru vsa oskrba pade le na enega partnerja. Veliko časa je včasih treba, da preboleva odpor do otroka.

»Nekateri starši mislijo, da bodo s tem pomagali otroku, če mu bodo vse naredili, češ sam bom to opravil v petih minutah, če pa njega čakam, bo to trajalo pol ure.«

Namesto da bi otroka pustili, naj se sam obleče in ga ob tem še pomalem učili, kako gre to, so ga raje sami oblekli. Danes so morda ti otroci stari toliko kot Eva, prav toliko morda tudi sposobni, pa si še plašča ne znajo zapeti sami.

Tudi zdravstveno stanje je pri Evi nekoliko posebno. Včasih ji kar na lepem otečejo mandeljni in v trenutku dobi vročino. Družinski zdravnik, ki Evo že pozna, takoj ukrepa in se vseskozi zaveda, da ni le Evin zdravnik, pač pa tudi zdravnik Evinih staršev. Njihovo dobro počutje, njihova gotovost, vse to se bo prenašalo na Evin razvoj.

In tako Eva živi s svojimi starši in v bližini starejše sestre Karle in mlajše Simone, ki že obe imata svojo družino in svoje otroke.

Mama Manja pa je prepričana, da je kljub vsem obremenitvam, kljub temu, da jo je morda včasih zaskomikalo po lastni službi, le lepše tako aktivno življenje z Evo, kakor da bi jo posadila pred televizijo samo za to, da bi imela pred njo mir. Pa tudi domov v Slovenijo jo je pripeljala, ker je želela, da bi sorodniki spoznali njene otroke...

V Kanadi gospa Manja lepo živi, nič ji ne manjka, le ko ne bi bilo domotožja po slovenskih hribih...

(Konec)

Zadnja številka Našega zbornika

Izšla je tretja številka glasila Zveze društev za pomoč duševno prizadetim Slovenije. Glavna urednica Aljoša Vodnik se v uvodnem članku sprašuje, *Kaj nam prinašajo ustavne spremembe?* Ob koncu leta v Jugoslaviji namreč ne bo več samoupravnih interesnih skupnosti, novih zakonov za urejanje zagotavljanja sredstev na področju socialnega skrbstva pa še ni. Zaskrbljenost avtorice se odraža v vprašanjih, kaj bo z izobraževanjem in vzgojo, kaj z zdravstvom, kaj z družbenim varstvom otrok itd.

Sicer je glavna tema glasila *Kako govorijo naši otroci?* Prof. Marija Lipužič poudarja, kako je uspešnost učenja govora prizadetih odvisna in prvi vrsti od pristnosti stika, ki smo ga uspeli z njimi vzpostaviti.

O logopedski obravnavi otrok s prizadetostjo po cerebralni paralizni piše Silvana Janežič. Revijo bogatijo že ustaljene rubrike.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1 7.00 Aktualno: Uno mattina 9.40 Nan.: Santa Barbara 10.30 Jutranji dnevnik 10.40 Variete: Ci vediamo 11.55 Vreme in dnevnik 12.05 Nanizanki: Cuori senza età, 12.30 La signora in giallo 13.30 Dnevnik in tribuna 14.10 Rubrika: Fantastico Bis 14.20 Dok.: Kvarkov svet 15.00 Aktualno: Primissima 15.30 Italijanske kronike 16.00 Festival Zecchino d'oro 17.55 Iz parlamenta - vesti 18.05 Nanizanki: Santa Barbara, 19.10 E' proibito ballare 19.40 Almanah in dnevnik 20.30 Nan.: Il vigile urbano 21.30 Glasbena oddaja: Tutto Carosone - Tu vuo' fa l'americano 22.20 Dnevnik 22.30 Film: La febbre dell'oro (kom., ZDA 1925, r-i. Charlie Chaplin) 23.40 Rubrika: Effetto notte 24.00 Nočni dnevnik - iz parlamenta 0.15 Rubrika: Mezzanotte e dintorni 0.35 Moški veleslalom (povzetki)	RAI 2 7.00 Otr.variete: Patatrac 8.30 Nanizanka: Cuore e batticuore 9.30 Renesančna Italija 10.00 Varieteja: Aspettando mezzogiorno, 12.00 Mezzogiorno è 13.00 Dnevnik in Diogenes 14.15 Nanizanka: Capitol 14.00 Film: La storia del generale Custer (zgod., ZDA 1942, r. Raoul Walsh, i. Errol Flynn, Olivia De Havilland) 17.15 Vesti - iz parlamenta 17.25 Videocomic in šport 18.35 Nanizanka: Miami Vice 19.30 Rubrika: Rosso di sera 19.45 Dnevnik, šport, vreme 20.30 TV film: Affari di famiglia (r. Marcello Fondato, 3. del) 22.00 Dnevnik in tribuna 22.40 TV film: Buongiorno bellezza (kom., ZDA 1982, r. Harvey Hart, i. Ed Marinaro) 23.10 Variete: Improvisando 0.15 Dnevnik, vreme in horoskop 0.45 Film: Tre minuti di tempo (dram., ZDA 1958, r. Don Chaffey, i. Richard Attenborough)	RAI 3 12.00 Dokumentarna oddaja: Meridiana - Mari senza riposo, Il bel mangiare, Regioni allo specchio 14.00 Deželne vesti 14.30 Izobraževalna oddaja: Telesoria - Sredozemlje 15.30 It. prvenstvo v biljardu 16.00 Film: La peccatrice (dram., It. 1940, r. Amleto Palmeri, i. Paola Barbara, Vittorio De Sica) 17.00 BlobCartoon 17.25 SP v smučanju: moški veleslalom (1. tek, prenos iz ZDA) 18.15 Dokumentarna oddaja: Geo 18.45 Športna oddaja 19.00 Dnevnik in vreme 19.30 Deželne vesti 19.45 BlobCartoon 20.00 Variete: Blob - Di tutto di più 20.25 Aktualno: Una cartolina spedita da A. Barbato 20.30 Dokumentarna oddaja: Samarcanda 22.30 Dnevnik nocoj 23.00 Variete: Fuori orario 23.50 Filmske novice 24.00 Nočni dnevnik 0.15 Dok.: Pred 20 leti	RTV Ljubljana 1 10.10 Mozaik. Šolska TV: Uporabna umetnost, 10.40 Pohorje, 11.10 izobraževalna oddaja Kakovost med zmčnostmi in hotenjem 11.30 Video strani 15.45 Video strani 15.55 Žarišče (pon.) 16.30 Dnevnik in poslovne informacije 16.50 Mozaik. Šolska TV (pon.) 18.20 Spored za otroke in mlade: Najlepše pravljice sveta - Jasnovidec (1. del), 18.45 Ciciban, dober dan - Moj dedek je bil partizan (1. del) 19.05 Risanca, TV Okno 19.20 Dobro je vedeti 19.30 Dnevnik in vreme 20.05 Nadaljevanke: Domovina (E. Reitz, r. Edgar Reitz, 4. del) 21.10 Tednik 22.00 Dnevnik in vreme 22.15 Kronika 9. konference ZK v JLA 22.30 Komedijska slovenskem odru: Tasti po sili (C. Goldoni, r. Jože Babič, postavitev PDG Nova Gorica)	TV Koper 11.30 SP v odbojki: Italija-Japonska (posnetki) 13.30 TVD Novice 13.45 Nogomet - špansko prvenstvo 15.30 TVD Novice 15.45 Nočni boks (pon.) 16.30 Košarka - prvenstvo NBA 18.00 Rubrika: Pillole 18.15 Wrestling (ur. Dan Peterson) 18.50 TVD Novice 19.00 Odprta meja 19.30 TVD Stičiče 20.00 Športna oddaja: Juke Box 20.30 Dokumentarec: Speciale Campo Base 22.00 TVD Novice 22.10 Rubrika: Mon-gol-fiera 23.30 SP v odbojki: Italija-Japonska (pon.)	RADIO TRST A 7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Pot v svet; 8.40 Revival; 9.00 Južnoameriška folklorja; 9.25 Beležka; 9.30 Zvočne kulise; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Protestne pesmi; 12.00 Po sledovih Inkov; 12.25 Melodije; 12.40 Zbori Bedricha Smetane; 13.20 V žarišču; 13.30 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Dvigljena zavesa; 15.00 Medigra; 15.10 Četrtekova srečanja: Jugoslavija 1918-1941; 15.40 Lahka glasba; 16.00 Mi in glasba; 17.10 Roman: Pod svobodnim soncem; 17.25 Mladi val: Radio za vas - vi in radio; 19.20 Zaključek sporedov.	
CANALE 5 7.00 Nanizanki: Fantasilandia, 8.00 Hotel 9.00 Aktualni oddaji: Agenzia matrimoniale, 9.30 Cerco e offro 10.00 Zdravniški pregled 10.30 Kvizi: Casa mia, 12.00 Bis, 12.40 Il pranzo è servito, 13.30 Cari genitori (vodi Enrica Bonaccorti), 14.15 Il gioco delle copie 15.00 Aktualni oddaji: Agenzia matrimoniale (vodi Marta Flavi), 15.30 Cerco e offro 16.00 Zdravniški pregled 16.30 Canale 5 za vas 16.55 Filmske novice 17.00 Kvizi: Doppio slalom, 17.30 Babilonia, 18.00 O.K. Il prezzo è giusto, 19.00 Il gioco dei 9, 19.45 Tra moglie e marito (vodi Marco Columbro), 20.30 Telemike 23.00 Variete: Maurizio Costanzo Show 0.50 Rubrika: Sogni d'oro 0.55 Filmske novice 1.00 Nanizanki: Petrocelli - La bianca vendetta, 2.00 Lou Grant - Ragazzi	RETE 4 8.30 Nanizanka: La grande vallata - L'esplosione (2. del) 9.30 Nadaljevanke: Una vita da vivere, 10.30 Aspettando domani, 11.20 Così gira il mondo 12.15 Nanizanka: Strega per amore - Dov'è il genio? 12.40 Otroška oddaja: Ciao ciao in risanke 13.40 Nadaljevanke: Sentieri, 14.35 Topazio, 15.20 La valle dei pini, 17.00 General Hospital, 18.00 Febbre d'amore 19.00 Aktualno: C'eravamo tanto amati 19.30 Kvizi: Telecomando 20.00 Nanizanka: Dragnet 20.30 Film: L'uomo dal vestito grigio (dram., ZDA 1956, r. Nunnally Johnson, i. Gregory Peck, Jennifer Jones) 22.45 Film: Witness (dram., ZDA 1985, r. Peter Weir, i. Harrison Ford, Kelly McGillis) 0.55 Film: Un'azione immediata (krim., Fr. 1956, r. M. Labro, i. Henri Vidal, Lino Ventura)	ITALIA 1 7.00 Risanke 8.30 Nanizanke: Cannon, 9.30 Operazione ladro, 10.30 Agenzia Rockford, 11.30 Simon & Simon 12.30 Italijanske smešnice 12.35 Nanizanki: T.J. Hooker, 13.30 Magnum P.I. 14.30 Variete: Smile 14.35 DeeJay Television 15.20 Italijanske smešnice 15.30 Nanizanka: Batman 16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam in risanke 18.00 Nanizanka: Arnold 18.30 Italijanske smešnice 18.35 Nanizanki: A-Team, 19.30 I Robinson 20.00 Risanca 20.30 Aktualno: Madžarska in Italija nasproti Evropi med nogometom in popevkami 21.30 Nogomet: za evropski superpokal, Barcelona-Milan 23.30 Nanizanka: Zanzibar - Premio letterario 24.00 Šport: Grand Prix 1.10 Italijanske smešnice 1.20 Nanizanki: L'uomo da sei milioni di dollari 2.20 DeeJay Television	ODEON 11.15 Igra: La spesa in vacanza 12.30 Nadaljevanke: Marcia nuziale 13.00 Variete: Sugar, vmes risanke 15.00 Nadaljevanke: Anche i ricchi piangono, 16.00 Pasiones, 17.00 Cuore di pietra 18.00 Nanizanka: Biancaneve a Beverly Hills 18.30 Človek in zemlja 19.30 Risanke 20.00 Variete: Smešnice in Sportacus 20.35 Nan.: Body Business 22.00 Na setu filma Star Trek 22.30 Variete: Sportacus 22.45 Nanizanka: Sul luogo del delitto - La traccia	TMC 9.30 Nadaljevanke: Adamo contro Eva 10.15 Nanizanka: Il giudice 10.45 Nad.: Terre sconfinate 11.30 Rubrika: Zenska TV 12.30 Nad.: 79 Park Avenue 13.30 Vesti in šport 14.30 Glasba: Clip clip 15.30 Kvizi: Girogiromondo 16.00 Film: In cerca della nuova America (kom., ZDA 1970, i. Vera Miles)	17.25 SP v smučanju: moški veleslalom (iz ZDA) 18.00 Rubrika: Zenska TV 19.15 Ogleddo življenja 20.00 Vesti: TMC News 20.30 Koncert: Janet Jackson 21.05 SP v smučanju: moški veleslalom (iz ZDA) 22.15 Šport: Snežni planet 22.50 Vesti in šport 24.00 Film: Incubo infernale (srh. ZDA 1980, i. Trish Van Devere, Joseph Cotten)	RADIO KOPER (slovenski program) 13.30, 14.30, 16.30 19.00 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.05 Na današnji dan; 6.10 Vremenska napoved in prometni servis; 6.30 Jutranjik in jutranja kronika; 7.30 Dnevni pregled tiska; 8.00 Prenos Vala 202; 13.00 Oddaja v živo: Od enih do treh; 15.30 Aktualno: Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.00 Črna na belem; 17.30 Primorski dnevnik, Aktualna tema; 18.00 Mladim poslušalcem; 19.00 Prenos Radia Ljubljana.
					RADIO KOPER (italijanski program) 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Jutranja glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija zvezd; 7.35 Voden govorno-glasbeni program; 8.35 Mi in vi - glasba in telefon v živo; 9.32 Revival parade; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.10 Superpass; 10.35 Družinsko veselje; 11.00 Pismo iz; 11.30 Italijana; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke v živo; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Ob treh popoldne, Za vse dopust v Jugoslaviji; 18.35 Mi in vi; 20.00 Nočni spored.	
					RADIO OPČINE 7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Dobro jutro; 15.00 Oddaja o modi: C'est la vie; 18.00 Vedeževalka; 20.00 Klasična glasba; 21.00 Radijski bazar, nato Nočna glasba.	

Spodletela fašistična provokacija na najbolj odprti meji v Evropi

Peščica nostalgikov na shodu

Bilo je točno to, kar so napovedali: provokacija do sosednje prijateljske države. Provokacija, ki se je pričela na praznem trgu (ob 11. uri smo na nekdanjem Catterinijevem trgu, zdaj Piazza Medaglie d'oro našli štirindvajset oseb, vključno z novinarji in odgovornimi za javni red) z enournu zamudo, končala pa približno trideset ure kasneje na ploščadi pred severno postajo, na italijanski strani meje s histeričnim kričanjem, žalitvami pokojnega jugoslovanskega predsednika, s poskusi (pripadniki policije so hitro in uspešno ukrepali) da se s krampi simbolično podre 30 centimetrov visoki zidek z železno ograjo, ki pomeni mejo med Italijo in Jugoslavijo, s poskusi prestopa meje, ki so jih pripadniki varnostnih sil prav takoj preprečili. Nekaj razboritih razgrajev, ki so jih menda pripeljali s Trsta, so policisti pomirili na najbolj primeren način. Četrtr pred trinajsto uro se je "simbolična in omikana manifestacija" končala ob petju italijanske himne, vzklikih Italia, Italia ter Tito boia ter s prisego misovskega parlamentarca Parigija, ki je zagotovil, da bo Gorica postala italijanska.

Ob gostem drobnem dežju se je kakih štirideset, do petdeset misovskih skrajnežev z državnim tajnikom in evropskim poslancem Gianfrancom Fini-jem na čelu ter skupino parlamentarcev te stranke nato umaknilo. Razgrajaji so se ustavili v bližnjem baru, Fini in parlamentarci ter krajevni veljaki stranke pa so šli na pogovor k prefek-

tu, "da mu pojasni razloge, ki so v ozadju simbolične in provokativne manifestacije in da povedo, kaj mislijo o osnutku zaščitnega zakona za Slovence". Kaj mislijo že itak vemo in si tudi lahko mislimo, kaj so predstavniki osrednje vlade povedali. Na županstvu niso bili in niti niso vprašali za sprejem, je na naše izrecno vprašanje povedal župan Scarano. "Sicer bi jih bil sprejel in jim povedal, kako mi tukaj gledamo na mejo in sodelovanje s sosedi. Povedal bi jim, da je njihova pobuda izven vsake realnosti."

Ni znano, če so misovski prvaki pričakovali na manifestaciji tisočglavo množico. Dejstvo je, da prebivalci Gorice niso nasledili in da je bilo v skupini ljudi, ki so čakali na trgu, kjer je bil ob 11. uri napovedan shod, potem ko je kvestor prepovedal, da bi se manifestacija odvijala na ploščadi pri Transalpini, le nekaj strankinih aktivistov, peščica starejših žensk in pa nekaj "fantov", ki so oblečeni v posebne jakne, na katerih je izstopala trobojnica, bili očitno dodeljeni za spremstvo, oziroma vzdrževanje reda.

Kakšno minuto pred dvanajsto se je pripeljal vsedržavni tajnik misovske stranke in najbrž ostal dokaj presenečen nad praznino, saj so množico v glavnem sestavljali policisti in novinarji. Fini je novinarjem pojasnil razloge simbolične in provokativne manifestacije: "Premiki v vzhodni Evropi so tolikšni, da je treba začeti revizijo jalstskega sporazuma, v tem okviru pa

(foto Čubej)

začeti pogovore za revizijo meje; z Jugoslavijo, ki je mesto ranila, kajti na drugi strani skorajda ni več Italijanov, ker so bili "infojbirani" oziroma izkoreninjeni".

Organizatorji so zatem spremenili potek manifestacije. Že pripravljeni mikrofon so spravili, Gianfranco Fini, prepasan z azurnim trakom evropske-

ga poslanca pa je v podeštatovskem stilu, obdan od najzvestejših in ob dobrem spremstvu policije, živahno (tudi zaradi dežja, ki je grozil) zakorakal po Catterinjevi ulici proti meji. Na koncu Catterinijeve se je nekaj trenutkov ustavil (najbrž je zaman iskal zid), nato pa ob meji, ki je bila dobro zastražena, nadaljeval do trga pred postajo, kjer

je, prav v sredini ograje, vgrajen mejnik.

Po nekaj trenutkih negotovosti - toliko, da so udeleženci manifestacije od neke potegnili čisto nove krampe - se je dogajanje začelo razpletati s silovito naglico. Na treh krajih skoraj istočasno so se "miroljubneži" spravili nad ograjo, vendar so jih takoj onesposobili. Poskusil je celo Fini, ki pa je očitno nevede ravnanja s težkim delavskim orodjem. Ko se ta provokacija ni obnesla, so misovci poskusili nekaj drugih štosov. Fini, pa tudi nekaj drugih so poskusili preskočiti železno ograjo, nekdo je preko meje vrgel zastavo, nekdo trobarvni robec. Ob pravem trenutku je nastopil oddelek policije in razgrajaje pomiril. Ko ni šlo drugače so se poslužili psokv in žaljivk (nič neobičajnega za tovrstno kulturo).

Na drugi strani meje, pred vhodom na postajo, je bila sprva peščica ljudi. Potem se jih je nabralo kakih dvajset ali trideset, ki so malce z nasmeškom, malce z začudenjem opazovali, kaj se dogaja tam preko.

Najbolj pa je misovce najbrž razkačilo dejstvo, da na drugi strani berlinskega, pardon, goriškega zida, sploh ni bilo opaziti miličnikov.

Gianfranco Fini je tudi tu novinarjem vnovič podal "zgodovinsko resnico" o Gorici in pojasnil namene shoda in kasnejšega sestanka na Prefekturi. Povedal pa je tudi, da je to nekakšna vava za velik vsedržavni shod, ki bo spomladi ali v Gorici ali v Trstu.

Odgovor interpelaciji Waltritscha

O Podgori Scarano ni pisal Biasuttiju

Goriški župan Scarano ni predsedniku deželne vlade Biasuttiju poslal zahteve, da bi ta rimski vladi predlagal izključitev Podgore iz seznama krajev, v katerih bi, po Maccanicovem osnutku, bila vpecljana uradna dvojezičnost.

To je goriški župan Antonio Scarano včeraj pismeno odgovoril socialističnemu občinskemu svetovalcu Marku Waltritschu, ki je nanj prejšnjo soboto naslovil interpelacijo, o čemer smo v našem dnevniku tudi poročali.

Župan v pismu, datiranem 21. novembra, piše, da mu ni še uspelo dobiti teksta Maccanicovega osnutka, ki je postal osnutek rimske vlade. Nada-

lje pravi, da je poznal prejšnji osnutek, in da je o tem zavzel javno stališče.

»Kar se tiče vprašanja Podgore, Ti lahko zagotavljam, da niti kot župan, niti kot občan, nisem pri nikomur nastopil, da bi zahteval to, kar se pripisuje Biasuttiju«.

Iz gor napisanega izhaja torej, da niso z goriške Občine poslali predsedniku deželne vlade FJK zahtevo, da bi bila Podgora izločena iz predlaganega dvojezičnega območja. Kdo je torej predsednika Biasuttija navdihnil, da v Podgori ne obvelja poleg italijanščine tudi slovenščina?

Morda nam bo predsednik Biasutti kdaj to tudi povedal!

V Kulturnem domu bo odprta do 2. decembra

Razstava slik F. Monaia

V torek so v Kulturnem domu odprli likovno razstavo goriškega priznanega umetnika, slikarja, publicista in umetnostnega kritika prof. Fulvia Monaia. Razstava spada v okvir prireditve ob 8. obletnici odprtja goriškega kulturnega hrama.

Umetnika je predstavila predsednica upravnega odbora Kulturnega doma Nada Sancin, ki je prebrala nekaj misli, ki jih je napisal umetnostni kritik prof. Jožko Vetrh. Fulvio Monai je dober znanec goriških ljubiteljev slikarske umetnosti, kljub temu je tokrat prvič, da razstavlja v Kulturnem domu. Razstavljena dela predstavljajo umetnikovo delovanje v obdobju 1969-1989.

Monai že vrsto let, je povedala Sancinova, deluje za plodno sodelovanje med raznimi kulturnimi, političnimi in socialnimi skupinami ter narodi, ki se v naših krajih srečujejo in prepletajo. Slikati je pričel že kot

študent, ko je želel s tem izpričati tudi drugim svoj notranji svet, ki ga je preoblikovala njegova sveža fantazija na podlagi spominov iz otroštva na istrske kraje.

O Monaiu in o njegovem načinu upodabljanja je nato spregovoril prof. Sergio Tavano, ki je med drugim izrazil zadovoljstvo nad odprtjem razstave v Kulturnem domu. Na koncu je prirediteljem izkazal svoje zadovoljstvo umetnik sam, ki je poudaril pomembnost sodelovanja z goriškimi likovniki, slovenskimi in italijanskimi. Razstava bo na ogled vse do 2. decembra, vsak delavnik od 10.00 do 12.30 in od 17.00 do 19.00.

Izjava Zavodnega sveta liceja Primož Trubar

Zavodni svet gimnazije-liceja Primož Trubar nam je poslal naslednjo izjavo:

»Zavodni svet gimnazije-liceja Primož Trubar v Gorici, zbran na svoji redni seji dne 20. novembra 1989, senzanen za žaljivimi in prostaškimi napisi, ki so se pojavili na zunanjih zidovih poslopja in na stenah šolskega hodnika ter še drugod v mestu, z obžalovanjem ugotavlja, da je pogosto vzgoja naše mladine pomanjkljiva in nezadostna za sožitje in medsebojno spoštovanje v pluralistični družbi. Izjavlja, da so taka početja sramotna za slovenski življenjski in človeški dostojanstvo. Obsoja tovrstne nekulturne izbruhe, ki grobo žalijo čustva posameznikov. Izraža solidarnost prizadetim in poziva vse komponente naše skupnosti k še večji zavzetosti pri vzgoji naše mladine.«

kino

Gorica

KULTURNI DOM 20.30 »Rozalie gre nakupovat«. Režija Percy Adlon.

CORSO 18.00-22.00 »Sesso, bugie e video tape«.

VERDI 20.30 »Tolminski puntarji«. Opera Ubalda Vrabca.

VITTORIA 17.30-22.00 »Desideri bestiali«. Prep. ml. pod 18. letom.

Tržič

TEATRO COMUNALE - OBČINSKO GLEDALIŠČE 20.30 Koncert.

EXCELSIOR 17.30-22.00 »La soffitta«. Prep. ml. pod 18. letom

Nova Gorica

SOČA - Nova Gorica 18.00-20.00 »Devel smrti ninje«.

SVOBODA - Šempeter 20.00 »Knez teme«.

pogrebi

Danes ob 9.30 Francesca Srebernic iz bolnišnice Janeza od Boga na glavno pokopališče, ob 11. uri Stefania Ritossa vd. Valenti iz splošne bolnišnice v cerkev na Rojcah in na glavno pokopališče, ob 13.15 Maria Vittori vd. Fasiolo iz splošne bolnišnice na pokopališču v Zagraju.

Film Rosalie gre nakupovat nocoj v Kulturnem domu

Zgodba o nevarnih igrah s kreditnimi karticami

Filmska sezona Gorica kinema se nadaljuje nocoj (ne jutri kot so prvotno napovedali) ob 20.30 v Kulturnem domu s filmom Percyja Adlona Rosalie gre nakupovat. Film je bil prikazan v uradnem sporedu letošnjega festivala v Cannesu, ena njegovih glavnih odlik pa je prisotnost masivne in materske Marianne Sägebrect. Simpatična debeluška je imela nosilno vlogo že v Adlonovem filmu Bagdad Café, ki smo ga lahko gledali na lanskem Gorica kinema. Tokrat igra med plastificiranimi postindustrijskimi kulisami družinsko mater in užitno zgodbo o nevarnih denarnih igrah s kreditnimi karticami.

Dogajanje je postavljeno v Stuttgart (ne nemški, pač pa istoimensko mestoce sredi ameriške province v Kansasu), kjer je za Rosalie, njenega moža-pilota in kopico otrok glavna zabava gledanje TV reklam. Vsi so videti nekoliko bežavi, Rosalie pa, ki jemlje reklame zelo resno, se v potrošniški mrzlici domisli zvijače s kreditnimi karticami. Nekaznovano čezmerno nakupuje brez denarja, naposled pa z računalnikom in šifro neke banke reši še problem zadolženosti in postane pravi poslovnež. V ključu komedije film prikazuje potrošniško slo po denarju in nekaj drugih "boleznih", ki so tipične za našo razvito zahodno družbo.

Obvestilo o prodajanju in uporabljanju petard

Ob koncu lanskega leta je bilo na Goriškem precej nesreč z umetnimi ognji. Bilo je tudi nekaj težjih poškodb s trajnimi posledicami.

Z namenom preprečevanja takih dogodkov, je kvestura te dni izdala pojasnilo glede predpisov, ki urejajo prodajo petard in drugih nevarnih igrač, ki gredo dobro v promet ob koncu leta. Na kvesturi posebej opozarja, da morajo biti umetni ognji točno označeni s komercialnim imenom, jasno pa mora biti razvidno ime proizvajalca. Poleg tega mora biti objavljena številka ministrskega dekreta, s katerim je bila priznana vrsta in klasifikacija petarde. Morajo biti nadalje navedena navodila za uporabo ter označba, da je proizvod v prosti prodaji. Napisi morajo biti v italijanščini in dovolj opazni.

Navodila glede uporabe umetnih ognjev in drugega podobnega materiala so lahko natisnjena tudi na ločenem in priloženem listu, vendar mora biti na proizvodu v tem primeru posebej označeno.

Proizvodi, ki niso v skladu z zgoraj navedenimi predpisi se smatrajo kot eksploziv in jih ni mogoče prodajati, prevažati ali kupovati brez predpisane dovoljenja.

Avto povozil kolesarko

Včeraj okrog 7.40 se je pripetila na Travniku prometna nesreča, katere žrtev je 55-letna Romana Schert iz Gorice, Ul. Palladio 48. Ponesrečenka, ki se je peljala na lastnem kolesu in je bila namenjena na delo, je zbil na tla avtomobil. Na kraj nesreče je prihitelo osebje goriške

razna obvestila

Jamarski klub Kraški krti prireja danes, 23. t. m., ob 20.30 v centru Danica na Vrh projekcijo s prelivanjem diapozitivov Mehika in oblaki. Predstavili bodo potovanje z jadrnico čez Atlantik do Mehike in raziskovanje jam na osrednjem mehiškem gorovju.

ZSKD vabi na srečanje z Janezom Mejačem, strokovnjakom za gib, ki bo v okviru enodnevnih gledaliških seminarjev v mali dvorani Kulturnega doma, v petek, 24. t. m., ob 19.30.

Sejem rabljene smučarske opreme bo v soboto, 25. t. m., od 15.00 do 17.30 na sedežu SPD v Ulici Malta 2. Istočasno bodo sprejemali tudi prijave za tečaj smučanja za začetnike in v nadaljevalni tečaj.

PRIZNANO POGREBNO PODJETJE

F. Preschern

Sedež: GRADIŠČE OB SOČI - Ul. Aquileia 13 - tel. 99155

AGENCIJE

GORICA - Ul. Vittorio Veneto 137 - tel. 532424

KRMIN - Drev. Venezia Giulia 57 - tel. 60303

RONKE - Ul. San Lorenzo 15 - tel. 778380

DEŽURNA SLUŽBA (24 ur na 24) - tel. 93515

SVET SLOVENSKEH ORGANIZACIJ

Tolminski puntarji

Opera v treh dejanjih Ubalda Vrabca

Nastopajo: zbor "Consortium musicum", simfonični orkester slovenske filharmonije iz Ljubljane ter deset opernih solistov. Vodi dirigent dr. Mirko Cuderman.

Drevi, 23. novembra, ob 20.30 v gledališču Verdi v Gorici.

Strokovna in publicistična dediščina zamejskega strokovnjaka

Pri ZTT izšli dragoceni spisi Karla Šiškoviča

Karel Šiškovič-Mitko je bil gotovo eden najbolj bistrih politikov našega zamejskega prostora in eden najbolj podkovanih strokovnjakov tako imenovane manjšinske problematike, ustanovitelj Slovenskega raziskovalnega inštituta, ki ga je vodil do svoje prezgodnje smrti leta 1982. Njegova politična pot je bila zelo razgibana in po svoje tudi protislovna, vsekakor v sozvočju z razburljivimi povojnimi leti in kasneje tudi s procesom političnega dozorevanja slovenske manjšine, ki je, sicer s težavo in ne vedno premočrtno, razvijala občutek samozaveesti v odnosu z zunanjim svetom oziroma z državno oblastjo. Šiškovič nam je pustil veliko strokovno in publicistično dediščino, najbolj značilne njegove študije in razprave je pred kratkim izdal Slori v knjigi **Karel Šiškovič: Znanstveno razmerje do vprašanja narodnosti** (Trst, 1989, str. 370, 28.000 lir).

Karel Šiškovič-Mitko

Delo, ki sta ga uredila Boris Gombač in Pavel Stranj, je izšlo pri Založništvu tržaškega tiska v knjižni zbirki Kulturna dediščina, spremno besedo je napisal Boris Race, bogato bibliografijo pa so uredile Ksenija Majovski, Magda Pavlič Maver in Serena Kozina Kapič. Urednika sta zbrala najbolj značilne Šiškovičeve spise v glavnem iz sedemdesetih let, ki jih je avtor objavil v manjšinskih občilih, nekaj pa je tudi referatov in predavanj z raznih simpozijev in konferenc.

Prvi del knjige nam razkriva Šiškoviča kot teoretika narodnostnega vprašanja v luči marksistične filozofije in metodologije. Njegova tedanja razmišljanja so pod globokim vtisom Kardeljevega Razvoja slovenskega narodnega vprašanja, saj tudi on oblikuje ocene upoštevajoč večkrat precej mehansko (in danes sporno) poveza-

vo med razrednim in narodnim vprašanjem. V tem delu izstopa Šiškovič tudi kot zgodovinar, njegova takratna stališča pa je treba danes oceniti z določeno zgodovinsko distanco. Avtorjeva nevsakdanja politična intuicija pa prihaja jasno do izraza v spisih o južnotirolskem vprašanju, ki ga je Šiškovič znal zelo dobro uokviriti tudi v odnosu do naše skupnosti. V knjigi najdemo sintetično, a hkrati zelo strokovno analizo "paketa" in nekaj sugestij ter bistvenih pripomb tudi na račun naše manjšinske politike. Iz južnotirolskega "paketa" se da sklepati, piše Šiškovič, da manjšina lahko postane subjekt, ki ga hegemonski narod mora upoštevati v trenutku, ko se srečajo trije elementi: zavest o subjektu pri sami manjšini, določen demokratični premik pri večini, aktivna zavzetost matice. »Ne da bi hoteli vsiljevati kakršnekoli nemogoče primerjave je jasno, da se ti trije elementi še niso srečali v zvezi s slovensko narodnostno manjšino v Italiji in v Avstriji...« Spis je iz leta 1971, poznejša dogajanja pa ga še niso demantirala.

Zanimivi so tudi Šiškovičevi pogledi na italijansko politično prizorišče, ki jih je v glavnem izpričal z ocenami raznih volitev v Jadranskem koledarju. Ravnatelj Slori je z velikim zanimanjem gledal na pojav "zgodovinskega kompromisa" in upal, da bodo volilni premiki na levo sredi sedemdesetih let dobro vplivali tudi na reševanje naših vprašanj, z zaskrbljenostjo pa je ocenjeval tržaške politične razmere in opozoril na prodirajočo nevarnost Liste za Trst, kot da bi že leta 1978 predvideval poznejšo "melonizacijo" tržaškega vodilnega političnega kadra.

Šiškovič je bil v prvi osebi angažiran za doseg zakonske zaštite Slovencev v Italiji. Od začetka sedemdesetih let do svoje smrti je bil lahko rečemo osrednji teoretik tega boja, s katerim je kot aktivni politik začel že nekaj let prej, ko je bil izvoljen v novoustanovljeni deželni svet na listi KPL. Svoje delo je nato nadaljeval v SKGZ, svojo vsakodnevno angažiranost pa preizkusil na tržaški konferenci o manjšinah, v proučitvi helsinškega in osimskega sporazuma vse do truda (in velikih razočaranj) v tako imenovani Cassandrovi komisiji, ki so jo ustanovili pod okriljem predsedstva vlade. Iz teh, tudi človeško bogatih izkušenj nam je pustil poglobljena pričevanja protagonista tistih dogajanj, pri čemer velja še posebno omeniti njegovo vsestransko zavzetost, da se Beneška Slovenija ne odpiše iz načela globalnosti, ki mora stalno spremljati vsakdanji boj za naše pravice. Posebno pozornost zaslužijo spisi o pravni ureditvi naše šole, ki jo je Šiškovič imel vseskozi pred sabo, ter prispevki o nenadomestljivi vlogi slovenskega jezika in boja za njegovo uveljavitev in enakopravnost. Raba jezika učinkuje na vsakem koraku našega narodnostnega življenja, je napisal, kar danes velja kot opomin marsikateremu, ki je na to pozabil. Njegov spis o pravici slovenskega jezika bi lahko v sedanjih razmerah brez težav razmnožili in ga posredovali našim izvoljenim predstavnikom kot neke vrste priporočnik tako rekoč za vsakdanjo rabo.

Slori in ZTT sta nam ponudila zanimiv prikaz Šiškovičevega opusa, ki ga lahko danes ocenjujemo z različnim pristopom, tudi zaključki, ki jih potegnemo so lahko zelo različni. Nekateri, posebne teoretične izhodiščne teze, iz katerih je avtor izhajal, so morda danes težje dojemljive, če ne že preživele, mnogo pa je tudi privlačnih spodbud in sugestij za današnje ne prav lahke čase. Šiškovič, kot jasno pričajo njegovi spisi, ni trpel površnih in oportunističnih ocen, ni maral povprečja in posploševanja ter je pri svojih strokovnih in političnih analizah skušal vedno izhajati iz konkretnih dejstev. To je morda največja sporočilnost njegovih zelo dragocenih spisov.

S. T.

Razstavljeni so bili v Milanu

Zakladi moskovskega Zgodovinskega muzeja

V Milanu je bila te dni na ogled razkošna razstava nakita, ljudskih noš in dvornih oblačil, cerkvenih paramentov in obrednih predmetov, ki so le majhen delček bogate in še skoraj neznane zbirke Državnega zgodovinskega muzeja v Moskvi. Pri razstavi sta sodelovali Občina Milan in družba Rinascente (ki je ob tej priložnosti vse izložbe okrasila v »ruskem« duhu). V dveh dvorinah gradu Castello Sforzesco solahko obiskovalci občudovali petsto manjših in večjih prečudovitih zakladov ruske uporabne umetnosti iz obdobja od 16. do začetka 20. stoletja. Poleg tega je milanska razstava pomembna tudi zato, ker so bili ti predmeti sploh prvič na ogled v zahodni državi.

V bistvu je bila razdeljena na dva dela: prvi je bil posvečen duševnemu in verskemu življenju, drugi pa materialnemu in laičnemu; oba združuje bogato lesketanje zlata in srebra, zlasti v umeteljenih vezeninah. Vezenje z zlato in srebrno nitjo je namreč ena izmed najbolj zanimivih oblik ruske uporabne umetnosti in je bilo razširjeno že v 10. stoletju, največji sijaj pa je doseglo v 17. stoletju skupaj z ostalimi obrtnimi dejavnostmi, ki so bile vezane na obdelovanje dragocenih kovin. Vezilje so včasih posnemale motive in tehniko različnih načinov tkanja in celo način obdelave kovin. Njihovo spretnost lahko občudujemo v vezenih slikah na versko tematiko in v izredno bogatih mašnih oblačilih iz svilenega brokata.

Izredno lepe so bile razstavljene ženske noše. Moskovski Zgodovinski muzej hrani redke originalne noše iz 16. in 17. stoletja, na milanski razstavi pa so bile prikazane noše iz obdobja, ki sega od 17. do začetka našega stoletja. V stari Rusiji so različni družbeni sloji nosili oblačila, ki se niso razlikovala v kroju, ampak samo v materialu in okrasju. Noše na razstavi so bile iz svilenega brokata z vtkanimi velikimi cvetličnimi vzorci, z zlatimi in srebrnimi vezeninami in čipkami, zape-

Dekliški sarafan iz 18. stoletja

najo pa se z velikimi gumbi iz zlata in srebra. Prireditelji so izbrali samo eno od dveh značilnih oblik praznične ruske ženske noše, sarafan, tj. dolg spredaj odprt kamizot brez rokavov ali celo z naramnicami, ki je bil izredno razširjen v 17. in 18. stoletju zlasti v severni in osrednji Rusiji. Znani sta dve obliki sarafana; najbolj razširjen je bil »kosoklini« sarafan s trikotnimi vstavki na bokih, medtem ko je »krugli« sarafan brez vstavkov. Pod sarafanom so ruske ženske nosile bogato vezeno srajco z rokavi, ki so včasih segali celo do tal, pod prsmi pa so se prepasale z dragocenim trakom. V nekaterih pokrajinah so nad sarafanom nosile še životek (»epanečko«) in kratko suknjo (»dušegrejo«) z gostimi gubami na hrbtu. Na glavi so nosile bogato okrašena pokrivala različnih oblik (»kokošnik«, »kablucok«) in še vezen šal, le neporočena dekleta so bila včasih razoglava, kito pa so okrasila s »kosnikom« v obliki trikotnika. Vse to so krasili še uhani, ogrlice in drug nakit z biseri in barvnimi dragimi kamni.

Moda iz Zahoda je prav malo vplivala na ruski način oblačenja in to je veljalo tudi za dvor, saj so bili kroji, barva, blago in okrasni oblik dvornih dam določeni z ediktom iz l. 1834. Na razstavi so prikazane tri obleke za posebno priložnosti, od katerih je najlepša baje bila last carice Marije Fjodorovne (1869-1923). Poleg so še različne vojaške uniforme in nekaj značilnih izdelkov ruskih dvornih zlatarjev Fabergéjev.

(bov)

Umrli je kipar Luigi Scirocchi

V Rimu je včeraj v 85. letu starosti umrl kipar Luigi Scirocchi. Znan je bil predvsem po svojih monumentalnih kipih, ki so posejane po številnih italijanskih in tujih mestih. Za svoja dela, ki so bila predvsem figurativna, se je posluževal bron, marmorja, železa in drugih kovin, prejel pa je tudi številna priznanja.

V nedeljo mednarodna prireditev Glasba treh dežel

V Zgoniku popoldan domačih viž in napevov

Kot smo že poročali, bo v nedeljo, 26. novembra, ob 17. uri v Športno-kulturnem centru v Zgoniku velika mednarodna glasbeno-zabavna prireditev z naslovom Glasba treh dežel, ki jo prirejata domače KD Rdeča zvezda in ansambel Lojze Furlan.

Tokrat bi vam radi podrobneje predstavili ansamble Heimatlandecho, Korenika in Lojzeta Furlana in napovedovalko TV Ljubljana Mojco Blažej-Cirej.

Ansambl Heimatlandecho deluje že petnajst let, za seboj ima šestnajst plošč in kaset, izvaja avstrijsko narod-

no in domačo glasbo, daje poudarek tudi jodlanju in showu na odru, predvsem pa ima ansambel izredno kvalitetne glasbenike, ki jih je v zadnjih petih letih okrepil Jože Burnik kot harmonikar in avtor skladb. Nekateri pravijo, da prekašajo tudi Alpski kvintet, pri katerem je Jože Burnik kot avtor številnih svetovnih uspešnic igral pred tem. Kdorkoli je kdaj slišal ta ansambel, je bil nad njim navdušen, zato se ljubiteljem narodnozabavne glasbe ponuja enkratna priložnost, da jih vidijo, kako igrajo tudi v živo, ne samo na televizijskih postajah po Evropi.

O napovedovalki TV Ljubljana Mojci Blažej-Cirej samo to, da spada v sam vrh priljubljenosti v Sloveniji, da s svojim znanjem in neubranljivim šarmom prepriča vsakogar, zato bo veljalo, da bo Mojca pravšnja simpatična vez, ki bo prijazno povezovala Glasbo treh dežel.

Ansambl Korenika prihaja s Podjune na avstrijski Koroški, kjer so doma tudi vsi člani ansambla. Ne gre za komercialno glasbeno skupino, pač pa za ansambel, ki išče nova glasbena pota tako v domači glasbi kot tudi v drugih glasbenih zvrsteh, od zabavnih do duhovnih pesmi. Ansambel je izdal že tudi svojo kaseto. Glasbo zanj piše znani koroški trubadur Hanzi Artač, besedila pa so iz zakladnice koroške pesnice Milke Hartman.

Ansambl Lojzeta Furlana, ki tokrat zastopa Tržaško, ni treba posebej predstavljati, a vendar. Pred nekaj meseci je ansambel v Sloveniji posnel svojo drugo kaseto, s katero je pokazal velik kvaliteten skok, kar ga uvršča med najboljše zamejske ansamble, ima ponudbo za TV snemanje na TV Ljubljana, pa tudi drugače so mu na široko odprta vrata. Na Glasbi treh dežel na Studencu pri Domžalah je močno navdušil občinstvo, kar še enkrat potrjuje, da dobra glasba res ne pozna meja.

Ansambl Korenika iz Podjune na Koroškem

Ansambl Lojze Furlan iz Zgonika

Francesca Duranti na literarnem večeru v Mestrah

V sam vrh turistično gastronomske ponudbe Veneta sodi znano gostišče All'Amelia v Mestrah. Lastnik tega gostišča Dino Boscarato je znan tudi zaradi tega, ker prireja, v sodelovanju z znanimi kulturniki iz Benetk, mesec za mesecem, literarne-gastronomske večere, na katerih znani pisatelji in pesniki predstavijo svojo noviteto in istočasno podajo nekaj obračun svojega dela.

Na prvem takem večeru v letošnji sezoni je kot gost prišla pisateljica Francesca Duranti, ki je letos poleti, prav v Benetkah, dobila nagrado Il Campiello, eno najbolj pomembnih italijanskih literarnih nagrad. Kot je že običaj ob takih priložnostih se je ta večer s pisateljico pogovarjal literarni kritik Cesare De Michelis, sicer tudi lastnik znane knjižne založbe Marsilio Editore. Durantijeva je povedala, kako se je v tej svoji knjigi podala na evropski vzvod, da bi našla stik z ljudmi, ki žive v slovanskem svetu, v državah z drugačnim socialnim in političnim sistemom. Povedala je, da evropski vzvod ne zanima samo gospodarstvenike in politike, marveč tudi kulturnike, ki skušajo tam najti nekaj, česar ni več najti v zahodni konsumistični družbi.

V prejšnjih letih so bili gostje teh večerov v gostišču Dall'Amelia tudi italijanski literati iz Trsta in iz Furlanije. Tudi letos bodo najbrž povabili nekoga iz naših krajev. Med povabljenimi gosti v tej sezoni je tudi sedanji predsednik vlade Andreotti, ki je znan po svojih pisateljskih sposobnostih.

Na takih večerih kuharji gostišča All'Amelia pripravijo jedi, ki so na nekak način povezane s pisateljem ali tematiko večera. Na takih večerih je približno 200 gostov.

Posnemalce so našli tudi v nekaterih drugih krajih Italije. Sedaj se nekaj podobnega, literarno-gastronomskega, pripravlja tudi v Rimu.

MARKO WALTRITSCH

Mojca Blažej-Cirej

V včerajšnjih prvih srečanjih osmine finala evropskega nogometnega pokala UEFA Spodrslijaj Napolija, ostali Italijani in C. zvezda uspešni

NAPOLI - WERDER 2:3 (0:1)
STRELCI: Neubarth v 41', Riedle v 46', Alemao v 51', Careca v 65', Rufer v 90'.
NAPOLI: Giuliani, Ferrara, Francini, Baroni, Alemao (v 67' Corradini), Renica (v 46' Mauro), Fusi, De Napoli, Careca, Maradona, Carnevale.

WERDER: Reck, Bockenfeld, Otten, Bratseth, Hermann, Borowka, Eilts, Votava, Riedle, Neubarth (v 69' Wolter), Rufer.

SODNIK: Karlsson (Šve.); GLEDALCEV (z vstopnic): 42.329.

NEAPELJ — V Neaplju so se sicer pred to tekmo zavedali, da naloga proti močnemu nemškemu moštvu Werder iz Bremna ne bo lahka, nihče pa ni pričakoval, da bodo gostje odnesli kar ves izkupiček s prvega srečanja.

Neapeljčani so v prvem polčasu zelo slabo igrali, saj so jim gostje vsilili svojo ritem igre in so že po prvem polčasu vodili z 1:0 z zadetkom Neubartha, potem ko je samo minuto prej Alemao zgrešil stoodstotno priložnost.

Že v začetku drugega polčasa spet hladna prha za domače gledalce: že v prvi minuti nadaljevanja je namreč Riedle podvojil in vse je kazalo, da si Napoli ne bo več opomogel. Domačini pa so ob dobri igri Maura najprej rezultat znižali z Alemaom, v 65. min. pa je Careca stanje izenačil. Domačini so potem imeli še nekaj priložnosti za zadetek. Prav v zadnji minuti pa so gostje v protinapadu dosegli z Ruferjem še tretji gol in s tem tudi zmago, tako da čaka Neapeljčane v povratnem srečanju v ZRN izredno težka, skoraj nemogoča naloga.

FIorentina - DINAMO KIJEV 1:0 (0:0)

STRELEC: Baggio v 77' (11-metrovka)
FIorentina: Landucci, Pioli, Volpentina, Iachini (v 79' Zironelli), Pin, Battistini, Kubik, Dunga, Dertycia (v 88' Del Lama), Baggio, Di Chiara.

DINAMO KIJEV: Čanov, Besonov, Bal, Kuznecov, Smatovalenko, Luznyj, Mihajličeno, Litovčenko, Salenko (v 88' Nikiforov), Yaremčuk, Zaejts.

Tako je Neubarth dosegel prvi zadetek za Werder Bremen proti Napoliju (AP)

SODNIK: Tritschler (ZRN); IZKLJUČEN: Yaremčuk v 35'; GLEDALCEV: 22.533.

PERUGIA — »Najboljši igralec na terenu je bil gotovo sodnik,« je dokaj polemično po včerajšnji tekmi dejal sloviti sovjetski trener Lobanovski.

Fiorentina si je, resnici na ljubo, zaslužila zmago, verjetno pa bi se igra odvijala drugače, če ne bi sodnik Že v 35. minuti izključil Jaremčuka zaradi prekrška na Baggiju. Sovjeti so bili tako primorani igrati v desetih in se morajo zahvaliti le razpoloženemu vratarju Čanovu, če so tako tesno izgubili in še za nameček po enajstmetrovki, ki jo je dokaj radodarno dosodil Zahodni Nemec Tritschler po prekršku sovjetskega branilca nad Di Chiaro. Tudi nerazumljiva je bila odločitev sodnika, ko je Dinamo razveljavil gol po lepo izpeljanem protinapadu.

Sicer pa je bila premoč Fiorentine v tem srečanju več kot očitna, saj je predvsem v drugem polčasu zgrešila več skoraj stoodstotnih priložnosti za gol.

JUVENTUS - KARL MARX STADT 2:1 (0:0)

STRELCI: Wienhold v 69', Schillaci v 81', Casiraghi v 87'.

JUVENTUS: Tacconi, Napoli, De Agostini, Galia, Bonetti, Fortunato, Aleinikov (v 60' Casiraghi), Barros, Zavarov, Marocchi, Schillaci.

KARL MARX STADT: Schmidt, Ziffert, Bittermann, Kohler, Illing, Müller, Barsikow, Steinnann, Winhold (v 77' Mitzscherling), Heidrich, Keller.

SODNIK: Goethals (Bel.); GLEDALCEV: 25 tisoč.

TURIN — V hladnem in vlažnem večeru so se Vzhodni Nemci očitno bolje znašli kot Italijani, ki so se poraza rešili le proti koncu. Že po 30 minutah je na stadion nepričakovano legla gosta megla in grozila, da bo treba srečanje prekiniti. V takem precej turobnem vzdušju se je Juventus znašel v hudih težavah. Gostje so namreč skrbno in tudi uspešno pokrivali svojo polovico terena, v kali zatirali

poskuse domačih in tudi prvi povedli. Zoff je na igrišče poslal tudi poškodovana Sachillacija in Aleinikova, prvi pa ga je poplačal z zadetkom, a drugega je zamenjal Casiraghi. Ta poteza se je obrestovala, saj je prav slednji le nekaj minut pred koncem zagotovil dragoceno zmago ekipi, ki se sinoči ni proslavila in je do uspešnega izida prišla le s precejšnjo mero sreče.

CRVENA ZVEZDA - KOELN 2:0 (0:0)

STRELEC: Savičević v 76' in 79'.

CRVENA ZVEZDA: Stojanović, Jurić, Marović, Kanatlarovski, Drizic, Najdoski, Prosinečki (Stošić), Savičević, Pančev, Stojković, Mrkela (Lukić).

KOELN: Illgner, Hagle, Jensen, Kirsten, Steiner, Janssen (Goeltz), Haessler, Rahn, Sturm (Goetz), Littbarski, Greiner.

SODNIK: Biguet (Fr.); GLEDALCEV: približno 90 tisoč.

BEograd — Konec tekme je bil za Crveno zvezdo ugoden, prvi polčas pa ni obetal nič dobrega. Beograščani so sicer imeli nekaj več pobude, vendar nasprotniku niso mogli do živega in ob čvrsti ter ostri igri in hitrih protinapadih zahodnonemških profesionalcev so začeli tudi izgubljati potrpljenje. Nikakor niso uspeli povezati svojih vrst in nekajkrat jih je pred najhujšim rešil Stojanović, enkrat pa je žogo s same gol črte odbil Mrkela.

Drugi polčas je Crvena zvezda začela nekoliko agresivneje, kot da bi se bila osvobodila treme, in vse pogostejše je bila na Koelnovi polovici igrišča. Ta terenska iniciativa pa je bila jalova vse do 76. minute, ko je Savičević z glavo končno zatresel mrežo in samo tri minute kasneje postavil končni rezultat, ki daje Beograščanom precej upanja na uvrstitev v četrtfinale.

OSTALI REZULTATI

- Olympiakos (Gr.) - Auxerre (Fr.) 1:1
- Antwerpen (Bel.) - Stuttgart (ZRN) 1:0
- Rapid Dunaj (AV.) - Liege (Bel.) 1:0
- Hamburger (ZRN) - Porto (Port.) 1:0

Povratna srečanja bodo 6. decembra.

Danes za »super pokal« Zdesetkani Milan v Barceloni

BARCELONA — Za današnje prvo srečanje za »super pokal« med Barcelono, zmagovalcem pokala pokalnih zmagovalcev, in Milanom, zmagovalcem pokala prvakov, ni skoraj nobenega zanimanja. V predprodaji so se »rešili« nekaj več kot 12 tisoč vstopnic, zato so se pri Barceloni odločili, da odprejo vrata vsem svojim članom, ki jih je kar 108 tisoč.

Današnje srečanje je sicer nekoliko bolj občuteno pri Barceloni, ki išče novega zadoščenja, potem ko je bila v 2. kolu izločena iz pokala UEFA. Prav zato trener Milana Sacchi opozarja, da morajo biti zelo previdni, še zlasti, ker jim manjka vrsta igralcev: Gullit, Ancelotti, Baresi, Filippo Galli, Borgonovo, Carobbi in Colombo.

Na svoji poti v Barcelono pa so se včeraj Milanovi igralci pošteno prestrašili. Letalo se je namreč znašlo v vertikalnem zračnem toku, ki ga je dodobra pretresel. Ko so se spustili nekoliko nižje, je bil preplah mimo. Tassottija in Massara pa naj bi bila obšla taka slabost, da danes morda niti ne bosta igrala.

Posnetek tekme med Barcelono in Milanom bodo prenašali po Italija 1 (ob 21.30).

Disciplinski ukrepi

MILAN — Disciplinska komisija italijanske nogometne zveze je v A ligi za dve koli izključila Amarilida (Lazio), po eno kolo pa bodo počivali Bonacina (Atalanta), Jozic (Cesena), Katanec (Sampdoria), Nela (Roma), Progn (Atalanta) in Tempestilli (Roma).

V B ligi bosta dve koli preskočila Modica (Messina) in Nardini (Barletta), po eno pa Bosco (Pisa), Fontana (Ancona), Gasperini (Pescara), Loseto (Catanzaro), Nunziata (Foggia), Piovani (Brescia), Robbiati (Monza), Sorbello (Avellino) in Turin (Como).

Najhujšo denarno kazen so v A ligo naložili Lazio (12 milijonov lir), v B ligi pa Barletti (15 milijonov lir).

Danes moški veleslalom na umetno zasneženi progi v Park Cityju Spet za točke svetovnega pokala

PARK CITY — Po ugibanjih, napovedih, intenzivnih pripravah bo danes končno spet šlo zares: ob 17.30 po našem času se bodo nadaljevale tekme za svetovni smučarski pokal, ki so se pred časom že začele v Argentini in Avstraliji. Danes bo na vrsti moški veleslalom. Edina težava je v pomanjkanju pravega snega. Organizatorji so namreč morali speljati umetno progo, ki jo obkrožajo lepe zelene senožeti. Pomanjkanje snega pa ni v svetovnem pokalu nič novega, ponavlja se stara zgodba iz prejšnjih let, ko so se morali tekmovalci dvije potiti po smučarskih centrih širom po Evropi. Razlika je le ta, da so sedaj na vrsti Američani. Nevšečnosti na Novi celini pa so le take, da se organizatorji spet nagibajo, vsaj za novembrske tekme, k evropskim ledenikom.

Po zadnjih vesteh je vzdušje v italijanskem taboru dobro, še zlasti po zadnjih treningih v Vailu. Seveda so vse oči uprte v Alberta Tomba, ob njem pa tehnični vodja Schmalzl dosti računala še na Konrada Ladstaetterja (slalom, veleslalom in superG) in na Poliga za tekme v veleslalomu. Na startu pa bodo seveda tudi Pramotton, Barcella in Erlacher.

Poleg Tombe bodo seveda prisotni vsi glavni favoriti, od Zurbignga do Girardellija, Furusetha, Bittnerja, Erikssona. Žal jugoslovanska vrsta ne more računati na kako vidnejšo uvrstitev, saj pomlaja svoje vrste, poleg tega jo je ob koncu pripravljalnega obdobja prizadela še vrsta poškodb.

Moški odbojarski pokal

Italijani pregazili Južno Korejo

HIROŠIMA — V 4. kolu moškega odbojarskega svetovnega pokala je Italija več kot prepričljivo premagala Južno Korejo, kateri je prepustila samo 23 točk. Verjetno so Italijani imeli pred očmi nedeljski spodrslijaj proti Kubi in niso hoteli prav nič prepuščati slučaju. Resnici na ljubo so jim Korejci ob koncu prvega seta in v začetku drugega povzročili nekaj preglavic s svojo hitro igro, kar pa »azzurrov« ni zmedlo.

Italija se je tako še bolj približala kolajni, vendar zlato zgleda nedosegljivo: Kuba, čeprav ni ponovila izredne igre proti »azzurrom«, se je s pre-

cejšnjo lahkoto otrsela Sovjetske zveze. Danes se bodo Italijani pomerili z Japonsko, ki ne bi smela predstavljati hujše ovire.

REZULTATI 4. KOLA: Italija - Južna Koreja 3:0 (15:11, 15:5, 15:7); Kuba - Sovjetska zveza 3:1 (15:12, 15:8, 10:15, 15:4); Brazilija - Kamerun 3:0 (15:6, 15:8, 15:7); ZDA - Japonska 3:1 (8:15, 15:13, 15:7, 15:11).

LESTVICA: Kuba 8, Italija 7, Japonska 6, ZDA 6, Brazilija 6, SZ 6, Južna Koreja 5, Kamerun 4.

DANAŠNJI SPORED: Kuba - Kamerun, Brazilija - ZDA, Južna Koreja - SZ, Japonska - Italija.

Pri tržaškem CONI

Felluga potrjen za predsednika

TRST — Emilio Felluga je bil potrjen za predsednika tržaškega pokrajinskega olimpijskega odbora (CONI) za obdobje 1989-1992. V odboru so še Marco Bagon, Renato del Castello in Franco Bilocari. Za tajnika je bil imenovan Livio Fragiaco, skrb za športne objekte pa je bila poverjena Brunu Passagnoliju.

Jugoslovanski nogometni pokal

Partizan v polfinalu

DINAMO - PARTIZAN 0:1 (0:1)

STRELEC: Ščepović v 31. min.

ZAGREB — Beograjski Partizan je včeraj v zaostalem povratnem četrtfinalnem srečanju premagal zagrebški Dinamo in se je tako uvrstil v polfinale. Beograščani so namreč zmagali tudi na prvem srečanju doma s 3:2.

Včerajšnje srečanje je potekalo normalno vse do 68. minute, ko so se začeli izgređi. Pomožni Partizanov trener Šoškić je nepotrebno stekel na igrišče, kar je znerviralo tako igralce Dinama kot Partizana. Sledilo je prerivanje med igralci, tako da so tekmo nadaljevali kar po šestih minutah prekinitve. Šoškića pa je sodnik Stojanović izključil. Le pet minut kasneje je Dinamov nogometaš Lesjak grobo startal na Milka Djurovskega. Tako Lesjak kot Ščepović, ki je Lesjaka zgrabil za vrat, sta bila izključena.

Tako se je srečanje, žal, izrodilo in sodniku je z veliko težavo uspelo pomiriti duhove ter izpeljati tekmo do konca.

Edini zadetek srečanja je padel v 31. minuti. Vso zaslugo pa ima Milko Djurovski, ki je v kazenskem prostoru lepo podal Ščepoviću, ki je neovirano dosegel zadetek.

Italija zlahka

CREMONA — V okviru kvalifikacij za evropsko mladinsko nogometno prven-

stvo je Italija včeraj s 5:0 (1:0) premagala Švico. Za uvrstitev v finalni del morajo mladi »azzurri« vsaj z dvema goloma razlike premagati še Portugalsko.

Turnir v Amsterdamu

AMSTERDAM — Da bi ostal v »evropskem« krogu, bo po izključitvi iz pokalnih tekem Ajax priredil spomladni prihodnjega leta v Amsterdamu mednarodni nogometni turnir, na katerem bosta nastopila še Real Madrid in Steaua iz Bukarešte.

Še naprej Toyota

CARLISLE (Anglija) — Po 3. etapi avtomobilskega rallyja po Angliji, veljavni za svetovno prvenstvo, je v vodstvu Španec Sainz na toyoti s časom 3.54'35". Sledijo: 2. Pentti (Fin.) mitsubishi po 1'36"; 3. Kankkunen (Fin.) toyota 2'06"; 4. Eriksson (Šve.) toyota 3'58"; 5. Salonen (Fin.) mazda 4'53".

Canè izločen

TURIN — V finalu »mini« teniškega turnirja v Turinu bosta igrala Edberg in Gilbert. Prvi je s 6:4, 6:4 premagal Canèja, drugi pa s 4:6, 7:6, 6:2 Noaha.

Kvalifikacije za košarkarsko evropsko prvenstvo Italija in Jugoslavija brez težav

Kot je bilo pričakovati, sta tako Italija kot Jugoslavija brez težav zmagali v včerajšnjem prvem kvalifikacijskem srečanju za evropsko prvenstvo.

SKUPINA B

BELGIJA - ITALIJA 79:97 (45:44)
ITALIJA: Pittis 6, Magnifico 15, Del'Agello 8, Brusamarello 3, Brunamonti 8, Riva 28, Morandotti 4, Costa 10, Rusconi 15, Lacorinini.

CHARLEROI (BELGIJA) — Italijani so imeli s trdoživimi Belgijci precejšnje težave le v prvem polčasu, ko so domačini tudi vodili za eno točko, v nadaljevanju pa so se razigrali in tudi zanesljivo zmagali.

V italijanskem moštvu je bil najboljši Antonello Riva, ki je dal 28 točk (od le-teh 4:5 za tri točke). Pri domačinih pa se je zlasti izkazal Bayer (21 točk).

SKUPINA C

ZRN - JUGOSLAVIJA 75:111 (36:56)
JUGOSLAVIJA: Radulović 9, Čutura 10, Kukoč 10, Komazec 13, Zdovc 10, Perasović 19, Danilović 17, Radja 21, Arapaovi: 2.

HAGEN — Želja jugoslovanskega strokovnjaka Svetislava Pešića, ki tre-

nira zahodnonemško reprezentanco, da bi presenetil evropske prvake, se je izjalovila. Pešićeva želja je trajala le bornih deset minut, ko so Jugoslovani vodili za štiri točke, nato pa so gostje odločno vzeli vajeti igre v svoje roke in že po prvem polčasu je bilo njihovo vodstvo 20 točk.

Premoč Jugoslovancev je bila še očitnejša v drugem delu tekme, ko so plavi poskrbeli tudi za nekaj atraktivnih potez.

SKUPINA A

Švedska - Grčija 86:100; Romunija - Bolgarija 76:98.

SKUPINA D

ČSSR - SZ 85:76; Izrael - Francija 99:93.

Tenis: Monika Seleš uspešna v Essnu

ESSEN — V prvem kolu mednarodnega teniškega turnirja v Essnu je Jugoslovanka Monika Seleš premagala Čehoslovakinjo Heleno Sukovo s 6:3, 6:1. Steffi Graf (ZRN) pa je po pričakovanju odpravila Bolgarko Manuelo Melejevo s 6:7, 6:1, 6:3.

Jutri in v soboto v Trstu mednarodni košarkarski turnir Kakovostna udeležba in nekaj »naših« igralcev

Marko Ban (še v Jadranovem dresu) se bo jutri spet predstavil našim navijačem... toda v moštvu Irgeja Desio

Jutri in pojutrišnjem bo v tržaški športni palači zanimiv kakovostni košarkarski turnir v humanitarne svrhe v organizaciji SOGIT, v sodelovanju lige Alpe Adria in pod pokroviteljstvom tržaške občine.

Na tem turnirju bodo nastopile naslednje ekipe: Benetton Treviso in Irge Desio (italijanska A-1 liga), Stefanel Trst (italijanska A-2 liga) in jugoslovanski prvotilci Smelt Olimpija iz Ljubljane. Turnir pa bo še posebno zanimiv za naše ljubitelje košarke, saj bodo na njem nastopili kar trije slovenski zamejski košarkarji (Marko Ban z Irgejem, Marko Lokar s Stefanelom in Jordan Marušić z Benettonom iz Trevisa). Če dodamo še, da bo v Stefanelovih vrstah igral tudi Gregor Fučka, za katerega kaže, da so končno rešili še zadnje birokratske težave, je slovensko predstavništvo (razen seveda ljubljanske ekipe) kar dokajšnje.

SPORED TURNIRJA

JUTRI, 24. t. m.: 20.30: Benetton Treviso - Smelt Olimpija Ljubljana; 22.00: Stefanel Trst - Irge Desio. SOBOTA, 25. t. m.: 20.30: finale za 3. mesto; 22.00: finale za 1. mesto. Vse tekme bodo v tržaški športni palači.

Košarkarski turnir Alpe Adria: Benettonu iz Trevisa končna zmaga

FONTANAFREDDA (Pordenon) — Končna zmaga na košarkarskem turnirju Alpe Adria je šla Benettonu iz Trevisa, ki je v finalni tekmi s 110:83 (46:40) odpravil postavbo Gradine iz Pulje.

BENETTON: Macy 12, Bortolon 7, Marušić 18, Vazzoler 10, Villalta 25, Vianini 8, Gay 11, Mian 10, Generali 9, Miletic GRADINE PULJ: Beragonja 16, Srdić, Vujadinović 5, Miletić 5, Popović, Grgurev 20, Milekić 2, Ciklič 10, Despotović 3, Avdija 22.

ob robu naših nogometnih igrišč

Bo letos Gaji vendarle uspel podvig?

Rezultati nedeljskih tekem v amaterskih prvenstvih so bili za naše ekipe s Tržaškega še kar pozitivni, če upoštevamo, da letos prvič nobena od naših ekip ni izgubila. Od štirinajstih možnih točk so jih naše ekipe osvojile kar deset in s tem v glavnem ohranile položaje na lestvicah.

Lep podvig je v nedeljo nedvomno napravila padriško-gropajska Gaja, ki je premagala neposrednega tekmeča za vrh lestvice (Aurisino). S to peto prvenstveno zmago si sedaj Gaja deli prvo mesto z Opicino in vodilni par ima tako kar tri točke prednosti nad trojico Sant'Andrea, Aurisina in Junior Aurisina. Sicer ne smemo pozabiti, da je Gaja že nekaj sezon zaporedoma pri vrhu lestvice. Od sezone 1984/85, torej pet let zaporedoma, zaključuje prvenstvo 3. amaterske lige na 5. oziroma 6. mestu lestvice.

Letos pa kaže, da se gajevcem nudi lepa priložnost, to je napredovanje v 2. amatersko ligo. Tu so namreč zadnjič igrali v sezoni 1982/83. Da bi zvedeli, kakšno je vzdušje v taboru Gaje, predvsem pa, kaj si obetajo v letošnjem prvenstvu, smo se obrnili do predsednika društva Stanija Kalca in mu zastavili nekaj vprašanj.

Po osmih kolih je Gaja na vrhu lestvice. Si to predvideval?

»V prvi vrsti smo letos poskrbeli za pomladitev ekipe, obenem pa skušali popraviti tiste vrzeli, oziroma pomanjkljivosti, ki so prišle na dan v teku lanskega prvenstva. Mislim, da smo postavili še kar homogeno ekipo in z resnim in požrtvovalnim delom naše ga trenerja Čermelja so prišli tudi rezultati. Pregovor pravi: po delu plačilo. In ker treningi so intenzivni in dobro obiskani, so pozitivni rezultati prav sad resnega pristopa nogometašev do dela.«

Kdo misliš, da bo najresnejši kandidat v boju za napredovanje?

»Čeprav nismo prišli še do polovice prvenstva, lestvica kaže precej realno sliko. Opicina, ki si z nami deli prvo mesto, je res solidna ekipa, in to smo ugotovili tudi pred kratkim (12. t. m.) na Padričah, ko smo jo premagali z 2:1. Kljub temu Opicina ostaja še vedno najnevarnejši nasprotnik. Tudi Aurisina ni slaba. Mislim pa, da ne bo vzdržala do konca.«

Trenutek z nedeljskega prvenstvenega srečanja Gaja - Aurisina. (Foto Magajna)

Kako pa navijači reagirajo na te podvige Gaje?

»Čeprav naše publike, oziroma navijačev nismo ogreli, ker so že po značaju nekoliko hladni, mislim, da smo vseeno pritegnili nekaj privržencev nogometa. Če bi govorili v odstotkih, mislim, da smo pridobili dvajset od sto gledalcev. Seveda, če bomo nadaljevali s pozitivnimi rezultati, upam, da se bo okrog padriškega pravokotnika zbralo še več navijačev.«

Kako pa ocenjujete ostale naše ekipe, ki igrajo v tej skupini?

»Od Brega sem gotovo pričakoval več. Po obetavnem začetku pa so plavi precej popustili. Kras se mi zdi solidna ekipa, upoštevati je namreč treba, da je bila enajsterica praktično sestavljena v zadnjem trenutku, tik ob zaključku nogometne borze. Kljub trenutni seriji neodločenih izidov, sem prepričan, da bo Kras dosegel dobre rezultate. Primorca letos nisem še videl. Če sodimo po rezultatih, Trebenci gotovo niso blesteli. Nedvomno se letos odhod Husuja, ki igra sedaj pri Opicini,

in odsotnost Fachina v napadu, precej pozna.«

Bo torej Gaji letos uspel prestop v 2. amatersko ligo?

»Upam in mislim, da si vsi v taboru Gaje to seveda želijo. Pozabiti ne smemo, da smo bili tudi v prejšnjih sezonah vedno pri vrhu lestvice. Do samega vrha pa nam ni uspelo predvsem zaradi številnih poškodb, ki so vedno pestile naše nogometaše. Čeprav so poškodbe pri nogometu skoraj neizogibne, letos trenerju Čermelju vseeno uspe postaviti na igrišče homogene postave, kljub temu da skoraj vsako nedeljo igra vlogo libera drugi nogometaš. Doslej nam je šlo vse še kar v redu, saj smo na vrhu lestvice in zato ne smemo popustiti, saj se nam nudi res lepa priložnost.«

BRUNO RUPEL

Disciplinski ukrepi

Disciplinska komisija deželne nogometne zveze je za eno kolo med drugimi izključila tudi dve nogometaša proseškega Primorja Antonia Verrilla in Vincenza De Marca.

šport na primorskem

Izola jesenski prvak

Končan je jesenski del tekmovanja v slovenski nogometni ligi, jesenski naslov pa je osvojila ena od obeh primorskih ekip - enajsterica Izole. To je hkrati nov uspeh trenerja Pertiča, ki je dokazal, da je izvrsten nogometni strokovnjak. Izola je v zadnjem kolu v gosteh premagala Medvode z 2:1. Slabše so letos igrala novogoriška Vozila. Nazadnje so izgubila v Rogaški Slatini z 0:2 in so pri dnu lestvice. Koprčani so v 15. kolu medrepubliške lige iztržili manj, kot so pričakovali - le točko po streljanju 11-metrovk (v rednem delu je bil rezultat tekme Koper - Jedinstvo 0:0).

Še naprej igrata izvrstno obe drugoligaški odbojarski ekipi. Salonit je premagal INO s 3:0 in vodi v prvenstvu, Nova Gorica (ženske) pa je po zmagi nad Bledom s 3:0 na 2. mestu.

Novo (četrt) prvenstveno zmago so v tekmovanju 2. zvezne lige dosegli postojnski košarkarji, ki so odpravili Vardo s 104:88. V slovenski ligi za moške je zmagal Koper, košarkarice Cimosca pa niso bile kos ID Ježici.

Rokometašice ajdovskega Mlinotesta niso uspeli drugič zmagati v tekmovanju 2. zvezne lige. V Tuzli bi si zaslužile zmago, vendar so po zaslugi sodnikov izgubile po podaljšku. V slovenski ligi za ženske je bil na sporedu primorski derbi, v katerem je Burja zaslužno odpravila Ferrotehno. V moški ligi sta Jadran in Ferrotehna zmagala, Ajdovščina pa je doživela tesen poraz.

Drugič so zmagale kegljavke Adrije in to na gostovanju v Koprivnici, kar je za novinke v prvi zvezni ligi lep uspeh. (DK)

Državno mladinsko košarkarsko prvenstvo

Spet usoden drugi polčas

JADRAN FARCO - TECNOLUCE 85:87 (85:87)

JADRAN FARCO: Oberdan 18 (2:2), Daneu 7 (0:2), Sterni 14 (0:1), Battini 22 (4:5), Gerli, Pertot 5 (1:1), Lesica 3, Sošič, Stanisa 14 (4:6), Crisma 2.

SODNIKA: Ruaro in Dellosto (oba iz Trsta). PON: Pertot (29). TRI TOČKE: Oberdan 2, Daneu 1, Lesica 1.

Če bi košarkarske tekme trajale le 20 minut, to je en polčas, bi Jadran Farco nedvomno premagal vse tekmece v svoji skupini državnega prvenstva in bil seveda nepremagan na vrhu lestvice.

Tudi v terek so namreč jadrancovi po prvem polčasu vodili proti moštvu Tecnoluce kar s 56:40. ne samo: v 27. minuti je bil izid še 71:52 (torej +19 za naše). Nakar je sledil pravi »black-out« naših predstavnikov, ki so popustili na vsej črti, njihova prednost je tako začela kopneti in gostje so prvo izenačenje dosegli v 37. minuti (81:81).

V poslednjih potezah so bili gostje prisebnejši in so tako zmagali za dve točki.

Kaj naj še rečemo po tem ponovnem porazu Jadranskih mladincev? Naši igrajo v prvem polčasu skoraj brezhibno, poletavno, izredno zbrano in dopadljivo. V nadaljevanju pa preobrat: kaže, kot da bi jadrancovi pozabili, kako se igra košarka.

»Očitno nismo zbrani vseh štirideset minut,« je na kratko dejal po torkovem nastopu trener Valter Vatovec.

(bl)

Tudi tri naše peterke na kadetskem turnirju AA

Kaže, da bo tudi letošnji kadetski košarkarski turnir Alpe Adria naletel na velik uspeh, vsaj če sodimo po številu vpisanih moštev. Na ta turnir se je namreč vpisalo kar 50 ekip, med le-timi tudi tri naša moštva, in sicer Bor, Dom in Kontovel.

Medtem ko je žreb določil, da bo Bor nastopil kar v drugem delu, bosta v prvi fazi nastopila Dom in Kontovel, ki bosta igrala v isti skupini (12) skupno s Tricesimom. V nadaljnji del se bosta uvrstili dve ekipi vsake skupine.

obvestila - obvestila

ŠD BREG - SMUČARSKI ODSEK
priredi tečaj smučarske opreme, in sicer v selovadnici v Dolini. Prodaja opreme bo v soboto, 25. t. m., od 18. do 21. ure, v nedeljo, 26. t. m., od 10. do 12. ure ter od 16. do 19. ure ter v ponedeljek, 27. t. m., od 18. do 21. ure. Vabljeni vsi zainteresirani!

ŠPORTNA ŠOLA TRST
sporoča, da bo redni občni zbor danes, 23. t. m., v Gregorčičevi dvorani v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20, z naslednjim dnevnim redom: 1. otvoritev; 2. poročila o delovanju ŠŠT; 3. razprava o poročilih; 4. volitve novega odbora; 5. razno. Začetek v prvem sklicu ob 20.30 in v drugem sklicu ob 20.30.

Odbor

JADRALNO PADALSTVO
v Domu A. Sirk v Križu bo jutri, 24. t. m., ob 20.30 srečanje na temo »Jadrarno padalstvo: nova veja alpinizma«, ki ga prireja Skdanc in vaški pustni odbor. Sodelovali bodo Peter Regent, Martin Starc, Slavko Bezin in Ivan Milič.

ŠD MLADINA
priredi v domu A. Sirk v Križu sejem nove in rabljene smučarske opreme (v

sodelovanju s trgovino Hill sport). Urnik sejma: nedelja, 26. in ponedeljek, 27. t. m., od 10. do 20. ure. Rabljeno opremo sprejemamo v petek in soboto ob urah društvenega bara. Vabljeni!

SK DEVIN - ŠD SOKOL
priredita 25., 26. in 27. novembra v dvorani Igo Gruden - Nabrežina št. 89 (v neposredni bližini Trga sv. Roka) sejem nove in rabljene smučarske opreme. Stojan in Any s trgovino 3 A Sport (Tržič - Drevored San Marco 5) vam bosta na razpolago z novostmi 1989/90. Urnik sejma: v soboto, 25., in ponedeljek, 27. t. m., od 15. do 21. ure in v nedeljo, 26. t. m., od 10. do 21. ure.

SK BRDINA
obvešča, da bo ob priliki tradicionalnega Miklavževega sejma na Opčinah v Prosvetnem domu od 2. do 4. decembra priredila sejem rabljene smučarske opreme. Vsi, ki imajo odvečno smučarsko opremo doma in bi jo želeli oddati, naj jo prinesejo na sedež, društvo pa bo poskrbelo za vsakega posameznika. Sprejemanje smučarske opreme je predvideno od ponedeljka, 27. do četrтка, 30. t. m. na sedežu društva, Proseška ul. 131, od 19. do 21. ure.

pismo uredništvu - pismo uredništvu - pismo uredništvu

Druga plat združevanja sil v nogometu...

Prejeli smo s prošnjo za objavo.

Čutili smo potrebo in istočasno tudi dolžnost, da vas seznanimo z določeno realnostjo, ki predstavlja po našem mnenju negativno plat razvoja nogometa na Goriškem. S tem mislimo na nepravilno in predvsem nepošteno izrabljanje nekaterih aspektov združevanja sil, ki izvirajo iz gole potrebe in nujnosti zaradi anagrafskega padca in ne pa zaradi kakšne posebne želje po združevanju. Sami smo se že večkrat v preteklosti izrazili za združevanje sil tudi na nogometnem področju, vendar smo danes prišli do zaključka, da ni možno pravilno in korektno sodelovanje, če se to ne začne pri glavi in ne pa pri repu, kakor se danes dogaja. Prepričani smo, da bi se morala društva najprej dogovoriti in se sporazumeti (s pismenimi dogovori) o sodelovanju in eventualno o združevanju pri članskih ekipah, kar bi privedlo do

močne slovenske ekipe na Goriškem (privlačne tudi za mladino), in nato komaj reorganizirati vso mladinsko dejavnost. Danes se na žalost dogaja vse obratno: združujemo se namreč pri mladinskem nogometu, s članskimi ekipami pa o tem ni ne duha ne sluha. Najbolj negativen aspekt vsega tega pa je, da se vse dogaja brez nobene kontrole ZŠSDI in brez pismenih dogovorov, kar privede do skrajno neljubih in nepoštenih dogodkov.

Naj omenimo le nekatere: pred časom smo med društvi začrtali okvirni program za mladinski sektor, po katerem bi moralo vsako društvo skrbeti za eno združeno ekipo. V Sovodnjah naj bi imeli začetnike. Prav pred izpadom roka za vpis mladinskih ekip, potem ko smo mi že vpisali začetnike, se je drugo društvo odločilo, da bo vpisalo tudi začetnike in s tem popolnoma

prezrlo dogovor. To nas je spravilo v velike težave, saj do zadnjega trenutka nismo vedeli, če bomo lahko sploh začeli prvenstvo zaradi pomanjkanja igralcev. Problem smo vendar, a ne brez težav, rešili.

V društvih vlada tudi velika zmeda o tem, čigavi naj bi bili mladinci, ki nastopajo v združenih ekipah. Ali morajo ostati društvu, pri katerem nastopajo v mladinskih ligah, ali se morajo vrniti k matičnemu društvu? Mi smo za drugo rešitev, upoštevajoč seveda tudi želje nogometašev. Ker do danes ni bilo nobenega dogovora v zvezi s tem, smo sedaj priča »kraj« mladih nogometašev med slovenskimi društvi, ki poteka z nepoštenimi zvijačami ne samo do društev, ampak tudi do mladincev in njihovih staršev. To gre v škodo predvsem našemu zamejskemu nogometu.

Športno društvo Sovodnje

naše gore in ljudje - naše gore in ljudje - naše gore in ljudje - naše gore in ljudje

Dve leti za Jelinčičevim vzponom
Tudi dva Furlana na osemstisočaku

Trinajstega septembra lanskega leta sta dva furlanska alpinista, Alberto Busettni in Elvio Ferigo, osvojila 8201 m visoki himalajski osemstisočak Čo Oju ter tako dve leti po Dušanu Jelinčiču kot prvi Furlani in drugi oz. tretji državljani naše dežele stopili na teme nekega osemstisočaka. Žal smo to novico izvedeli šele te dni, ko nam jo je posredoval odgovoren za planinsko rubriko »Andar per monti« dnevnika Il Gazzettino Maurizio Perotti.

Odpravo »Cho Oyu 88« je sestavljala šest furlanskih alpinistov iz Trbiža (poleg Busettnija in Feriga so tvorili ekspedicijo Fabio Agostinis, Sergio Cossettini, Gherardo Plosch in Lucia Vuerich, ki imajo za sabo vrsto izvenevropskih odprav). Na pot so se odpravili 8. avgusta, domov pa so se vrnili kakšna dva meseca kasneje. Po lastnih trditvah so imeli še precej dolgo vreme, objektivne težave pa so bile le v obliki velikih serakov med taboroma II in III na višini 6500 oz. 7000 m ter v obliki izredno močnega vetra na vršnem grebenu.

Furlani so vsekakor opravili velik podvig, saj so se prav v tistem obdobju na isti gori npr. obrnili znani »Ragni di Lecco«, ki so hoteli preplezati prvenstveno smer po severnovzhodnem grebenu tega osemstisočaka. Jelinčič, ki je dne 4. avgusta 1986 osvojil osvojil 8047 m visoki Broad Peak in Busettni ter Ferigo so torej edini deželni alpinisti »z osemstisočakom v žepu«, ta izkupiček pa se bo vsekakor lahko izboljšal na odpravi Alpe-Adria na Everest in Lhotse, ki bo na sporedu prihodnje leto, saj bo kar sedem plezalcev od skupno 17 prebivalcev dežele FJK (Davor Zupančič, Lenart Vidali, sam Jelinčič, Marco Sterni, Mauro Pertonio, Sergio De Infanti in Attilio De Rovere).

Smučarski tečaj SPDT

Smučarski odsek SPDT prireja tudi letos tradicionalni smučarski tečaj za svoje člane. Tečaji bodo v Ravasclettu oz. na Zoncolanu v Karniji ob nedeljah 14., 21. in 28. januarja ter 4. februarja prihodnjega leta. Tečaj bo za začetnike (pač začetniški) in za tiste, ki že znajo smučati (nadaljevalni), cene pa so sledeče: samo tečaj (seveda vse štiri nedelje) 40 tisoč lir; prevoz in tečaj (po dve uri nedeljsko) 85 tisoč lir, samo prevoz z avtobusom stane 55 tisoč lir, tečajniki in izletniki pa lahko plačajo vpisnino v dveh obrokih.

Vpisovanje bo na sedežu društva (Ul. sv. Frančiška 20/3. nad.) vsak ponedeljek od 19. do 21. ure do vključno 18. decembra ter v petek 15. decembra od 19. do 21. ure in v soboto, 16., od 10. do 14. ure. Pri vpisovanju je obvezna izkaznica SPDT s poravnano letošnjo članarino.

Tečaji bodo potekali v skupinah z največ osmimi člani pod vodstvom učiteljev smučarske šole iz Ravascletta. Organizator bo med drugim s svojimi vaditelji poskrbel za dodatno smučarsko dejavnost izven ur tečaja za osnovnošolce in tudi za odrasle, ki bi radi izboljšali svojo tekmovalno tehniko. V obeh primerih je zaradi zavarovalnine in odgovornosti obvezno včlanjenje v italijansko smučarsko zvezo FISL.

Odhod avtobusov bo točno ob 6.30 izpred tržaške sodne palače (Foro Ulpiano). Člani in tečajniki imajo popust na dnevnih tečajih.

Dodali bi še, da bo SPDT, če bo dovolj zanimanja za to, organizirala tečaj teka na smučeh, predvideni pa so tudi skupno štiri izleti turnega smučanja v spremstvu kvalificiranega vodiča.

Z avtobusom v Istrske Toplice

SPDT prireja to nedeljo, 26. t. m., avtobusni izlet v Istrske Toplice z vzponom na Zrenj (472 m) in povratek v

vas Oprtalj. Hoje bo za štiri ure. Izlet vodi odbornik SPDT Mario Milič (vse informacije na tel. št. 229258), vpisovanje pa je še vedno odprto na sedežu ZŠSDI (Ul. sv. Frančiška 20/2. nad., tel. 767304) do nepreklicno jutri. Cena izleta je 15 tisoč lir, zbirališče izletnikov pa bo ob 7.30 pred tržaško sodno palačo (Foro Ulpiano). Izlet bo ob vsakem vremenu, saj če bo v nedeljo dan bolj kisel, bo pač ekskurzija nekoliko bolj turistična. Istra pa je ob vsakem vremenu lepa...

Zanimivo po Vertikali

Lepa skupina planincev SPDT se je v nedeljo podala na prijeten sprehod po tržaškem Krasu od Repna do Praprota. Vreme ni bilo najboljšo, vendar pa ni deževalo, tako da so udeleženci izleta uresničili svoj namen. Planinci so namreč prehodili traso Vertikale ter nekoliko »osvežili« markacije po tej vezni planinski poti SPDT. V Trnovci pa so se izletniki ustavili pri prijaznem Lojzetu Škrku, ki jim je ponudil kozarec novega vina, ki se je še kar prilegel. Izlet je vodil načelnik markacijskega odseka SPDT Peter Suhadolc.

Pri AO SPDT Stefano Zaleri o Cerro Torreju

Člani Alpinističnega odseka SPDT so stalno zelo aktivni. Prejšnji petek

so se zbrali na svojem rednem sestanku ter razpravljali predvsem o možnosti vključitve jadranskih padalcev v delovanje odseka, jutri pa se bo v okviru rednega sestanka alpinistov, ki bo ob 20.30 na sedežu odseka (Ul. Carducci 8/2. nad.), nadaljevala prava interna predavateljska sezona AO SPDT. Tokratni gost bo znani tržaški alpinist Stefano Zaleri - Calicetto, ki bo prikazal diapozitive s svoje nedavne uspešne plezarije na Cerro Torre v Patagoniji.

Smrt Božidarja Jakca, prijatelja gora

V ponedeljek je v Ljubljani v enaindevetdesetem letu starosti umrl starosta slovenskih slikarjev Božidar Jakac. Zakaj ga omenjamo? Jakac je bil prijatelj naših gora, saj jim je priznaval velik simbolični pomen, ko so le slednje pomenile možnost svobode in iskanje novih poti v zasužnjeni Sloveniji. V intervjuju, ki so ga predvajali v ponedeljek zvečer po RTV Ljubljana in ki so ga posneli ob Jakčevi 80. letnici, je umetnik predvsem omenil »idrijsko obdobje«, ko je živel skupno z dolgoletnim predsednikom SPDT Zorkom Jelinčičem. Poudaril je pozitiven vpliv, ki ga je imel slednji pri razvoju svojega mišljenja in umetnosti ter pri sprejemanju slovenskih gora kot simbola boja za svobodo.

Naročnina: mesečna 16.000 lir - celoletna 192.000 lir; v SFRJ številka 12.000.- din, naročnina za za-
sebnike mesečno 30.000.- din, trimesečno 85.000.-
din, letno 320.000.- din, upokojenci mesečno
25.000.- din, trimesečno 65.000.- din, polletno
120.000.- din, letno 240.000.- din. Naročnina plača-
na vnaprej se med letom ne povzra.

Poslani tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglaš - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš.
23 mm) 80.000 lir. Finančni in legalni oglaš 1 modul
(šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Mali oglaš 850 lir
beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 19%. Osmr-
tnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele
Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasnem
oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-
688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri
podružnicah SPI.

primorski dnevnik

četrtek, 23. novembra 1989

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460894
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723
CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Marko Waltritsch

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

Cian italiani
zvezda zasopnih
založnikov PEG

Washington se je temeljito pripravil na morebitni poseg specialcev Po dvanajstih urah zasede je gverila osvobodila talce iz hotela Sheraton

SAN SALVADOR — Gverilci osvobodilne fronte Farabundo Marti so se včeraj pozno popoldne umaknili iz elitne mestne četrti Colonia Escalon, kjer je tudi hotel Sheraton. Vesti o umiku oziroma o vzroku umika so še zelo protislovne, kot je protisloven celoten potek te drzne gverilske akcije, ki se je začela dan prej.

V hotelu je bil med drugimi gosti tudi generalni tajnik Organizacije ameriških držav (OSA) Joao Baena Soares. V istem nadstropju pa so bili nastanjeni tudi štirje ameriški vojaški izvedenci ter skupina čilskih in gvatemalskih diplomatov. Čile in Gvatemala sta veliki zaveznici desničarske vlade Alfreda Cristianija. Okoliščine so bile torej najbolj primerne za najrazličnejša uganjanja. Salvadorska vlada je bila prepričana, da gverila pripravlja krvavo maščevanje, vendar se je pozneje izkazalo, da ni tako. Po krajšem, a silovitem spopadu z vojsko je gverila dopustila, da večina hotelskih gostov, med njimi je bilo tudi več Italijanov, zapusti Sheraton pod pokroviteljstvom Organizacije rdečega križa. Medtem pa so civilisti, ki bivajo v neposredni bližini hotela prostovoljno zapustili domove in se zatekli na varno.

Tiskovne agencije so še včeraj zjutraj poročale, da so gverilci zadržali kot talce generalnega tajnika OSA in skupino ameriških vojaških izvedencev, vendar je pozneje gverilska radijska postaja Venceremos dala povsem drugačno verzijo. Njen glasnik je jasno poudaril, da ni bil namen gverile vzeti nikogar za talca, prav tako ni bil v načrtu pravi napad na hotel Sheraton. »Ameriški državljani se niso umaknili iz hotela niti potem ko smo jim zagotovili, da niso v nevarnosti,« meni radio Venceremos. Glasnik gverile pa je ta dogodek obrazložil še drugače; dejal je namreč, da ameriški vojaški izvedenci niso hoteli iz hotela, da ne bi očitno dokazali, da je Washington dejansko mobiliziral marine proti gverili. Ni pa izključeno, da je ponoči prišlo do nekakšnega dogovora med gverilci in »uglednimi« talci, po katerem naj bi goste hotela osvobodili pod pogojem, da se gverilske čete lah-

ko nemoteno umaknejo in mestnega jedra.

Napetost, ki se je še zaostrila po zasedbi hotela Sheraton, pa se je predvčerajšnjim »preselila« tudi v Belo hišo. Predsednik Bush je sklical vse najožje sodelavce, da bi proučil možnost oziroma umestnost posega elitnih enot ameriške vojske, predvsem usnjenih čelad oddelka Delta Force. Washingtonska uprava očitno ne želi še enkrat zabresti v zmedo, v kakršni se je znašla po spodletem državnem udaru v Panami. V primeru zasedbe hotela Sheraton in domnevnega zajetja ameriških talcev s strani salvadorske gverile pa je Washington nekoliko pretiraval, saj je svoje elitne vojaške oddelke celo opremil s posebno tehnologijo za lokalizacijo morebitnih ujetnikov.

Na sliki (telefoto AP): generalni tajnik OSA zapušta hotel Sheraton v varstvu salvadorske vojske

Petsto milijonov Indijcev od včeraj voli nove poslance v spodnji dom parlamenta

Zanimanje za volitve je precejšnje in prvi volilci so bili pred volišči še pred njihovim odprtjem (Telefoto AP)

NEW DELHI — V Indiji so se včeraj začele volitve za obnovo spodnjega doma v indijskem parlamentu. Volilno pravico ima približno 500 milijonov ljudi, ki bodo med približno 2.500 kandidati, ki pripadajo 200 različnim strankam, izvolili 524 poslancev. Včeraj so volitve bile v 15 od 25 indijskih držav, v preostalih desetih pa bodo volilci odšli na volišča jutri in v nedeljo. Po napovedih bi morali za prve delne izide zvedeti že v noči z nedelje na ponedeljek.

Najnovejše predvolilne raziskave so pokazale, da lahko Kongresna stranka premiera Rajiva Gandhija izgubi absolutno večino, ki jo je imela doslej z več kot 400 poslanci. Glavni nasprotnik tej stranki je Združena opozicijska fronta, ki jo sestavljajo dve stranki iz centra, ena desničarska in dve indijski komunistični partiji. V nasprotju s temi napovedmi je premier Gandhi, ki

je bil v New Delhiju med prvimi, ki so volili, izjavil, da računa na zmago in da ne da dosti na napovedi.

Indijske volitve so same na sebi dokaj zapletena operacija, ki zahteva na tone papirja, gore elastik in hektolitri črnila. Volilni listi so veliki kot listi kakega časopisa, vsak volilec pa mora ob prihodu na volišče najprej oddati svoje prstne odtise. Glasovanje je še bolj zapleteno zaradi velikanskega števila strank in simbolov, med katerimi morajo Indijci izbirati. Ob znaku izbrane stranke ali kandidata pa mora nato pritisniti poseben pečat, ki ga vsak dobi na volišču. Znaki strank pa so najrazličnejši. Gandhijeva stranka ima za svoj znak roko, opozicijska kolo, prisotni pa so še lotosovi cvetovi, sloni, puščice in mnogi drugi. Glasovanje se zaključuje z zloženjo in z elastiko »zaprt« glasovnico, ki jo volilec odda funkcionarjem na volišču.

V Racalmutu na Siciliji včeraj pokopali pisatelja Sciascio

RACALMUTO — Velika množica je včeraj v Racalmutu na Siciliji pospremila na zadnjo pot velikega pisatelja Leonarda Sciascio, ki je umrl v ponedeljek po dolgi in hudi bolezni. Pogrebni obred v krajevni cerkvi je vodil agrigentski nadškof Ferraro, pomagali pa so mu duhovniki iz pisateljevega rojstnega kraja.

V cerkvi je bilo prostora le za približno 500 ljudi, več tisoč pa jih je zadnji pozdrav umrlemu pisatelju izkazalo pred cerkvijo. Med prisotnimi sta bila ministra Mattarella in Mannino, tajnik PSI Craxi, poslanski zbornik, v kateri je med radikalnimi poslanci Sciascia sedel v sedmem zakonodajnem obdobju, je predstavil poslanec Sinesio, prišla sta tudi predsednika deželnega odbora in deželnega sveta Nicolosi ter Lauricella, medtem ko sta KPI zastopala Macaluso in sicilski deželni tajnik Folena. Pogrebu so prisostvovali tudi mnogi župani, med katerimi sta bila tudi župana Palermo Orlando in Agrigenta Scifo, pisateljevo rojstno mesto pa je predstavljval celoten občinski svet z županom Luigiem Castiglioniem na čelu.

Po končanem verskem obredu se je pogrebni sprevod podal skozi množico do krajevnega pokopališča, rojstni Racalmuto pa je v znak spoštovanja do umrlega pisatelja proglasil tridnevno žalovanje.

V Moskvi se že pripravljajo na obisk Mihaila Gorbačova v Italiji in Vatikanu

MOSKVA — Mihail Gorbačov se prihodnji teden odpravlja na uradni obisk v Italijo in Vatikan. Poleg tega, da gre za prvi obisk šefa sovjetske države in partije, še pričakujejo, da bodo podpisali okoli dvajset sporazumov in pogodb. Na današnji tiskovni konferenci so v sovjetskem zunanjem ministrstvu predstavili rusko izdajo knjige Giulia Andreottija »ZSSR. Videna izbira« in izrekli italijanskemu gostitelju kup komplimentov. Pričakujejo, da bosta Gorbačov in papež Janez Pavel II. sklenila vzpostaviti polne diplomatske odnose med Sovjetsko zvezo in Sveto stolico, nakar naj bi poglavar rimsko-katoliške cerkve le prišel na obisk v Sovjetsko zvezo.

Čeprav so visoki sovjetski diplomatje v navzočnosti italijanskega veleposlanika večkrat poudarjali, da bo osrednji pomen visokega obiska v Rimu v tem, da bo Mihail Gorbačov izmenjal poglede o mednarodnih vprašanjih z Giulio Andreottijem in drugimi italijanskimi politiki, pa niso mogli mimo velike teže bilateralnega sodelovanja. Italija je za Sovjetsko zvezo četrti največji zunanjetrgovinski partner na Zahodu. Med obiskom

Gorbačova naj bi podpisali ducat pogodb o prav velikih skupnih akcijah in objektih. Fiatu dajejo izgradnjo velikanske tovarne avtomobilov v mestu Jelaburga ob reki Kami v Tatariji. To naj bi sploh bil za kombinatom VAZ (tovarna avtomobilov znamke lada) drugi največji izdelovalec osebnih in lahkih vozil v vsej Sovjetski zvezi.

Italija je bila vsa leta po vojni v pionirski vlogi v gospodarskih odnosih s Sovjetsko zvezo, so poudarili sovjetski predstavniki.

Med Moskvo in Vatikanom je vrsta neresenih vprašanj. Rimsko-katoliška cerkev še vedno razmejuje svoje administrativne enote, tako da se ne skladajo niti z notranjimi mejami med sovjetskimi republikami niti z državnimi mejami Sovjetske zveze. To je anahronizem, poudarjajo s sovjetske strani ter pričakujejo ustreznih ukrepov Svete stolice.

Za Vatikan pa je nedvomno eno najbolj občutljivih vprašanj neresen položaj ukrajinskih katolikov (uniatov ali uradno: grško-katoliške cerkve). Zadnje tedne prihaja v Lvo-
vu in drugih mestih zahodne Ukrajine celo do tega, da katoličani nasilno prevzemajo

pravoslavne cerkve, ki so pripadale uniatski Cerkvi. Hierarhija ruske pravoslavne cerkve pa se temu krčevito upira, češ da uniatov sploh ni, ker da so se sami uničili in priključili pravoslavni Cerkvi. Gre pa za tragične žrtve stalinskega nasilja: leta 1946 je dal kremelski diktator razpustiti ukrajinsko uniatsko Cerkev in do nedavnega je vsa sovjetska propaganda vodila strupeno gonjo proti njenim pripadnikom kot praviim izdajalcem. (Uniati priznajo papeško nadoblast, obred pa obhajajo po vzhodnem obrazcu).

Težavni dialog vzpostavljajo že nekaj časa. Letos poleti je papež sprejel odposlanca iz Kremlja, Gorbačov pa nedavno odposlanca Vatikana. Oba voditelja sta si izmenjala poslanici.

Obisk Gorbačova v Vatikanu bo izrednega pomena z vseh vidikov, poudarjajo vodilni predstavniki sovjetske diplomacije, češ da gre za dva pomembna dejavnika v vseevropskem procesu sodelovanja in v svetovni politiki. Pri tem še posebej pogosto omenjajo, da se oba voditelja lahko najdeti na skupnem imenovalcu v občečloveških vrednotah. ANTON RUPNIK

Konec novembra zapade rok za predplačilo letošnjih davkov

RIM — Finančno ministrstvo je včeraj izdalo tiskovno sporočilo, v katerem opozarja davčne obveznike, da se hitro bliža 30. november, ko zapade rok za predplačilo davkov na dohodke v letošnjem letu. Gre za davke IRPEF, ILOR in IRPEG, predplačilo pa so dolžni vplačati vsi, ki so za leto 1988 plačali najmanj 100.000 lir za davek IRPEF oziroma 40.000 lir za davek ILOR ali IRPEG. Davčni obvezniki morajo do 30. novembra plačati 95 odstotkov davkov, če gre za zasebnike ali lastnike osebnih podjetij oziroma 98 odstotkov davka IRPEG in ILOR, kadar gre za družbe kapitalov. Znesek, ki ga je

treba plačati, si lahko vsak davkoplačevalec izračuna sam. Dovolj je, če na davčnih obrazcih za leto 1988 pogleda ustrezne zneske in izračuna potreben odstotek. Tako prideta za računanje predplačila davka IRPEF in ILOR na obrazcu 740 v pošte razdelka N22 in 04, pri obrazcu 101 prideta v pošte razdelka 46 in 53, pri obrazcu 750 razdelek 30 in pri obrazcu 760 razdelek 33 za plačilo davka IRPEG in razdelek 07 za ILOR. Toda pri vsem tem morajo biti davkoplačevalci dokaj pazljivi in tudi upoštevati nekatere novosti, do katerih je v zadnjem obdobju prišlo na davčnem področju.

Dokončni rezultati brazilskih volitev

RIO DE JANEIRO — Brazilski volilni urad je včeraj objavil dokončne rezultate predsedniških volitev, ki so bile pred dvema tednoma. Izidi se bistveno ne razlikujejo od napovedi in prvih projekcij, ki jih je pred volitvami objavila TV Globo. Volilna udeležba je bila za brazilske razmere dokaj visoka, saj je volilo 88 odstotkov upravičencev, skoraj 6 odstotkov glasovnic pa je bilo belih ali neveljavnih. Največ preferenc je dobil predstavnik »liberalne« desnice Fernando Collor De Mello, in sicer 28,52 odstotka, s precejšnjim razmikom mu sledi predstavnik ljudskega gibanja Luis Inacio Da Silva s 16 odstotki.

V TRSTU

PROIZVODNJA IN PRODAJA

KOŽUHOV IN USNjenih izdelkov
VISOKE MODE 1989-90

moške - ženske močnejše postave
najnovejši modeli originalnih španskih shirlingov

PO TOVARNIŠKIH CENAH

ITALSTYL TIK-TAK

TRST — Trg Dalmacija 1